

PROGRAM ZINTEGROWANEJ INFORMATYZACJI PAŃSTWA

Wersja zaktualizowana: Warszawa, październik 2016 r.

Ministerstwo Cyfryzacji

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp	4
1.Strategiczny kontekst europejski i krajowy	6
1.1.Strategie europejskie	6
1.2.Strategie krajowe	7
2.Diagnoza stanu informatyzacji Państwa	10
3.Cele programu	19
4.Co zrobimy - kierunki interwencji	20
5.Finansowanie	22
6.Jak to zrobimy - realizacja programu	23
6.1.Plan Działań Ministra Cyfryzacji	23
6.2.Główny Informatyk Kraju	23
6.3.Monitorowanie realizacji Programu	23
6.3.1.Wskaźniki	24
7.Podsumowanie i korzyści z realizacji programu	26
Załącznik 1. Plan Działań Ministra Cyfryzacji	29
Wprowadzenie	30
1.Portał Rzeczypospolitej Polskiej	34
2.Docelowy model identyfikacji elektronicznej eID	36
3. SRP - System Rejestrów Państwowych	37
4. EZD RP - elektroniczne zarządzanie dokumentacją w administracji	40
5. Platforma Integracji Usług i Danych	43
6. Zintegrowana Platforma Analityczna	44
7. Wspólna Infrastruktura Państwa	45
8. Kompetencje - Centrum Kompetencyjne Administracji (CKA)	47
9. GIK - Główny Informatyk Kraju	50
10. Linia Współpracy 2016	52
Otoczenie prawne	53
Załącznik nr 1 do PD MC: Założenia funkcjonowania Portalu Rzeczypospolitej Polskiej	54
Załącznik nr 2 do PD MC: Opis docelowego modelu eID	71
Załącznik nr 3 do PD MC: Plan Działań MC budowy Systemu Rejestrów Państwowych	80
Załącznik nr 4 do PD MC: Główny Informatyk Kraju	82
Załącznik 2. Katalog rekomendowanych e-usług	110
Z.2.1. Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie centralnym	110
Z.2.2. Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie regionalnym	122

Załącznik 3. Tabela 1: Etapy wdrażania Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	124
Załącznik 4. Słowniczek skrótów	126

Wstęp

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP) to strategiczny dokument opisujący działania rządu zmierzające do dostarczenia społeczeństwu wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych. Celem programu jest stworzenie spójnego, logicznego i sprawnego systemu informacyjnego państwa, dostarczającego e-usługi na poziomie krajowym i europejskim w sposób efektywny pod względem jakości i kosztów. Program zapewni współpracę istniejących oraz nowych systemów teleinformatycznych administracji publicznej, eliminując jednocześnie powielające się dotychczas funkcjonalności. Wypełnienie celów PZIP mierzone będzie odsetkiem obywateli i przedsiębiorców korzystających z e-usług administracji publicznej oraz poziomem satysfakcji użytkowników.

Administracja jest powołana przede wszystkim do tego aby służyć obywatelowi. Dlatego w programie w centrum uwagi są usługi publiczne świadczone drogą elektroniczną skierowane do obywateli, w tym przedsiębiorców oraz wymagania, którym trzeba sprostać w perspektywie do roku 2020, związane z rozwojem nowoczesnego, cyfrowego społeczeństwa, wykorzystującego potencjał informacji sektora publicznego. Nowe podejście do informatyzacji jest zintegrowane. Oznacza to, że wszelkie działania związane z wdrażaniem systemów informatycznych będą podporządkowane spójnemu obiegowi informacji w państwie.

PZIP, obok Narodowego Planu Szerokopasmowego, jest dokumentem wykonawczym dla strategii rozwoju, czyli strategii Sprawne Państwo 2020 (SP 2020). Odnosi się też pośrednio do pozostałych strategii ponadsektorowych i nawiązuje do wytyczonych tam najważniejszych priorytetów, celów i planów rozwojowych oraz innowacyjnych działań. Dokument odgrywa też istotną rolę w planowaniu wydatków współfinansowanych przez Unię Europejską w perspektywie finansowej na lata 2014-2020. Program jest ściśle powiązany z przygotowanym przez Ministerstwo Cyfryzacji (MC) strategicznym dokumentem „Policy Paper dotyczącym cyfrowego rozwoju Polski do 2020 r.” oraz Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa.

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa powstał w ścisłej współpracy z pozostałymi resortami i instytucjami publicznymi, które aktywnie będą uczestniczyć w realizacji działań przewidzianych w programie i wynikających z niego przedsięwzięć związanych z informatyzacją państwa. Realizacja PZIP będzie angażowała również jednostki samorządu terytorialnego oraz uwzględniała ich dotychczasowy dorobek.

Wychodząc od diagnozy stanu informatyzacji na dziś, w programie pokazano cele do osiągnięcia i sposoby ich realizacji, a także propozycję działań pozwalających monitorować efektywność osiągnięcia rezultatów.

Dotychczasowy proces informatyzacji charakteryzował się rozwiązaniami wyspowymi, które odpowiadały zapotrzebowaniu poszczególnych sektorów administracji publicznej, jednak nie zapewniały dostatecznej interoperacyjności systemów, co mogło mieć negatywny wpływ na realizację e-usług. W tej sytuacji niezbędne stało się wprowadzenie **nowego instrumentu planowania i koordynacji informatyzacji działalności podmiotów publicznych**. Instrumentem tym jest, ustanawiany w drodze uchwały Rady Ministrów, „**Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa. Wersja zaktualizowana**”, **wzbogacony o „Plan Działań Ministra Cyfryzacji”**.

Program jest i będzie aktualizowany stosownie do zmian technologicznych, organizacyjnych, społecznych i gospodarczych zachodzących w otoczeniu administracji. Pierwsza taka ewaluacja miała miejsce w maju 2016 r. W wyniku tej ewaluacji powstał dokument pt. „Plan Działań Ministra Cyfryzacji” (PD MC), **który precyzyjnie określa kierunki działań**, jakie Minister Cyfryzacji podejmie w

zakresie informatyzacji państwa polskiego oraz narzędzia, jakie będą służyć osiągnięciu wyznaczonych celów. Do priorytetów Ministra Cyfryzacji należy racjonalizacja z punktu widzenia finansowego i celów oraz centralizacja tworzonych przez administrację systemów teleinformatycznych, przy założeniu, że obywatel jest głównym beneficjentem wszelkich działań administracji.

Struktura dokumentu zakłada, że główna jego część stanowi opis przyjętych założeń dla zintegrowanej informatyzacji państwa, natomiast załącznik nr 1 stanowi plan konkretnych działań Ministra Cyfryzacji do realizacji w okresie obowiązywania Programu. Szczegółowy opis poszczególnych przedsięwzięć, które będą wdrażane w ramach konkretnych projektów zawarty jest w załącznikach do załącznika nr 1, natomiast ich aktualny status wraz z harmonogramem będzie udostępniany i na bieżąco aktualizowany na stronie internetowej dedykowanej PZIP.

1. Strategiczny kontekst europejski i krajowy

1.1. Strategie europejskie

Komisja Europejska (KE) w opublikowanej 6 października 2011 r. propozycji nowych ram finansowych na lata 2014-2020 zmierza do tego, aby odniesieniem dla dofinansowania wszystkich projektów zarówno po stronie „krajowej”, jak i „wspólnotowej” była **strategia Europa 2020 oraz jej 7 inicjatyw przewodnich (m.in. Europejska Agenda Cyfrowa, Unia Innowacji)**. Wymienione dokumenty jednoznacznie wskazują obszary działań, które wpisują się w **pięć celów UE wynikających ze strategii Europa 2020 (w obszarze zatrudnienia, badań i innowacji, przeciwdziałania zmianom klimatu i energii, edukacji oraz walki z ubóstwem)**, które mają nadać kierunek całemu procesowi zmian i powinny zostać przełożone na cele krajowe. W dniu 6.05.2015 r. KE opublikowała nową kluczową strategię europejską, którą jest Jednolity Rynek Cyfrowy (Digital Single Market, DSM). W ramach strategii przedstawione zostały inicjatywy mające na celu uczynienie z Unii Europejskiej zintegrowanego cyfrowo obszaru gospodarczego, zdolnego do konkurencji na globalnym rynku cyfrowym. Strategia ta obejmuje trzy filary, na które składa się obszerna lista działań, a do najważniejszych należą:

1. Lepszy dostęp konsumentów i przedsiębiorstw do towarów i usług cyfrowych,
2. Stworzenie odpowiednich warunków dla rozwoju sieci i usług cyfrowych,
3. Rozwój europejskiej gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego o długofalowym potencjale wzrostu.

Dokumentem wykonawczym w obszarze elektronicznej administracji jest nowy Plan Działania, zaprogramowany na lata 2016-2020. Celem dokumentu jest usunięcie istniejących barier cyfrowych, stworzenie jednolitego rynku cyfrowego oraz powstrzymanie fragmentacji, która nastąpiła w związku z modernizacją administracji publicznych. Plan działania UE na rzecz administracji elektronicznej ma służyć połączeniu nakładów instytucji europejskich i krajowych. Podczas gdy państwa członkowskie realizują własne strategie i zadania, w planie działania wyznaczono w oparciu o wspólną długoterminową koncepcję – szereg zasad, których należy przestrzegać w ramach przyszłych inicjatyw. Dzięki temu administracja elektroniczna może przynieść znaczące korzyści przedsiębiorstwom, obywatelom i samym administracjom publicznym.

Plan działania to w istocie instrument polityczny, mający za zadanie przyspieszenie modernizacji administracji publicznej w całej UE. Główną funkcją planu ma być mechanizm koordynacyjny dla działań poszczególnych państw członkowskich w szczególności z uwagi na fakt, iż plan nie będzie miał specjalnego budżetu ani instrumentu finansowania. Niemniej jednak pomoże koordynować źródła finansowania i środki wspierające, które są dostępne dla państw członkowskich za pośrednictwem różnych programów UE (m.in. instrument „Łącząc Europę”, program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych (ISA), program „Horyzont 2020”, europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, program „Sprawiedliwość” oraz program wspierania reform strukturalnych).

W ramach planu, w sposób kompletny i spójny określono zasady odnoszące się do budowy elektronicznych usług publicznych. Są nimi w szczególności:

- domyślna cyfrowość: usługi administracji publicznych powinny być z założenia cyfrowe (co obejmuje informacje nadające się do przetwarzania automatycznego), przy zachowaniu innych kanałów dla osób nieposiadających dostępu do internetu z wyboru lub z konieczności. Usługi publiczne powinny być ponadto świadczone w ramach pojedynczych punktów kontaktowych lub punktów kompleksowej obsługi i za pośrednictwem różnych kanałów,

- zasada jednorazowości: administracje publiczne powinny zadbać o to, aby obywatele i przedsiębiorstwa musiały im podawać te same informacje tylko raz. Urzędy administracji publicznej, jeśli jest to dozwolone, powinny ponownie wykorzystywać wewnętrznie te dane (w zgodzie z przepisami dotyczącymi ochrony danych), eliminując w ten sposób dodatkowe obciążenia dla obywateli i przedsiębiorstw,
- powszechność i dostępność: administracje publiczne powinny opracować cyfrowe usługi publiczne tak, aby były one z założenia powszechne i dostosowane do różnych potrzeb, np. potrzeb osób starszych i osób niepełnosprawnych,
- otwartość i przejrzystość: administracje publiczne powinny wymieniać się informacjami i danymi oraz zapewnić obywatelom i przedsiębiorstwom dostęp do ich danych, kontrolę nad nimi i możliwość ich poprawiania; powinny też umożliwić użytkownikom monitorowanie procesów administracyjnych, które ich dotyczą; ponadto powinny współpracować z zainteresowanymi podmiotami (takimi jak przedsiębiorstwa, badacze i organizacje *non-profit*) w zakresie projektowania i świadczenia usług,
- domyślna transgraniczność: administracje publiczne powinny udostępnić odpowiednie cyfrowe usługi publiczne na poziomie transgranicznym i zapobiec dalszej fragmentacji, wspierając tym samym mobilność w ramach jednolitego rynku,
- domyślna interoperacyjność: usługi publiczne powinny być opracowywane w taki sposób, aby funkcjonowały bezproblemowo w ramach jednolitego rynku i między sztywnymi strukturami organizacyjnymi w oparciu o swobodny przepływ danych i usług cyfrowych w Unii Europejskiej,
- niezawodność i bezpieczeństwo: w przypadku wszystkich inicjatyw należy zapewnić wyższy poziom ochrony danych osobowych, prywatności i bezpieczeństwa informatycznego, niż wynikałoby to ze zwykłej zgodności z ramami prawnymi w tych dziedzinach, uwzględniając wspomniane elementy na etapie projektowania. Spełnienie tych istotnych warunków może zwiększyć zaufanie do usług cyfrowych i stopień korzystania z nich.

1.2. Strategie krajowe

Długoterminowe plany rozwoju

Wychodząc naprzeciw celom wyznaczonym na poziomie europejskim, Polska zdefiniowała długoterminowe plany rozwoju w dziedzinie administracji. W ***Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*** specjalny rozdział poświęcono Polsce Cyfrowej, aby sprostać zadaniu, jakim jest stworzenie sprawnego państwa dzięki **umiejętnemu i intensywnemu spożytkowaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych na rzecz rozwoju kraju**. Jednym z celów strategicznych jest stworzenie Polski Cyfrowej¹ - jego realizację w perspektywie 2020 r. uszczegółowiono w ***Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK2020)***, jako wzmocnienie gospodarczych społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę życia ludności. Priorytety dotyczące realizacji celu głównego, w dziedzinie poprawy sprawności państwa oraz rozwoju społeczeństwa cyfrowego, określono w kilku obszarach strategicznych.

Jednym z nich jest **sprawne i efektywne państwo**, gdzie celem jest **przejście od administrowania do zarządzania rozwojem, poprzez m.in. wprowadzenie jednolitych zasad eGovernment w administracji (e-administracja)**. Kolejnym celem jest **wzmocnienie warunków sprzyjających**

¹ Cel 5 – Stworzenie Polski Cyfrowej „Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”, źródło:

https://mac.gov.pl/wp-content/uploads/2011/12/Polska2030_final_november2012.pdf, s. 100.

realizacji indywidualnych potrzeb obywatela, dzięki upowszechnieniu wykorzystania technologii cyfrowych. W ramach kolejnego obszaru strategicznego SRK2020, spójność społeczna i terytorialna, celem jest **zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych, w tym podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych (e-zdrowie, e-edukacja, e-kultura, itp.).** Realizacji celów wyznaczonych dla całego państwa w skali makro w strategiach krajowych mają służyć rozwiązania zaproponowane przez poszczególne sektory w swoich strategiach rozwojowych. Każda z dziewięciu strategii sektorowych w swej treści w pewnym stopniu odnosi się do zagadnień poprawy funkcjonowania państwa, w tym informatyzacji.

Realizacji celów rozwojowych SRK 2020 służyć ma 9 strategii zintegrowanych, będących dokumentami nowej generacji, tj.

- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki,
- Strategia rozwoju kapitału ludzkiego,
- Strategia rozwoju transportu,
- Strategia bezpieczeństwa energetyczne i środowisko,
- Strategia sprawne państwo 2020,
- Strategia rozwoju kapitału społecznego,
- Krajowa strategia rozwoju regionalnego – Regiony, Miasta, Obszary wiejskie,
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa,
- Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego RP.

Dokumentem nadrzędnym dla Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa jest Strategia Sprawne Państwo 2020 (SP2020), której celem głównym jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. W SP2020 dużą wagę przykładana się do **poprawy zarządzania i zapewnienia optymalnego poziomu wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w prowadzeniu i koordynacji zadań publicznych państwa oraz ułatwień dla obywateli,** szczególnie w takich obszarach jak: zarządzanie finansami i rozwojem kraju, zarządzanie instytucjami publicznymi, podnoszenie efektywności systemu ochrony zdrowia, ułatwienia dla prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzanie kryzysowe i ochrona ludności, efektywniejszy wymiar sprawiedliwości oraz zarządzanie i koordynacja prowadzenia spraw międzynarodowych, w tym dostępu do usług świadczonych przez konsulaty. **Liczba i jakość usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną jest wyznacznikiem otwartości, sprawności i efektywności funkcjonowania państwa. Nieodłącznym elementem tych działań jest stymulowanie stałego wzrostu cyfrowych kompetencji mieszkańców oraz obsługujących ich pracowników administracji publicznej, na wszystkich jej szczeblach.**

Kierunki Działań Strategicznych Ministra Cyfryzacji w obszarze informatyzacji usług publicznych:

W marcu 2016 r. Minister Cyfryzacji ogłosił krajowy plan działania na rzecz rozwoju e-administracji, w którym określił zasadnicze priorytety i kierunki rozwojowe. Mając na uwadze potrzebę szybkiego rozwoju, w szczególności nadrobienia zaległości wobec wiodących krajów unijnych, niezbędne staje się wdrożenie szeregu zmian strategicznych skoncentrowanych w pięciu fundamentalnych zasadach:

- państwo ma być służebne wobec obywatela – ma zmieniać zagniatane procedury w spójne i proste usługi oferowane drogą elektroniczną oraz dzięki technologii cyfrowej ma łączyć rozproszone instytucje,
- dostęp do sieci oraz usług publicznych musi być bezpieczny dla naszych danych oraz transakcji wszelkiego rodzaju dokonywanych w sieci,

- dla realizacji celów e-administracji, ale przede wszystkim dla osiągnięcia celów społecznych i gospodarczych niezbędne jest przyspieszenie rozwoju nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej,
- rozwój innowacyjnej gospodarki potrzebuje bieżącego, łatwego dostępu do danych gromadzonych przez służby publiczne,
- potrzebujemy stale, niezależnie od wieku, podnosić nasze kompetencje cyfrowe, by efektywnie korzystać z dobrodziejstw cyfryzacji i konkurować na globalnym rynku.

Na bazie tych założeń, przeprowadzonych konsultacji zewnętrznych i analizy stanu obecnego informatyzacji administracji w Polsce powstał dokument wykonawczy Plan Działań Ministra Cyfryzacji (PD MC), który jest załącznikiem do PZIP.

2. Diagnoza stanu informatyzacji Państwa

Stan informatyzacji państwa, zastany w ewaluowanym okresie działań od roku 2014, a zatem i efekty implementacji (czy też jej braku) Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa w jego poprzedniej odsłonie, charakteryzuje się szeregiem negatywnych cech. Stan ten można opisać następująco:

- Zasoby informacyjne Państwa są zamknięte dla obywateli
- Gromadzone dane nie są ponownie wykorzystywane
- Systemy i rejestry nie są interoperacyjne i kompatybilne
- Te same problemy rozwiązuje się przy pomocy różnych narzędzi
- Zarządzanie zasobami informatycznymi jest rozproszone i zdecentralizowane, a co za tym idzie nieskoordynowane
- Te same informacje gromadzone są równolegle i powielane
- Środki na informatyzację wydatkowane są nieracjonalnie i nieefektywnie. Prawo nie sprzyja efektywnemu korzystaniu z systemów IT
- Brak po stronie administracji wystarczających kompetencji w zakresie zamawiania, projektowania, budowy systemów informatycznych oraz ich utrzymania powoduje opóźnienia we wdrażaniu, niską ich jakość i może powodować nieuzasadnione koszty po stronie państwa. Dotyczy to współpracy zarówno z dostawcami zewnętrznymi, jak też wewnętrznymi.
- Brak jednolitych standardów i wytycznych rozwoju, utrzymania i realizacji projektów teleinformatycznych oraz cyklicznych mechanizmów kontrolnych
- Brak efektywnej współpracy administracji publicznej z sektorem prywatnym
- Brak państwowych (grupowych, wspólnych dla części administracji) zasad prowadzenia projektów IT oraz lidera odpowiedzialnego za koordynację tych prac.

Poniższe elementy diagnozy przedstawiają kontekst oraz szczegóły powyżej zidentyfikowanych problemów. Rozwiązanie tych problemów przez podjęcie odpowiednich działań w zakresie opisanym w PD MC pozwoli na osiągnięcie celów Zintegrowanej Informatyzacji (przedstawionych w rozdziale 3).

Ze względu na długoterminowy charakter realizacji Programu, diagnoza społeczno-gospodarcza, przedstawiona w rozdziale 4 pierwszej wersji „Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa”, przyjętej uchwałą Rady Ministrów 8 stycznia 2014 r., stanowi bazę dla zaktualizowanej diagnozy przedstawionej w tym rozdziale.

ZAAWANSOWANIE E-ADMINISTRACJI – WYBRANE E-USŁUGI JUŻ DZIŚ DOSTĘPNE

Informatyzacja szeregu procesów administracji już trwa, dostarczając znaczną liczbę usług elektronicznych w różnych sektorach działalności państwa. Stopień ich złożoności jest bardzo zróżnicowany, odpowiednio do obsługiwanych procesów. **Kilka ponadsektorowych projektów informatycznych dostarczyło rozwiązania, z których korzysta wielu użytkowników w skali kraju.** Spośród już dostępnych w czasie rzeczywistym, należy wymienić zrealizowane w kluczowych obszarach następujące przykładowe usługi:

- **sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie:**

- umożliwienie obywatelom potwierdzania ich tożsamości w elektronicznych kontaktach z administracją - m.in. bezpłatny Profil Zaufany, spełniający funkcje podobne do oferowanych komercyjnych podpisów elektronicznych,
 - udostępnienie e-usług dla obywateli poprzez serwisy dziedzinowe oraz platformę ePUAP (np. dopisanie do spisu wyborców, złożenie wniosku o dowód osobisty, etc.),
 - usługa elektronicznego sprawdzania statusu realizacji złożonego przez obywatela wniosku paszportowego,
 - usługa elektronicznej weryfikacji dokumentu: prawo jazdy, dowód rejestracyjny.
- **rynek pracy:**
- przeszukiwanie centralnej bazy krajowych ofert pracy zgłoszonych w całej Polsce do powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy (www.psz.praca.gov.pl),
 - przeszukiwanie zagranicznych ofert pracy za pośrednictwem sieci EURES (www.eures.praca.gov.pl) oraz prowadzonego przez Komisję Europejską europejskiego portalu mobilności zawodowej,
 - rejestracja online osoby bezrobotnej lub poszukującej pracy poprzez portal www.praca.gov.pl/eurzad.
- **ochrona zdrowia:**
- umożliwienie pacjentom elektronicznego sprawdzenia prawa pacjenta do świadczeń opieki zdrowotnej – w recepcji szpitala czy przychodni (dzięki systemowi **eWUŚ** – elektronicznej Weryfikacji Upnień Świadczeniobiorców) - skutkująca zwolnieniem pacjentów z obowiązku noszenia dokumentów papierowych,
 - umożliwienie pacjentom łatwego i powszechnego dostępu do informacji o udzielonych im świadczeniach opieki zdrowotnej oraz kwocie środków publicznych wydatkowanych na sfinansowanie tych świadczeń (dzięki systemowi **ZIP** – Zintegrowanemu Informatorowi Pacjenta),
 - udostępnianie przedsiębiorcom w czasie rzeczywistym usług i zasobów cyfrowych rejestrów medycznych, elektroniczna rejestracja i aktualizacja danych rejestrowych, pobieranie wypisów i zaświadczeń drogą elektroniczną przez firmy i instytucje publiczne, dwustronna wymiana dokumentów elektronicznych pomiędzy przedsiębiorcami i organami rejestrowymi w obszarze rejestrów podmiotowych, możliwość śledzenia stanu realizacji wniosków, automatyczne potwierdzanie odbioru dokumentu.
- **wymiar sprawiedliwości i sądownictwo:**
- dostęp do **Krajowego Rejestru Sądowego (KRS)** na terenie całego kraju, dostęp do informacji z **Monitora Sądowego i Gospodarczego**,
 - przekazywanie informacji z **Krajowego Rejestru Karnego (KRK)** do **Krajowego Rejestru Sądowego**,
 - wgląd do **Ksiąg Wieczystych** – dzięki zastąpieniu rejestrów papierowych elektronicznymi zapisami w systemie teleinformatycznym obywatele otrzymali wgląd do ksiąg wieczystych bez konieczności wizyty w sądzie.
- **bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe:**
- obsługa zgłoszeń na alarmowy numer 112 (wraz z lokalizacją miejsca zgłoszenia).

- **prowadzenie działalności gospodarczej:**
 - rejestracja i dokonywanie zmian dot. działalności gospodarczej osób fizycznych poprzez portal **Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej** w ciągu 15-30 min., obsługa zgłoszeń identyfikacyjnych (o nadanie NIP) albo aktualizacyjnych, o których mowa w ustawie o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników,
 - obsługa wniosków składanych do krajowego rejestru urzędowego **REGON**, w tym o nadanie numeru REGON; obsługa wniosków składanych do naczelników urzędów skarbowych składanych w zakresie rejestracji lub zmian danych rejestracyjnych w rejestrze CRP KEP.
- **prowadzenie działalności rolniczej** – m.in. składanie przez rolników wniosków o dopłaty,
- **rozliczanie należności podatkowych względem państwa** – m.in. składanie deklaracji podatkowych dla podatku od **osób fizycznych** oraz od **osób prawnych**, podatku od towarów i usług, podatku od spadków i darowizn i podatku od czynności cywilnoprawnych poprzez **e-Deklaracje**,
- **obsługa celna** – m.in. **umożliwienie przedsiębiorcom** dokonania i rozliczenia drogą elektroniczną większości operacji związanych z obrotem towarowym z zagranicą, w tranzycie i obrocie towarami akcyzowymi,
- **dostęp do danych przestrzennych** – w ramach budowy infrastruktury informacji przestrzennej uruchomiono rządowy portal geoportal.gov.pl zapewniający dostęp **dla administracji (w tym służb ratowniczych), przedsiębiorców i obywateli do danych przestrzennych za pomocą e-usług i urządzeń mobilnych**,
- **dostęp do danych statystycznych** dla obywateli (w szczególności uczniów i studentów), przedsiębiorców (w tym zagranicznych), administracji publicznej oraz instytucji międzynarodowych (np. OECD, EUROSTAT):
 - usługi elektroniczne w zakresie udostępniania danych z rejestru urzędowego REGON;
 - udostępnianie wynikowych informacji statystycznych w postaci plików i stron HTML w postaci Portalu Informacyjnego GUS (PI GUS);
 - dostęp do Baz Danych o sytuacji społeczno-gospodarczej, demograficznej, społecznej oraz o stanie środowiska dla województw, powiatów oraz gmin;
 - udostępnienie danych systemu TERYT (tj. katalogu jednostek terytorialnych kraju (TERC), miejscowości (SIMC) i ulic (ULIC)) w postaci plików XML.
- **kultura i dziedzictwo narodowe:** umożliwienie dostępu do zasobów dziedzictwa kulturowego (np. poprzez adresy internetowe: www.nina.gov.pl, <http://www.nac.gov.pl>).

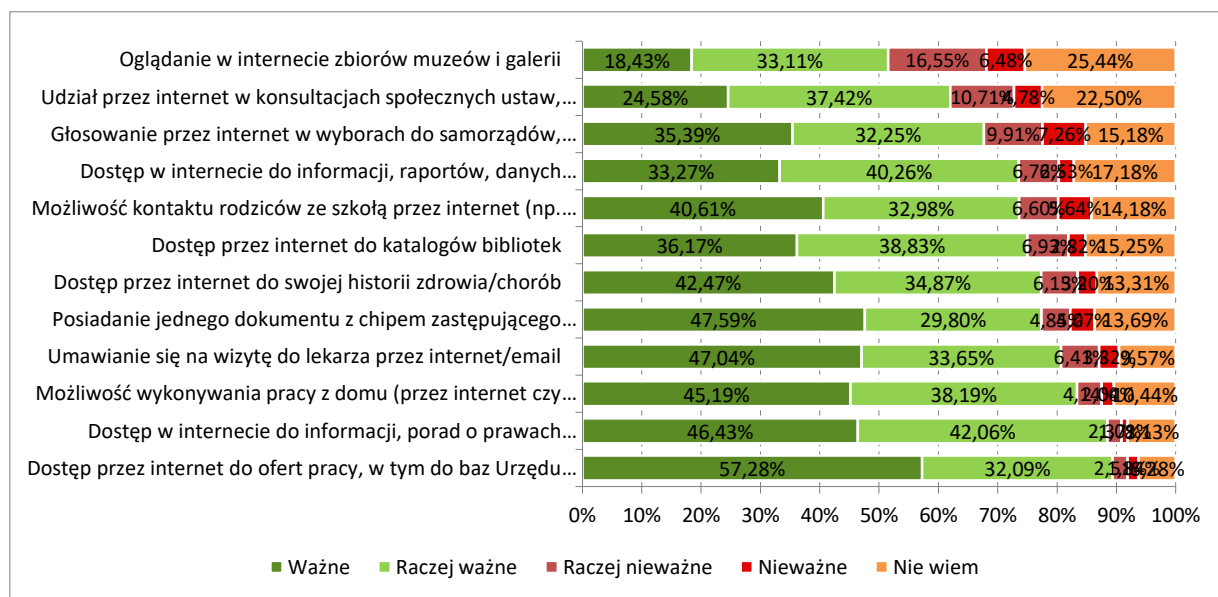
POTRZEBY OBYWATELI W ZAKRESIE USŁUG E-ADMINISTRACJI

Przystępując do kolejnego etapu informatyzacji oraz zapewniania usług świadczonych drogą elektroniczną dla obywateli i przedsiębiorców, administracja publiczna zapytała o opinię internautów na temat potrzeb związanych z załatwianiem spraw urzędowych.

Wyniki badania wskazują, że dla 89% badanych dostęp przez internet do ofert pracy, w tym do baz danych Urzędów Pracy, jest ważny lub raczej ważny. Dla 81% uczestników badania duże znaczenie ma możliwość umówienia się na wizytę lekarską przez internet/e-mail. Innymi obszarami, które mają duże znaczenie dla internautów są: dostęp przez internet do swojej historii zdrowia/chorób (77%), możliwość kontaktu rodziców ze szkołą przez internet (74%), czy udział przez internet w konsultacjach społecznych ustaw, rozporządzeń i uchwał samorządów (62%). Widać rosnącą potrzebę korzystania z udostępnianych zasobów publicznych. Ważność dostępu przez internet do

katalogów bibliotek deklaruje 75%, podobny odsetek badanych uznał za ważny dostęp do informacji, danych, raportów, itd.

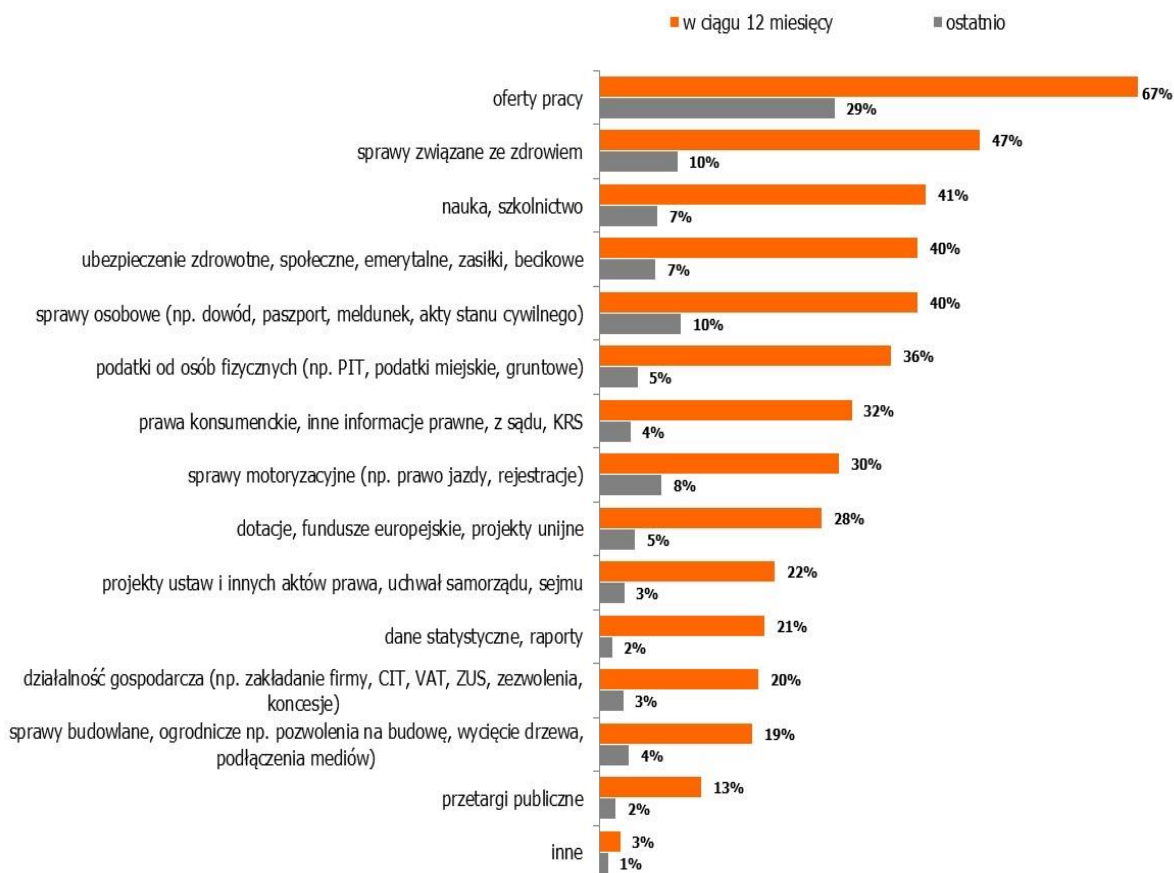
Wykres 1: Potrzeby obywateli związane z załatwianiem spraw urzędowych

PYT.: P1. NA ILE WAŻNE SĄ DLA CIEBIE NASTĘPUJĄCE SPRAWY? PODSTAWA PROCENTOWANIA: N = 4902 [WSZYSCY RESPONDENCI]
 ŹRÓDŁO: „E-ADMINISTRACJA W OCZACH INTERNAUTÓW – 2012 – PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ ZLECONEGO PRZEZ MINISTERSTWO
 ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

Jednocześnie badanie wykazało, że najczęściej poszukiwanymi przez respondentów informacjami na stronach internetowych urzędów są oferty pracy, którymi interesowało się 67% badanych, a także sprawy związane ze zdrowiem (47%) i ubezpieczeniami (40%) oraz nauką (41%). Inne obszary wskazane przez respondentów to sprawy osobowe (np. dowód osobisty, paszport), podatki od osób fizycznych, działalność gospodarcza.

Wykres 2: Informacje wyszukiwane przez obywateli na stronach urzędowych

PYT.: P4. JAKICH INFORMACJI POSZUKIWAŁEŚ/AŚ NA STRONACH INTERNETOWYCH RÓŻNYCH URZĘDÓW W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY? ZAZNACZ WSZYSTKIE PASUJĄCE ODPOWIEDZI.

PYT.: P5. CZEGO DOTYCZYŁA INFORMACJA, KTÓREJ POSZUKIWAŁEŚ /AŚ OSTATNIM RAZEM? WYBIERZ TYLKO JEDNĄ ODPOWIEŹ.

PODSTAWA PROCENTOWANIA: N = 4254 [RESPONDENCI, KTÓRZY POSZUKIWALI INFORMACJI NA STRONACH URZĘDÓW W CIĄGU OSTATNICH 12 MIESIĘCY]

ODPOWIEDZI NIE SUMUJĄ SIĘ DO 100%. RESPONDENT MÓGŁ UDZIELIĆ WIĘCEJ NIŻ JEDNEJ ODPOWIEDZI

ŹRÓDŁO: „E-ADMINISTRACJA W OCZACH INTERNAUTÓW – 2012 – PREZENTACJA WYNIKÓW BADANIA ZLECONEGO PRZEZ MINISTERSTWO ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

Obszary cieszące się największym zainteresowaniem respondentów znajdują swoje odzwierciedlenie w katalogu podstawowych e-usług, przedstawionym w załączniku 2 do PZIP.

FRAGMENTARYCZNOŚĆ DOTYCHCZASOWYCH ROZWIĄZAŃ

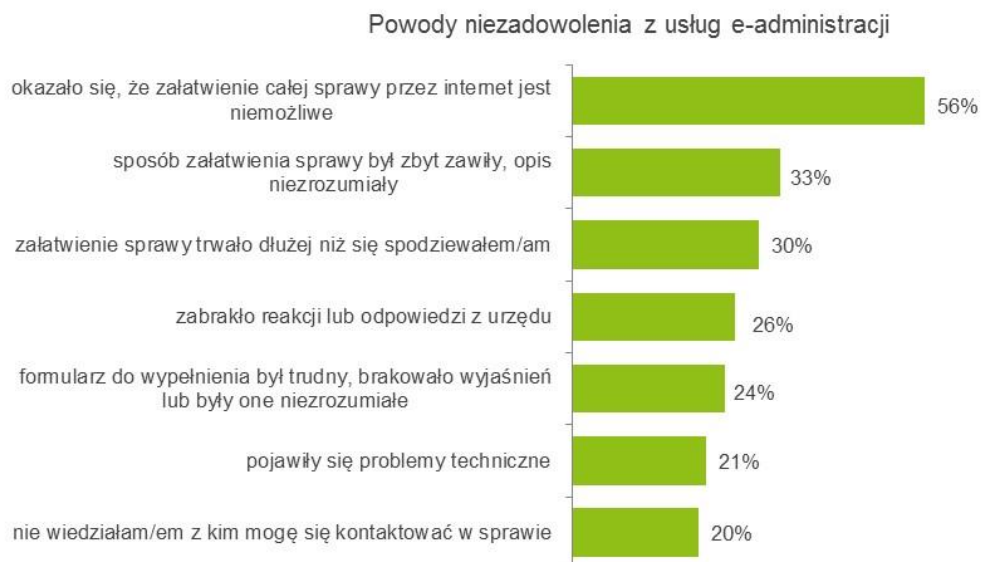
Tylko nieliczne usługi elektroniczne dostarczane dzięki współpracy różnych resortów są świadczone w sposób satysfakcjonujący. Istniejące dziś środowisko systemów teleinformatycznych administracji rządowej w większości było budowane w wyniku działań prowadzonych przez poszczególne resorty w separacji, tylko w niewielkim stopniu koordynowanych centralnie. Zdiagnozowana „silosowość” i fragmentaryczność rozwiązań oraz często mało efektywne zarządzanie projektami, przełożyły się na częsty brak synergii pomiędzy działaniami podejmowanymi w różnych sektorach czy resortach. Stąd też wynika często dotychczas obserwowany brak kompleksowego podejścia do obsługi procesów horyzontalnych, owocujący brakiem spójności lub interoperacyjności stworzonych dotychczas systemów, baz danych czy rejestrów publicznych.

AKTUALNY POZIOM WYKORZYSTANIA TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH

Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w administracji publicznej stanowi nadal wyzwanie, pomimo że poziom rozwoju e-administracji publicznej w Polsce sukcesywnie wzrasta. Badania prowadzone przez Unię Europejską wskazują na rosnący dystans pomiędzy upowszechnieniem internetu szerokopasmowego, a korzystaniem z usług elektronicznej administracji w Polsce. Niewystarczająca dojrzałość szeregu e-usług administracji w Polsce, w odniesieniu do oczekiwanego poziomu transakcyjności (np. dostępna jest informacja online, a użytkownicy oczekują dwustronnej interakcji albo wręcz finalizacji transakcji), skutkuje niesatysfakcjonującym stopniem ich wykorzystania przez społeczeństwo (**Od 2011 r. odsetek obywateli korzystających z usług e-administracji w Polsce kształtuje się na poziomie 27-28%**). **Nieporównywalnie lepiej wygląda korzystanie z usług online przez przedsiębiorców – odsetek korzystających z internetu w relacjach z administracją sięgnął w 2015 r. poziomu 92%**.

Badany w 2014 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji **poziom zadowolenia ze sposobu świadczenia e-usług publicznych w Polsce wyniósł 56% (ocen pozytywnych lub raczej pozytywnych) przy 14% ocen raczej negatywnych lub negatywnych. Największym powodem niezadowolenia, deklarowanym przez 56% nieusatysfakcjonowanych internautów, był brak możliwości załatwienia całej sprawy przez internet**, a więc niski stopień zaawansowania usług. Kolejnym powodem niezadowolenia był brak zrozumiałych opisów, w jaki sposób załatwić sprawę oraz zestandaryzowanych elektronicznych formularzy, czego wyrazem jest konieczność dostarczania do urzędu papierowych dokumentów, które najczęściej zawierają dane już znajdujące się w innych systemach ewidencyjnych i rejestrowych.

Wykres 3: Powody niezadowolenia z e-usług administracji

PYT. DLACZEGO JESTEŚ NIEZADOWOLONA/Y Z USŁUGI ONLINE WYŚWIADCZONEJ PRZEZ URZĄD/INSTYTUCJĘ PUBLICZNĄ?

ŹRÓDŁO: „E-ADMINISTRACJA W OCZACH INTERNAUTÓW – 2014 – PREZENTACJA WYNIKÓW BADAŃ ZLECONEGO PRZEZ MINISTERSTWO ADMINISTRACJI I CYFRYZACJI

POZIOM INFORMATYZACJI URZĘDÓW

Poziom informatyzacji urzędów jest stale monitorowany od 2010 r.² W 2015 r. połowa urzędów w Polsce udostępniała usługi elektroniczne inne niż oparte o tzw. wzór pisma ogólnego. Zdecydowana większość takich (87%) urzędów informuje oraz zachęca obywateli i przedsiębiorców do korzystania z usług administracji publicznej przez internet. **Najczęściej usługi elektroniczne są udostępniane na platformie ePUAP (ponad 70% urzędów udostępniających e-usługi).** Niektóre samorządy terytorialne zwłaszcza poziomu wojewódzkiego posiadają portale regionalne, na których udostępnione są e-usługi jst wojewódzkich, gminnych i powiatowych z danego województwa. 44% stron internetowych urzędów występuje także w innej niż polska wersji językowej, **42% jest przystosowanych do obsługi przez telefony komórkowe i urządzenia mobilne, a tylko 18% jest dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności** (czyli spełnia rekomendacje Web Content Accessibility Guidelines - WCAG 2.0.).

Strony internetowe urzędów oferują najczęściej wyszukiwarkę informacji, katalog usług/spraw z wyjaśnieniem jak i gdzie można je załatwić, ale w niedostatecznym stopniu pozwalają śledzić etap na jakim jest załatwiana sprawa, czy dają możliwość zamówienia zindywidualizowanej (dostosowanej do profilu użytkownika) informacji o działaniach i usługach urzędu. **Wzrost zaawansowania usług elektronicznej administracji w Polsce wymaga działań nakierowanych zarówno na zwiększenie popytu na nie, jak i ich podaży.**

ZARZĄDZANIE FUNKCJAMI INFORMATYCZNYMI I TELEKOMUNIKACYJNYMI

Obecnie nieco ponad jedna trzecia część urzędów administracji rządowej posiada strategię rozwoju teleinformatycznego. W przypadku urzędów administracji samorządowej ten wskaźnik jest znacznie niższy i wynosi 8%. Dla 73% urzędów administracji samorządowej największą barierą na drodze do cyfryzacji jest mały budżet na zadania związane z cyfryzacją działań i usług, z kolei dla 72% urzędów administracji rządowej największym problemem jest niewystarczająca liczba osób do obsługi informatycznej w stosunku do potrzeb. Tylko 22% urzędów nie korzystało z funduszy europejskich na ogólnie pojęty rozwój cyfryzacji.

Do budowania państwa bardziej przyjaznego obywatelom nie wystarczy technologia – potrzebni są też **urzędnicy o wystarczających kompetencjach informatycznych**, umiejętnie z tej technologii korzystający. Podnoszenie kompetencji cyfrowych będzie jednym z kluczowych działań wspierających rozwój i jakość kadr w administracji.

OBIEG DOKUMENTÓW W URZĘDACH

Przybywa urzędów, gdzie korzysta się z systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją lub gdzie przebieg załatwiania i rozstrzygania spraw dokumentowany jest w systemie tradycyjnym wspomaganym systemem teleinformatycznym – w 2015 r. stanowiły one 70% wszystkich urzędów (46% w 2012 r.). Grupę takich podmiotów stanowi 90% urzędów administracji rządowej i 69% samorządowej. Systemy elektronicznego zarządzania dokumentacją nie zastępują jednak obiegu papierowego, często tylko go dublując. 37% urzędów administracji rządowej i tylko 4% urzędów administracji samorządowej deklaruje stosowanie elektronicznego zarządzania dokumentacją jako podstawowy.

Wśród urzędów 97% posiada elektroniczną skrzynkę podawczą (ESP), którą ponad połowa jednostek wykorzystuje do odbierania pism i wysyłania dokumentów w odpowiedzi, gdy sprawa wpłynęła drogą elektroniczną. 23% urzędów używa ESP do odbierania i wysyłania pism w różnych sprawach.

²Ministerstwo Cyfryzacji monitoruje stan informatyzacji urzędów w Polsce prowadząc co rok badanie „Wpływ cyfryzacji na działanie administracji publicznej w Polsce”.

UWIERZYTELNIANIE

Problemem nadal pozostaje niewystarczająca powszechność jednolitych narzędzi uwierzytelniania użytkowników w systemach administracji publicznej, zarówno po stronie administracji, jak też po stronie odbiorców usług publicznych. Nie istnieje powszechny system identyfikacji elektronicznej. Profil Zaufany ePUAP pełni tę rolę jedynie w pewnym zakresie, choć zainteresowanie jego wykorzystaniem sukcesywnie wzrasta. Według stanu z sierpnia 2013 r. aktywnych było około 270 tys. kwalifikowanych certyfikatów i 160 tys. profili zaufanych. Pod koniec maja 2016 r. Profil Zaufany posiadało ponad 517 tys. obywateli. Warto także podkreślić duże znaczenie uproszczonych form uwierzytelniania, której dobrym przykładem jest metoda podpisywania elektronicznych deklaracji podatkowych. Popularność i niezawodność tego rozwiązania wskazuje na właściwy dobór relacji pomiędzy łatwością użytkownika i bezpieczeństwem.

WNIOSKI Z REALIZACJI ZADAŃ PROWADZONYCH W OKRESIE PROGRAMOWANIA UNIJNEGO 2007-2013

Wyniki analizy słabości i niedociągnięć w realizacji zadań dotyczących informatyzacji administracji publicznej w okresie 2007-2013 przyczyniły się już do korekty prowadzonych działań i będą stanowić istotny element planowania i realizacji analogicznych zadań w perspektywie 2014-2020, co powinno zaowocować uniknięciem zidentyfikowanych wcześniej błędów.

W ramach perspektywy finansowej 2007-2013 (7. oś priorytetowa PO Innowacyjna Gospodarka) w zakresie e-administracji zidentyfikowano szereg problemów mających wpływ na prowadzenie projektów i efekty wdrażania systemów informatycznych przez administrację. Jednym z głównych problemów było niedostateczne przygotowanie administracji do realizacji projektów, co przejawiało się w słabości podejścia projektowego do realizacji zadań, tj. przygotowania merytorycznego i organizacyjnego zespołów odpowiedzialnych za realizację projektów, jak i ostatecznie – w braku spójnej koncepcji funkcjonowania i utrzymania już wytworzonych systemów.

Opisany stan rzeczy był wynikiem braku kompleksowego, strategicznego podejścia do rozwoju elektronicznej administracji, co prowadziło do budowy systemów niewspółpracujących ze sobą i dublowania działań podejmowanych w ramach różnych projektów.

Zidentyfikowano następujące najpoważniejsze problemy:

- brak spójnej strategii informacyjnej administracji, w tym brak kompleksowego zarządzania informacją publiczną, strategii udzielania informacji w różnych rodzajach mediów, m. in. w mediach społecznościowych,
- brak efektywnej strategii informatyzacji oraz synchronicznego zarządzania portfelem projektów IT w administracji publicznej na poziomie państwa,
- brak diagnozy optymalnej funkcjonalności projektów informatycznych oraz ich przewymiarowanie,
- niedostateczny poziom interoperacyjności systemów IT nabytych przez Państwo ze środków z perspektywy 2007 – 2013,
- brak właściwej koordynacji realizacji projektów (w oparciu o jasno zdefiniowane etapy – kamienie milowe), co częściowo przyczyniło się do opóźnień we wdrażaniu poszczególnych usług oraz wielokrotnego zamawiania rozwiązań o jednakowych właściwościach,
- braki w systemie monitorowania postępów we wdrażaniu projektów (w tym niewystarczający nadzór nad zmianami w harmonogramach, brak prowadzonej analizy ryzyka), co stwarzało trudności w oszacowaniu poziomu zaawansowania wykonanych prac i ich rozliczeniu,

- brak szczegółowej analizy projektów pod względem komplementarności z innymi projektami informatycznymi wdrażanymi lub zrealizowanymi na poziomie centralnym i regionalnym,
- problemy z zapewnieniem finansowania utrzymania udostępnionych usług, skutkujące wstrzymywaniem realizacji projektu lub niewykorzystywaniem jego efektów,
- opóźnienia w pracach legislacyjnych powodujące opóźnienia w realizacji projektów oraz uniemożliwiające korzystanie z wdrożonych rozwiązań w praktyce,
- problemy ze stosowaniem prawa zamówień publicznych powodujące opóźnienia w realizacji projektów,
- brak jednolitej polityki zatrudnienia w administracji publicznej, która byłaby w stanie podołać wyzwaniom wynikającym z realizacji zadań w trybie projektowym,
- ograniczona zdolność instytucjonalna beneficjentów, przejawiająca się m.in. brakiem zintegrowanego podejścia do realizacji projektu, długotrwałymi pracami przygotowawczymi na etapie dokumentacji projektowej, niedostatecznym doświadczeniem w procedurach zamówień publicznych, niewłaściwą identyfikacją potrzeb interesariuszy i właściciela procesu, powodującą budowę rozwiązań niefunkcyjnych, problemami kadrowymi (fluktuacja, trudność w pozyskaniu i/lub finansowaniu odpowiednich kadr),
- brak kompetencji zakupowej i projektowej po stronie administracji rządowej prowadzący do wytworzenia skrajnej asymetrii pozycji kupującego (państwa) i sprzedawcy (firm informatycznych),
- kumulacja efektów rzeczowych oraz płatności w końcowych okresach realizacji projektów,
- niejednolite procedury antykorupcyjne u beneficjentów projektów, a w konsekwencji większe ryzyko występowania postaw korupcyjnych,
- niedostateczne wsparcie procesu prawidłowej realizacji projektów poprzez kontrole ex-ante zamówień udzielanych w ramach projektów,
- brak spójnego systemu kontrolnego obowiązującego wszystkie instytucje posiadające uprawnienie kontrolne wobec realizowanych projektów.

3. Cele programu

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa ma na celu wspieranie rozwoju społecznego i gospodarczego poprzez zapewnienie obywatelom, w tym przedsiębiorcom, efektywnych e-usług publicznych. Wysokiej jakości usługi mają być dostarczane przez nowoczesne rozwiązania informatyczne wspierające logiczny i spójny system informacyjny państwa, zbudowany i utrzymywany przy współpracy wszystkich resortów.

CELEM STRATEGICZNYM PROGRAMU jest przejście od administrowania do zarządzania rozwojem, poprzez m.in. wprowadzenie spójnej strategii zarządzania informacją oraz jednolitych zasad, standardów budowy i eksploatacji budowy rozwiązań IT w administracji (e-administracja) oraz zwiększenie zarówno podaży oczekiwanych przez społeczeństwo wysokiej jakości publicznych e-usług w Polsce, jak i poziomu ich wykorzystania mierzonego odsetkiem obywateli i przedsiębiorców, korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną, zgodnie z celami strategii Sprawne Państwo

CELEM OPERACYJNYM REALIZACJI PROGRAMU jest stworzenie spójnego, logicznego i sprawnego systemu informacyjnego państwa, zapewniającego przejrzystość funkcjonowania administracji i dostarczającego na poziomie wewnątrz krajowym i europejskim usługi kluczowe dla obywateli i przedsiębiorców, w sposób efektywny kosztowo i jakościowo oraz zapewnienie interoperacyjności istniejących oraz nowych systemów teleinformatycznych administracji publicznej (w tym wyeliminowanie powielających się funkcjonalności).

Celem PZIP jest także zwiększenie udziału osób w Jednolitym Rynku Cyfrowym poprzez stworzenie spójnego systemu informacyjnego państwa, dostarczającego e-usługi na poziomie krajowym i europejskim w sposób najbardziej efektywny. Powyższemu służyć ma również budowanie większego zaufania do rynku cyfrowego, na co bez wątpienia wpływa zapewnienie należytej ochrony danych osobowych, której nowe ramy prawne wprowadzone zostały do unijnego porządku prawnego przepisami unijnego rozporządzenia 679/2016³, których zastosowanie ma zapewnić efektywność działania systemów oraz odpowiednie gwarancje dla praw osób, których dane dotyczą.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

4. Co zrobimy - kierunki interwencji

Realizacja Programu odbywać się będzie poprzez podejmowanie usystematyzowanych działań w czterech następująco określonych kierunkach:

1. OTWARTY RZĄD I WSPIERANIE ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

Priorytety w ramach rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki opartej na wiedzy to:

- rząd otwarty na współpracę ze społeczeństwem,
- przejrzysta i sprawna administracja, umożliwiająca obywatelom czynny udział w procesach, które stanowią podstawę rozwoju społecznego i gospodarczego (np. w procesie stanowienia prawa),
- sprawne zarządzanie informacją publiczną, w tym umożliwienie ponownego wykorzystywania publicznych zasobów informacyjnych,
- dostępność dla jak najszerszych kręgów odbiorców,
- interaktywność cyfrowej struktury administracji,
- jednolity standard prezentacji strategii, celów i działań organów państwowych,
- nowoczesna edukacja.

2. WYZNACZANIE STANDARDÓW I TWORZENIE WARUNKÓW DLA EFEKTYWNEJ I BEZPIECZNEJ E-ADMINISTRACJI

Priorytety:

- jednolity i bezpieczny system informacyjny organów państwowych,
- integracja rejestrów państwowych i repozytoriów informacji publicznej,
- spójny system identyfikacji i uwierzytelnienia użytkownika na wszystkich poziomach komunikacji obywatel-urząd oraz urząd-urząd,
- sprawny system elektronicznego zarządzania dokumentacją w administracji,
- wypracowanie standardów (rekomendacji) z obszaru jednolitego zarządzania IT w administracji publicznej na poziomie IT, Bezpieczeństwa oraz zarządzania Jakością Danych.

3. ŚWIADCZENIE E-USŁUG PUBLICZNYCH

Obszary działalności administracji publicznej, w których w pierwszej kolejności powinny zostać wdrożone e-usługi publiczne:

- sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie,
- rynek pracy, w szczególności utrata i poszukiwanie pracy,

- ochrona zdrowia,
- wymiar sprawiedliwości i sądownictwo,
- bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe,
- prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zamówienia publiczne,
- rolnictwo i obszary wiejskie,
- rozliczanie podatków i obsługa celna,
- zabezpieczenie społeczne (ubezpieczenia i świadczenia),
- udostępnianie zasobów informacyjnych administracji i nauki, w tym szkolnictwa wyższego.

4. INFORMATYZACJA URZĘDÓW

Priorytety rozwoju informatyzacji urzędów:

- elektroniczna zarządzania dokumentacją,
- usprawnienie organizacji dzięki stosowaniu dobrych praktyk zarządzania usługami informatycznymi,
- wykorzystanie dostępnych technologii,
- współdzielenie zasobów, wiedzy, narzędzi – współpraca w zakresie budowy kompetencji w administracji.

Szczegółowe działania mające na celu skuteczne przeprowadzenie tych priorytetowych interwencji, również na poziomie regionalnym, opisane są w dokumencie Plan Działań Ministra Cyfryzacji (PD MC), który jest załącznikiem 1 do PZIP.

5. Finansowanie

Osiągnięcie celów programu rozwoju, jakim jest PZIP, wymaga przeznaczenia na jego realizację odpowiednich środków finansowych. Z uwagi na charakter tego programu jego finansowanie muszą zapewnić środki publiczne pochodzące z budżetu UE, budżetów resortów oraz na poziomie regionalnym z budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Struktura finansowania w ramach wsparcia regionalnego zakłada zaangażowanie środków pochodzących z regionalnych programów operacyjnych (współfinansowanych przez UE), jak i budżetów lokalnych jednostek samorządu terytorialnego tj. gmin oraz powiatów. Oszacowanie nakładów niezbędnych do realizacji PZIP w pełnym zakresie, wymaga podziału jego zadań na dwie grupy: e-usługi publiczne oraz pozostałe obszary objęte zakresem tego programu: informatyzacja urzędów, budowa otwartego rządu. Natomiast wszystkie ustalenia dotyczące samorządów i skutków finansowych dla nich będą przyjmowane w ramach prac Linii Współpracy Rządu i Samorządu.

Głównym źródłem sfinansowania budowy systemów zapewniających dostęp do kluczowych e-usług administracji publicznej zidentyfikowanych w PZIP będzie Program Operacyjny Polska Cyfrowa (PO PC). Uzupełniającymi źródłami finansowania programu, w miarę możliwości, będą PO Wiedza, Edukacja i Rozwój, instrument „Łącząc Europę”, program na rzecz rozwiązań interoperacyjnych dla europejskich administracji publicznych (ISA) oraz program „Horyzont 2020”. Podstawę oszacowania skali środków finansowych koniecznych dla realizacji celów PZIP, a przedstawionych w niniejszym dokumencie, stanowiłaindykatywna lista przedsięwzięć zgłoszonych przez organy administracji publicznej, poddana wstępnej ocenie na etapie tworzenia PZIP oraz PO PC.

Priorytetowe obszary do realizacji e-usług wyodrębniono po dokonaniu weryfikacji zgłoszonych przedsięwzięć pod względem ich zgodności z celami PZIP, stopniem przygotowania do realizacji oraz poprawności założeń projektowych. Realizacja wyselekcjonowanych na tym etapie projektów, zapewniających dostęp do większości e-usług publicznych rekomendowanych przez PZIP wymagać będzie nakładów finansowych w wysokości około 5 mld zł, w tym 80% na budowę systemów dostarczających e-usługi dla obywateli i przedsiębiorców, a pozostałe 20% tej kwoty przeznaczone zostanie na sfinansowanie niezbędnego uzupełnienia szeroko rozumianej infrastruktury teleinformatycznej.

Szacując środki potrzebne na realizację usług w perspektywie roku 2020, trzeba mieć także na uwadze, że zgłoszone projekty nie zagospodarowują wszystkich rekomendowanych e-usług publicznych wskazanych w PZIP.

Jednocześnie zakłada się możliwość finansowania projektów w ramach innych instrumentów, takich, jak np. POWER, "Łącząc Europę" czy "Horyzont 2020".

Źródła finansowania PZIP:

1. Środki publiczne (krajowe i unijne) w ramach 2 osi PO PC (ok. 1,1 mld euro).
2. Środki publiczne (krajowe i unijne) zaangażowane na poziomie regionalnym (szacunkowa kwota około 1,8 mld euro).

Środki przeznaczane na utrzymanie rezultatów projektów oraz dostosowywanie systemów informatycznych do zmian prawnych, technologicznych i organizacyjnych zachodzących w otoczeniu powinny pochodzić z bieżących wydatków wszystkich zainteresowanych urzędów w ramach corocznego budżetu. Różnica pomiędzy nakładami niezbędnymi na realizację PZIP a środkami przewidzianymi na realizację POPC oraz programów regionalnych pokryta będzie ze środków budżetów resortów i z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

6. Jak to zrobimy - realizacja programu

Zaadresowanie i skuteczne rozwiązanie problemów zidentyfikowanych w ramach diagnozy stanu informatyzacji państwa oraz osiągnięcie celów Programu wymaga nie tylko określenia kierunków interwencji, ale również konkretnych działań, które umożliwią zrealizowanie zawartych w nich idei. Działania te zostaną zrealizowane w ramach Planu Działań Ministra Cyfryzacji, przy pomocy nowego mechanizmu Głównego Informatyka Kraju, w celu integracji systemów i obniżenia kosztów ich zakupu oraz utrzymania.

W ramach ewaluacji zweryfikowano, które z rekomendowanych uprzednio usług zostały wdrożone, a które nie i przygotowano skorygowaną listę usług rekomendowanych do wdrożenia, uwzględniającą nowe potrzeby. Lista ta stanowi załącznik nr 2 do niniejszego dokumentu. Wszystkie udostępniane e-usługi publiczne opierać się będą na rezultatach horyzontalnych działań Ministra Cyfryzacji. Do działań tych należeć będzie: rozbudowa Systemu Rejestrów Państwowych, budowa eID – systemu identyfikacji i uwierzytelniania obywateli, jednolitego systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją w administracji rządowej (EZD RP) oraz zapewnienie Wspólnej infrastruktury Państwa. Dostęp do informacji o działaniach administracji i rejestrów państwowych oraz możliwość korzystania z pełnej oferty usług publicznych użytkownik uzyska za pośrednictwem jednolitej bramy informacyjno-usługowej administracji — poprzez Portal Rzeczypospolitej Polskiej.

6.1. Plan Działań Ministra Cyfryzacji

PD MC jest wykonawczym dokumentem określającym zadania Ministra Cyfryzacji w zakresie budowy fundamentu dla dalszej informatyzacji państwa oraz harmonogram realizacji wspierających ten cel projektów. W dokumencie wymienione są działania i projekty mające na celu stworzenie Architektury Informacyjnej Państwa — bazy wszelkich rozwiązań mających na celu realizowanie e-usług przez administrację publiczną.

6.2. Główny Informatyk Kraju

Główny Informatyk Kraju to koncepcja, której osią jest koordynowany przez Ministra Cyfryzacji zestaw mechanizmów porządkujących proces informatyzacji państwa. Koncepcja ta obejmuje zarządzanie obszerną strukturą organizacyjną z jasno określonymi rolami poszczególnych aktorów, opiera się na zasadach ponownego wykorzystania (reuse) i współdzielenia zasobów, integracji systemów i ich referencyjności. Ma na celu obniżenie kosztów wytwarzania oraz utrzymania systemów IT. Rolą Głównego Informatyka Kraju jest centralizacja infrastruktury teleinformatycznej oraz integracja zasobów i systemów teleinformatycznych państwa. Mechanizmy GIK opisane są szczegółowo w PD MC.

6.3. Monitorowanie realizacji Programu

Realizację Programu Zintegrowanej Informatyzacji oraz poziom osiągnięcia wskaźników (rozdział 6.3.1.), zgodnie z właściwością, będzie monitorował Minister Cyfryzacji. Z uwagi na ogólnopolski zasięg programu i jego znaczenie z punktu widzenia cyfrowego rozwoju kraju Minister Cyfryzacji będzie oceniać osiągnięte korzyści, badać postęp poszczególnych projektów oraz identyfikować ryzyka, również te wynikające ze wzajemnych powiązań projektów. Wnioski z monitorowania będą przekazywane Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji. Dane niezbędne do monitorowania będą wprowadzane przez zespoły projektowe w miarę postępów w projektach. Regularny przegląd wyników monitorowania (co pół roku) przez KRMC pozwoli na reagowanie z wyprzedzeniem na pojawiające się ryzyka i przeciwdziałanie zagrożeniom.

6.3.1. Wskaźniki

Skuteczność działań w sferze upowszechniania stosowania TIK w zakresie usług dla obywateli, w tym przedsiębiorców, świadczonych drogą elektroniczną przez administrację publiczną, mierzona będzie za pomocą poziomów, korespondujących ze wskaźnikami wskazanymi w **Strategii Sprawne Państwo**, celami **Europejskiej Agendy Cyfrowej (EAC)** oraz **Digital Agenda Scoreboard**. Przyjęto założenie dążenia do uzyskania dynamiki wzrostu co najmniej takiej, jak uzyskana w poprzednim okresie programowania unijnego 2007-2013. Dla porównania podano wskaźniki uzyskane na początku poprzedniego okresu programowania, tam gdzie dane były dostępne.

wskaźniki podstawowe:

- **Odsetek osób korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną w ciągu ostatnich 12 miesięcy;** źródło Eurostat (22% w 2008 r., 32% w 2012 r.; 27% w 2015 r., 64% w 2020 r.),
- **Odsetek przedsiębiorców korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną;** źródło GUS (w 2012 r. 90 %, 92% w 2015 r., 95% w 2020 r.).

wskaźniki uzupełniające:

dot. obywateli:

- **Odsetek osób korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną w ciągu ostatnich 12 miesięcy w celu wysyłania wypełnionych formularzy lub wypełniania ich w czasie rzeczywistym;** źródło Eurostat (7% w 2008 r., 11% w 2012 r.; 16% w 2015 r., 32% w 2020 r., zgodnie z celem określonym w EAC),
- **Odsetek internautów oceniających pozytywnie lub raczej pozytywnie sposób załatwienia sprawy urzędowej przez internet;** źródło MC (50% w 2012 r.; 57% w 2014 r., 70% w 2020 r.),
- **Odsetek osób posiadających podstawowe lub ponadpodstawowe umiejętności cyfrowe;** źródło Digital Agenda Scoreboard (40% w 2015 r., 43% w 2020 r.),
- **Odsetek osób umawiających się na wizytę u lekarza przez stronę internetową;** źródło Eurostat (3% w 2012 r.; 6% w 2015 r., 55% w 2020 r.),
- **Odsetek osób uczestniczących w konsultacjach społecznych on-line lub głosowaniach przez internet w sprawach społecznych lub politycznych;** źródło Eurostat (2% w 2011 r.; 2% w 2015 r., 10 % w 2020 r.),
- **Odsetek obywateli posiadających Profil Zaufany;** źródło MC (0,15% w 2012 r.; 1,09% w 2015 r., 1,64% wg stanu na 30.05.2016 r., 25% w 2020 r.).

dot. przedsiębiorców:

- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu do składania ofert na usługi, towary i materiały w elektronicznym systemie zamówień publicznych;** źródło GUS (25% w 2012 r.; 15% w 2014 r., 35% w 2020 r.),
- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną do obsługi procedur administracyjnych (np. deklaracje podatku VAT lub deklaracje ZUS) całkowicie drogą elektroniczną;** źródło GUS (70% w 2012 r.; 56% w 2014 r., 85% w 2020 r.),
- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną do obsługi więcej niż 3 procedur administracyjnych obejmujących odsyłanie wypełnionych formularzy (trzeci stopień dojrzałości);** źródło GUS (nowy wskaźnik, brak

wartości bazowej; 47% w 2013 r., 54% w 2014 r., celem jest osiągnięcie 10% wzrostu rocznie),

- **Odsetek przedsiębiorstw korzystających z internetu w relacjach z administracją publiczną do obsługi więcej niż 3 procedur administracyjnych w pełni drogą elektroniczną (czwarty stopień dojrzałości);** źródło GUS (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; 34% w 2013 r., 37% w 2014 r., celem jest osiągnięcie 10% wzrostu rocznie).

dot. urzędów:

- **Odsetek usług opisanych w części dla obywatela Portalu Rzeczypospolitej Polskiej (odpowiadającej serwisowi Obywatel.gov.pl z 2016 r.) dostępnych drogą elektroniczną;** źródło MC (20% w 2016 r.; celem jest osiągnięcie co najmniej 10% wzrostu rocznie),
- **Odsetek urzędów administracji rządowej korzystających z systemów klasy EZD jako podstawowego sposobu dokumentowania przebiegu załatwiania i rozstrzygania spraw dla danego podmiotu;** źródło MC (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; 100% w 2020 r.);
- **udział procentowy liczby spraw wszczynanych elektronicznie do ogólnej liczby spraw w sądach powszechnych w postępowaniu cywilnym;** źródło Ministerstwo Sprawiedliwości (nowy wskaźnik, brak wartości bazowej; 22% w 2013 r., 16% w 2014 r., celem jest osiągnięcie 25% wzrostu w 2020r.⁴).

⁴ wartość wskaźnika zależy od rezultatów wdrożonych w 2016 roku rozwiązań w zakresie elektronicznego postępowania wieczystoksięgowego, elektronicznych wniosków do KRS (planowanych na 2017 rok), wdrożenia EBP (planowanego na 2019 rok) oraz liczby spraw sądowych wnoszonych do sądów powszechnych

7. Podsumowanie i korzyści z realizacji programu

W niniejszym dokumencie przedstawiony został cel, jakim jest zbudowanie przejrzystej architektury informacyjnej organów państwowych oraz dostarczenie usług elektronicznych społeczeństwu, w tym przedsiębiorcom, aby ułatwić im funkcjonowanie we współczesnym świecie, zaoszczędzić ich czas i zapewnić komfort załatwiania spraw – z dowolnego miejsca i w dowolnym czasie. Usługi te zostaną wypracowane przez jednostki administracji publicznej odpowiedzialne za daną sferę działalności, wytworzone w systemach teleinformatycznych wspierających funkcjonowanie systemu informacyjnego państwa i udostępnione w sieci – internecie. Zakłada się, że system informacyjny będzie logiczny i spójny – stopniowo optymalizowany funkcjonalnie w wyniku wdrożenia zarządzania procesowego w kluczowych jednostkach administracji publicznej.

Osiągnięcie tak postawionego celu możliwe będzie jedynie w warunkach budowania harmonijnego postępu we wszystkich resortach oraz urzędach centralnych i ścisłej ich współpracy. Wyszczególnione zostały niezbędne warunki powodzenia programu informatyzacji w zakładanym kształcie:

zapewnienie przejrzystego systemu informacji o działaniach administracji, interoperacyjności, bezpieczeństwa, kompetencji, podstaw prawnych, odpowiedniego zastosowania nowoczesnej technologii oraz finansowania nie tylko budowy rozwiązań technicznych, ale także utrzymania przez cały okres eksploatacji.

Sprawne państwo, aby mogło efektywnie spełniać swoje funkcje, powinno zapewnić wysoki standard informacji oraz wysoką jakość usług administracji publicznej, która może być osiągnięta między innymi dzięki cyfryzacji. E-usługi są niezbywalnym elementem spójnego i efektywnego systemu informacyjnego państwa, którego zbudowanie jest celem budowy sprawnej e-administracji.

Powyższy cel zostanie osiągnięty, jeśli zostaną stworzone ku temu odpowiednie warunki, dokonane zostaną odpowiednie zmiany w otoczeniu prawnym i proceduralnym, które inicjuje i koordynuje Minister Cyfryzacji. Niezbędne są też zmiany w mentalności i przygotowaniu kompetencyjnym urzędników. I właśnie te idee – uproszczenia procedur, transformacji otoczenia prawnego z opartego na papierowym obiegu informacji na elektroniczny – przekładające się na konkretne ułatwienia dla obywateli i przedsiębiorców, wpisujące się również w proces zmian systemowych, związanych z budową jednolitego rynku cyfrowego – przyświecają temu programowi.

Wskazane mechanizmy i działania są konieczne dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego, e-administracji i e-gospodarki. Stanowią one dowód zmian, jakie zachodzą w sposobie podejścia administracji do obywatela. Efektem zmian ma być poszerzenie i ułatwienie dostępu do informacji publicznej i korzystania z niej, zwiększenie liczby i jakości usług świadczonych drogą elektroniczną, a także ich dostępności dla zainteresowanych podmiotów, jak również przyśpieszenie realizacji czynności w ramach prowadzonych postępowań, zaoszczędzenie czasu wcześniej poświęcanego na osobiste stawiennictwo w urzędzie oraz oszczędności finansowe dla obywatela, wynikające z załatwiania spraw drogą elektroniczną. Wreszcie korzyści wynikające z usprawnienia komunikacji elektronicznej pomiędzy urzędami, odciążające obywatela od przenoszenia tych informacji, wzrost transparentności i przyjazności administracji, a co za tym idzie wzrost zaufania obywateli do organów państwa.

KORZYŚCI Z REALIZACJI PROGRAMU

Zreformowanie, a następnie z informatyzowanie procesów w administracji i usługach publicznych doprowadzi do zmian systemowych, które zostały określone w strategii Sprawne Państwo 2020:

1. Sprawne działanie administracji dzięki:

- o przejrzystości administracji publicznej,

- uporządkowaniu kompetencji organów administracji publicznej,
- sprawnym procesom wewnętrznym, przyspieszającym realizację zadań i przekładającym się na skuteczne zarządzanie jednostkami administracji publicznej,
- możliwości powszechnego korzystania z zasobów informacyjnych dzięki nowoczesnym systemom informacyjno-komunikacyjnym,
- redukcji liczby błędów wynikającej z automatyzacji przetwarzania danych.

2. Powszechna dostępność usług wysokiej jakości świadczonych przez urzędy administracji publicznej dzięki:

- współdziałowi obywateli w kreowaniu usług publicznych,
- pokryciu zakresu najbardziej pożądanых (oczekiwanych) przez społeczeństwo usług publicznych,
- ustandaryzowaniu usług i dostosowaniu administracji do modelu nowoczesnego zarządzania,
- bezpośredniemu dostępowi obywateli i przedsiębiorców do danych gromadzonych przez administrację publiczną,
- otwarciu i udostępnieniu zasobów informacyjnych niezbędnych dla różnych interesariuszy,
- możliwości wyboru kanału komunikacji z administracją publiczną przez obywateli i przedsiębiorców,
- dostosowaniu usług do standardów interoperacyjności oraz zasad otwartości i transparentności, w szczególności przez uwzględnienie międzynarodowych wytycznych dostępności WCAG 2.0,
- możliwości korzystania z usług elektronicznej administracji o zasięgu paneuropejskim.

3. Redukcja kosztów:

- po stronie obywateli i przedsiębiorców, w związku z oszczędnością czasu i wprowadzeniem elektronicznej drogi komunikacji z administracją i uproszczeniem procedur,
- obsługi w kosztach ogółem dzięki optymalnemu wykorzystaniu sprzętu, zasobów ludzkich i finansowych, w szczególności usług infrastrukturalnych w modelu chmury obliczeniowej,
- dzięki wprowadzeniu zintegrowanej platformy informatycznej usług publicznych,
- dzięki poprawie relacji między wynikami a nakładami w zakresie świadczenia usług publicznych,
- dzięki zaimplementowaniu Architektury Informacyjnej Państwa w ramach PD MC, zakładającej budowę Wspólnej Infrastruktury Państwa (w tym rozwiązania chmury obliczeniowej), nastąpi konsolidacja obciążenia i używanej przestrzeni dyskowej, serwerowej i sieciowej oraz zmniejszenie sumarycznych kosztów zakupu i utrzymania infrastruktury.

Realizacja PZIP pozwoli na zdynamizowanie rozwoju społeczeństwa informacyjnego komunikującego się za pomocą mediów elektronicznych, wzrost zadowolenia obywateli i przedsiębiorców z jakości i szybkości kontaktów z administracją, wzrost wiedzy i zaangażowania obywateli i przedsiębiorców w sprawy publiczne, a także na tworzenie nowych rozwiązań dla sfery publicznej. Dzięki poprawie komunikatywności i zastosowaniu standardów dostępności treści zamieszczanych przez organy państwa w sieci, zwiększy się przejrzystość funkcjonowania urzędów, a co za tym idzie zwiększy się zaufanie do administracji. Program przyczyni się również do wzrostu konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez rozwój sektora usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej i podniesienia konkurencyjności przedsiębiorstw.

Plan Działań Ministra Cyfryzacji

Spis treści

<u>Wprowadzenie</u>	30
<u>1.Portal Rzeczypospolitej Polskiej</u>	34
<u>2.eID - identyfikacja w usługach on-line</u>	36
<u>3.SRP - System Rejestrów Państwowych</u>	37
<u>4.EZD RP - elektroniczne zarządzanie dokumentacją w administracji</u>	40
<u>5.Platforma Integracji Usług i Danych</u>	43
<u>6.Zintegrowana Platforma Analityczna</u>	44
<u>7.Wspólna Infrastruktura Państwa</u>	45
<u>8.Kompetencje - Centrum Kompetencyjne Administracji (CKA)</u>	47
<u>9.GIK - Główny Informatyk Kraju</u>	50
<u>10.Linia Współpracy 2016</u>	52
<u>Otoczenie prawne</u>	53
<u>Załączniki</u>	54
<u>Słownik</u>	107

Warszawa, wrzesień 2016 r.

Wprowadzenie

„Plan Działań Ministra Cyfryzacji” (PD MC) przedstawia plan zintegrowanych działań Ministra Cyfryzacji, których celem jest usprawnienie działania administracji publicznej, a co za tym idzie funkcjonowania państwa polskiego dzięki informatyzacji. Zgodnie z założeniami niniejszego dokumentu, obywatel jest głównym beneficjentem działań administracji, a administracja pełni rolę służebną wobec obywateli.

Plan wymienia praktyczne działania i projekty, które Minister Cyfryzacji podejmie na podstawie wyników konsultacji przeprowadzonych w związku z ogłoszonym w styczniu 2016 r. dokumentem: „Kierunki Działań Strategicznych Ministra Cyfryzacji w obszarze informatyzacji usług publicznych”.

PD MC stanowi załącznik do „Programu Zintegrowanej Strategii Państwa” (PZIP), dla którego dokumentem nadrzędnym jest „Strategia Sprawne Państwo 2020”, której głównym celem jest zwiększenie skuteczności i efektywności państwa otwartego na współpracę z obywatelami. Racjonalna i skoordynowana informatyzacja administracji będzie narzędziem realizacji Strategii Sprawne Państwo 2020 oraz idei otwartego rządu. Wprowadzenie PD MC pozwoli na zintegrowanie rozproszonych zasobów informatycznych państwa i zapewnienie ich interoperacyjności, a także ustandaryzowanie informacji publicznej na rzecz budowy państwa usługowego, w którym obywatele będą mogli korzystać z usług e-administracji w sposób cyfrowy przy zapewnieniu interaktywności komunikacji z urzędem i elektronicznego sposobu załatwiania spraw. Usługi e-administracji z założenia będą projektowane z zachowaniem standardów dostępności dla osób niepełnosprawnych (WCAG 2.0.), a dane publiczne będą udostępniane w formatach otwartości umożliwiającym automatyczne przetwarzanie maszynowe (bez konieczności składania wniosków).

Ponieważ „Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa” po dwóch latach obowiązywania nie spełnił swojej „integracyjnej” i operacyjnej roli, poddany został ewaluacji, zaktualizowany i uzupełniony o konkretne działania, projekty oraz produkty (opisane w tym dokumencie oraz załącznikach), jakie zostaną udostępnione w ramach budowy przez Ministerstwo Cyfryzacji spójnej Architektury Informacyjnej Państwa (AIP). Projekty informatyczne planowane przez instytucje publiczne będą mogły ubiegać się o finansowanie, w szczególności w ramach działań Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), tylko przy założeniu, że będą zgodne z opisanym w niniejszym Planie modelem AIP.

Plan przedstawia zestaw planowanych działań w kluczowych obszarach funkcjonowania administracji publicznej, które przyczynią się do usprawnienia funkcjonowania państwa i znaczącego obniżenia kosztów wdrażania i utrzymywania rozwiązań IT. Synergia działań na poziomie centralnym i regionalnym, ustanowienie wspólnych i jednolitych dla administracji standardów, interfejsów komunikacyjnych (API), mechanizmów zachęcających do współdzielenia infrastruktury i innych zasobów wytwarzanych przez administrację, wspólne realizowanie zadań oraz podnoszenie kompetencji pracowników urzędów i instytucji państwowych — to najistotniejsze elementy budowy sprawnej administracji w służbie obywatelowi.

PD MC jest remedium na niezadowolający stan informatyzacji Państwa po realizacji projektów w ramach perspektywy unijnej na lata 2007-2013, które charakteryzowały się brakiem koordynacji, integracji, nieracjonalnym wydatkowaniem środków publicznych, powielaniem produktów i rozwiązań. Niniejszy plan zakłada centralizację wielu działań i skupienie ich w kompetencji Ministra Cyfryzacji. Plan będzie stanowił podstawę dla przygotowania projektów przeznaczonych do realizacji w nowej perspektywie unijnej na lata 2014-2020, która jest głównym źródłem finansowania opisanych w dokumencie działań, szczególnie w ramach działań 2.1 i 2.2 POPC, a w przyszłości dla przygotowywania wszelkich nowych projektów informatyzacji administracji, w tym także negocjacji, a później wdrażania projektów zaproponowanych przez Komisję Europejską w Strategii Jednolitego Rynku Cyfrowego.

Realizacja postulatu państwa przejrzystego i otwartego na potrzeby obywateli wymaga uporządkowania sposobów komunikacji obywateli z administracją. Opisywane już w „Programie Zintegrowanej Strategii Państwa” państwo informacyjne, obsługujące wszystkie kluczowe procesy i realizujące usługi publiczne, w tym usługi cyfrowe, powinno być dla obywateli i przedsiębiorców dostępne w nierozproszonej, jednolitej formie, która skupiać będzie wszystkie jego funkcje, od informacyjnych po usługowe. Na takich założeniach opiera się projekt Portalu Rzeczypospolitej Polskiej, jednolitej bramy informacyjno-usługowej państwa polskiego, która nie tylko zjednoczy rozproszone dotąd kanały informacyjne poszczególnych jednostek administracji publicznej, ale również będzie oferowała cały katalog usług państwowych. Będzie przewodnikiem po instytucjach

i doradcą, tak jak dziś portal obywatel.gov.pl, jak i miejscem gdzie można załatwić sprawę. Jedną cyfrową bramą do instytucji państwa polskiego zawrze więc w sobie wszystkie niezbędne informacje o strukturze państwowej i wszystkie funkcje, wraz z usługami, z których docelowo będzie można korzystać bez konieczności wędrowki po urzędach. Ważnym elementem usprawniania e-usług jest udostępnienie w sposób przejrzysty i atrakcyjny dla usługodawców oraz obywateli danych przestrzennych. Dzięki temu obywatel będzie miał dostęp do przeglądania i wyszukiwania oraz wizualizacji aktualnych zbiorów i danych przestrzennych, usługodawcy zaś uzyskają możliwość korzystania z tych danych i uatrakcyjnienia świadczonych usług.

Głównym mechanizmem centralizującym infrastrukturę teleinformatyczną oraz integrującym zasoby i systemy teleinformatyczne państwa w ramach PD MC jest Główny Informatyk Kraju (GIK), tj. zestaw mechanizmów i procedur opisanych w rozdziale 9, łączący kluczowe obszary PD MC. GIK to narzędzie wymuszające racjonalne podejście do budowy i współdzielenia infrastruktury oraz rozwiązań realizowanych przez administrację w ramach projektów IT. Celem ustanowienia GIK jest obniżenie kosztów utrzymania oraz integracja istniejących systemów teleinformatycznych państwa.

Pierwsze 7 rozdziałów PD MC to opis kluczowych elementów informatyzacji państwa (elementów AIP), fundamentu jaki zostanie udostępniony przez MC w ramach realizowanych projektów w ciągu najbliższych dwóch lat. Po tym czasie, PZIP, a co za tym idzie PD MC, ulegną kolejnej ewaluacji, reagując na zmieniające się otoczenie oraz powstałe w tym czasie produkty.

Poza wprowadzeniem ładu w obszar budowy rozwiązań teleinformatycznych w administracji, PD MC wskazuje drogę realizacji idei Państwa Obywatelskiego poprzez otwarcie i uwolnienie informacji gromadzonych w systemach i rejestrach teleinformatycznych administracji. Udostępnianie informacji i jej wielokrotne wykorzystanie możliwe będzie dzięki ustandaryzowaniu i automatyzacji służących temu celowi mechanizmów, które zostaną obligatoryjnie wdrożone w systemach teleinformatycznych administracji rządowej.

Powodzenie przedsięwzięcia Ministra Cyfryzacji (zautomatyzowana, łatwo dostępna i transparentna administracja publiczna) wymaga, od strony technicznej, migracji rejestrów do SRP, unifikacji systemów (w tym wdrożenia jednolitego EZD) oraz standardu API i integracji w administracji, czyli opublikowanych i utrzymywanych przez Ministra Cyfryzacji interfejsów komunikacyjnych obowiązkowo stosowanych w systemach teleinformatycznych administracji publicznej RP.

Równoległe w ramach programu „Od papierowej do cyfrowej Polski” uruchomionych zostało kilka strumieni mających na celu wypracowanie optymalnych rozwiązań organizacyjnych i prawnych, technologicznych i architektonicznych w zakresie cyfryzacji procesów związanych z codziennym życiem obywateli oraz sprawnego funkcjonowania państwa. Prace te, prowadzone w synergii z realizacją Planu Działań MC, będą brane pod uwagę i będą miały wpływ na wypracowywanie ostatecznych rozwiązań.

Niżej wymienione obszary stanowiące skorelowany zestaw działań, będą realizowane w ramach projektów MC opisanych w dalszej części dokumentu:

1. Portal Rzeczypospolitej Polskiej – brama informacyjno-usługowa państwa polskiego, prezentująca katalog organów administracji publicznej, która będzie pełniła funkcję jaką dziś pełni strona

główna Biuletynu Informacji Publicznej, a więc będzie oferowała pełną mapę instytucji Rzeczypospolitej Polskiej wraz z podstawowymi informacjami o nich i będzie zarazem udostępniać e-usługi w sposób wygodny dla obywateli.

2. eID – krajowy oraz paneuropejski schemat identyfikacji elektronicznej – narzędzie, które umożliwi obywatelom i przedsiębiorcom dostęp do usług publicznych na Portalu Rzeczypospolitej Polskiej oraz na portalach publicznych (rządowych i samorządowych), a urzędnikom autoryzację, otwierającą dostęp do zasobów informacyjnych państwa.
3. SRP – system rejestrów państwowych, wyposażony w referencyjny model tworzenia i utrzymywania kluczowych rejestrów państwa oraz – dla uproszczenia i automatyzacji procesów administracyjnych – mechanizmy udostępniania gromadzonych w nim informacji.
4. EZD RP – jednolity system elektronicznego zarządzania dokumentacją administracji rządowej, podstawa cyfryzacji, a więc usprawniania działań urzędów oraz integracji systemów dziedzinowych. EDZ RP będzie także wyznacznikiem standardów systemów klasy EZD.
5. Platforma Integracji Usług i Danych - narzędzie odpowiedzialne za utrzymywanie centralnego rejestru usług, techniczną integrację systemów oraz centralne monitorowanie i raportowanie dostępności usług oraz danych udostępnianych przez poszczególne systemy administracji.
6. Zintegrowana Platforma Analityczna – narzędzie do zarządzania zasobami informacyjnymi państwa.
7. Wspólna infrastruktura państwa – czyli model centralizacji infrastruktury, zintegrowania zasobów i systemów, a następnie ich utrzymania, m.in. w ramach działań Głównego Informatyka Kraju.
8. Kompetencje – stworzenie i rozwój kompetencji w administracji, utworzenie Centrum Kompetencyjnego Administracji oraz mechanizmów wsparcia i standaryzacji tworzenia oraz utrzymania rozwiązań IT.

Wszystkie te obszary wraz z konkretnymi produktami połączonymi za pomocą zestawu interfejsów i API w ramach jednolitej platformy integracyjnej, to system naczyń połączonych, fundament sprawnej i transparentnej administracji, działającej dzięki zintegrowanym ze sobą i otwartym na inne systemom teleinformatycznym. Plan ten wprowadza interoperacyjność w praktykę, opiera się na współpracy i koordynacji działań i procesów informatyzacji państwa, których gospodarzem jest Minister Cyfryzacji.

Z jednej strony urzędnik pracujący w EZD, w pełni elektronicznie prowadzi sprawy i komunikuje się ze światem zewnętrznym (wybór sposobu kontaktu pozostawia jednak obywatelowi), i dzięki Systemowi Rejestrów Państwowych sięga do zasobów informacyjnych państwa, a referencyjne rejestry udostępniają mu dane, a co za tym idzie upraszczane są procedury administracyjne, dzięki czemu z kolei obywatel nie musi prznosić dokumentów z urzędu do urzędu. Z drugiej zaś obywatel, który poprzez bramę do usług publicznych – Portal Rzeczypospolitej Polskiej – składa wniosek, załatwia sprawę, uzyskuje informacje publiczne, komunikuje się z administracją w łatwy i szybki sposób.

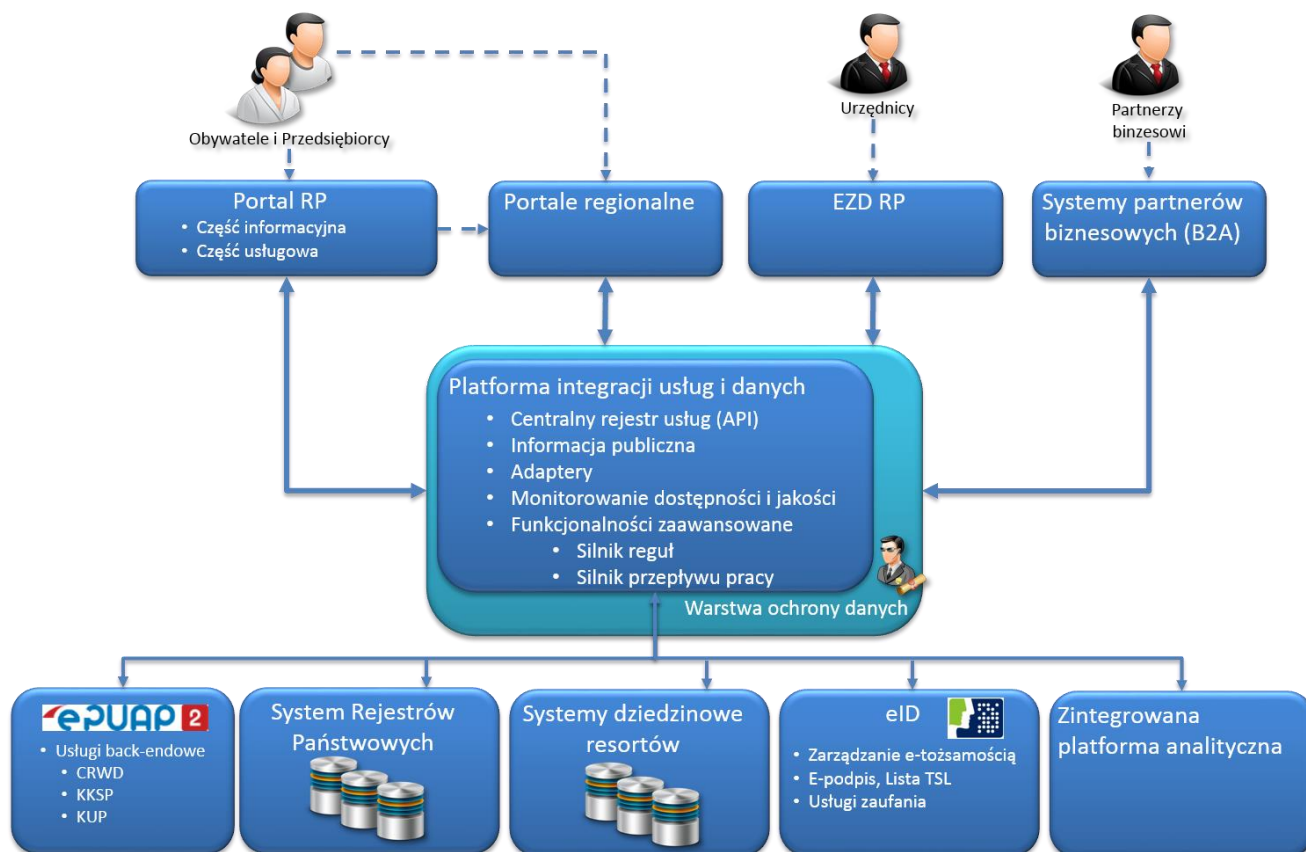
Narzędzia do identyfikacji i uwierzytelniania zarówno obywatela, jak i urzędnika udostępniane będą poprzez rozwiązania państwowego eID. Wszystko to zintegrowane zostanie za pomocą usług komunikacyjnych (API), usadowione na wspólnej infrastrukturze państwa (w technologii chmurowej – tam gdzie jest to zasadne ekonomicznie) i wsparte szerokimi kompetencjami administracji w tworzeniu umów i SIWZ-ów oraz usystematyzowaną wiedzą na temat funkcjonowania systemów teleinformatycznych i otoczenia legislacyjnego. Od realizujących projekty, nie tylko w ramach PD MC, będzie wymagało się podejścia procesowego z uwzględnieniem kryteriów POPC, meta-reguł GIK oraz rekomendacji CKA promujących tego typu podejście.

Podejście procesowe i elektroniczna procedur administracyjnych oznacza również konieczność porządkowania procesów angażujących wiele instytucji państwowych. Przykładem jest proces

stanowienia prawa w Rzeczypospolitej Polskiej. Podniesienie jakości procesu legislacyjnego poprzez jego obowiązkową elektroniczną w administracji rządowej, dostęp do zasobów informacyjnych Państwa potrzebnych do tworzenia rzetelnych ocen wpływu oraz wprowadzenie przejrzystości procedur jest jednym z obszarów budowy AIP wskazując na podejście procesowe.

Ważnym aspektem planowania rozwoju e-administracji jest powiązanie portali regionalnych i systemów samorządowych z infrastrukturą państwa. W tym celu reaktywowana zostanie w wymiarze praktycznym Linia Współpracy, której celem będzie opisanie powiązań i synergii pomiędzy rozwiązaniami rządowymi i samorządowymi.

Rysunek 1: Uproszczony model Architektury Informacyjnej Państwa

Legenda:

CRWD – Centralne Repozytorium Wzorów Dokumentów Elektronicznych

KKSP – Krajowy Katalog Serwisów Publicznych

KUP – Katalog Usług Publicznych

Źródło: opracowanie własne

1. Portal Rzeczypospolitej Polskiej

W dokumencie powstałym po konsultacjach „Kierunków Działań Strategicznych Ministra Cyfryzacji w obszarze informatyzacji usług publicznych” z dnia 26 lutego 2016 r. określony został cel projektu Portalu Rzeczypospolitej Polskiej:

„Państwo polskie jest jedno, administracja w oczach obywatela musi stanowić całość. Obywatel czy przedsiębiorca, który szuka informacji dotyczącej administracji rządowej będzie miał do dyspozycji jedną stronę internetową, gdzie szybko odnajdzie wszelkie potrzebne informacje, w tym także te obecnie zawarte w Biuletynach Informacji Publicznej (BIP), jak i e-usługi, prezentowane w jednolity i ustandaryzowany sposób. Pozwoli to jednocześnie na znaczne zmniejszenie kosztów utrzymywania, zarządzania i budowania niezależnych serwisów internetowych poszczególnych jednostek administracji publicznej. Należy stworzyć jeden zunifikowany i przejrzysty portal informacyjno-usługowy całej administracji rządowej.”

Strona główna Portalu będzie cyfrową bramą państwa polskiego i zarazem mapą jego instytucji. Portal będzie głównym miejscem udostępniania informacji publicznych przez polską administrację — strona główna Portalu będzie pełniła funkcję strony głównej Biuletynu Informacji Publicznej. Portal połączy strony administracji rządowej w jeden, jednolity i przejrzysty system informacyjny. Obywatel znajdzie tu podany w ustandaryzowany sposób wykaz podmiotów wykonujących zadania publiczne, a także docelowo gamę usług świadczonych przez państwo i przez podmioty współpracujące w zakresie usług z administracją publiczną (katalog usług publicznych). Na tych dwóch katalogach będzie opierała się architektura informacji Portalu. Ponadto każda strona podmiotowa BIP będzie zawierała wykaz wszystkich zasobów danych publicznych będących w kompetencji danego podmiotu publicznego.

Podmioty administracji rządowej będą prowadzić strony www wyłącznie na Portalu Rzeczypospolitej Polskiej. Strony te będą pełniły funkcje stron podmiotowych BIP jednostek administracji rządowej. Połączone więc zostaną dotychczas najczęściej niezależnie funkcjonujące dwa kanały informacji o działaniach jednostek administracji: portale BIP i strony www. Projekt ten wymaga integracji bazy danych podmiotów wykonujących zadania publiczne serwisu bip.gov.pl z Portalem. W ten sposób ujednoczony zostanie tryb funkcjonowania polskiej administracji — w pierwszej fazie projektu, czyli do 31 marca 2017 r. zmiana dotyczyć będzie ministerstw, ale zasięg projektu będzie się rozszerzał i docelowo obejmie pozostałe jednostki administracji publicznej, co będzie wymagało, w miarę rozwoju Portalu, zmian regulacji prawnych dotyczących trybu udzielania informacji publicznych. Dzięki integracji z systemem EZD RP, obywatele uzyskają także dostęp w sposób maksymalnie zautomatyzowany do informacji publicznych gromadzonych w systemach urzędów.

Każdy obywatel przez Portal Rzeczypospolitej Polskiej — za pomocą publicznego lub prywatnego środka identyfikacji elektronicznej, dopuszczonego do wykorzystywania w systemach podmiotów publicznych w ramach krajowego schematu identyfikacji elektronicznej udostępnianych w ramach eID — będzie mógł sprawdzić, jakie informacje na jego temat zebrało państwo, dowiedzieć się, dzięki integracji Portalu z systemem EZD RP, na jakim etapie rozpatrywania jest aktualnie jego wniosek i jakie w jego sprawie toczą się postępowania. Usługi, które oferuje administracja, zostaną udostępnione obywatelom w sposób prosty i bezpieczny. Część usługowa Portalu będzie kontynuowała ideę i praktyki wypracowane przy budowie i prowadzeniu portalu obywatel.gov.pl w ramach Inicjatywy „Obywatel”.

Poprzez konto na Portalu, obywatel będzie w sposób bezpieczny komunikował się z administracją dzięki nowym i uproszczonym mechanizmom skutecznego doręczania dokumentów urzędowych. Posiadanie konta (choć nieobowiązkowe) przyniesie obywatelowi dodatkowe korzyści, umożliwi obsługę dokumentów urzędowych, czy też przegląd historii kontaktu z urzędami. Sprawna

komunikacja obywateli z urzędami za pośrednictwem Portalu będzie wymagała równoległych działań wymienionych w PD MC, w tym elektronizacji administracji publicznej, procedowania spraw za pomocą systemu klasy EZD (w tym jednolitego EZD RP w administracji rządowej RP), utrzymania, zapewnienia referencyjności danych i udostępniania ich w rejestrach państwowych (SRP), a także ujednolicenia i upowszechnienia zasady uwierzytelniania i podpisu elektronicznego. Wszystkie te działania zakładają uproszczenie procedur administracyjnych, automatyzację wymiany i weryfikację informacji urzędowych pomiędzy podmiotami realizującymi zadania publiczne.

W takiej formie Portal Rzeczypospolitej Polskiej pozwoli:

- ujednolicić strony www i BIP wszystkich podmiotów administracji rządowej, zaproponować pozostałym jednostkom administracji i podmiotom wykonującym zadania publiczne narzędzia, które będą standaryzować i ułatwiać im prowadzenie stron internetowych, w tym, jak w przypadku samorządów terytorialnych, umożliwiać włączanie stron podmiotowych jednostek organizacyjnych w większe portale regionalne,
- udostępnić e-usługi publiczne świadczone obecnie przez ePUAP, serwisy dziedzinowe oraz serwisy regionalne, nie mnożąc zarazem usług regionalnych, a je standaryzując tak, by usługi, które mogą być świadczone w całym kraju były w każdym jego rejonie dostępne,
- zinwentaryzować wszystkie zasoby danych publicznych należących do podmiotów rządowych,
- udostępniać informacje publiczne za pomocą usług API (także informacje gromadzone w EZD i w systemach dziedzinowych),
- wielokrotnie wykorzystywać opublikowane informacje publiczne.

Kluczowym działaniem w kierunku stworzenia Portalu Rzeczypospolitej Polskiej będzie przebudowa koncepcji ePUAP. ePUAP podzielony zostanie na platformę zaplecza (back-end), wspierającą Portal w zakresie obsługi obywatela i przedsiębiorcy oraz dedykowaną urzędom (np. portal interoperacyjności, czy też CRWD).

Instytucją odpowiedzialną za funkcjonowanie Portalu będzie Ministerstwo Cyfryzacji, technicznie prowadzić go będzie i utrzymywać Centralny Ośrodek Informatyki, a wspierać zarówno w zakresie gospodarowania informacją publiczną, jak i przy tworzeniu, integrowaniu i udostępnianiu e-usług — Centrum Kompetencyjne Administracji. W ramach Portalu uruchomiony zostanie także Help-Desk dla urzędników.

Załącznik nr 1 przedstawia założenia funkcjonowania Portalu Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Docelowy model identyfikacji elektronicznej eID

Zapewnienie możliwości identyfikacji elektronicznej w ramach realizacji e-usług publicznych polskim obywatelom i przedsiębiorcom, wymaga zarówno zbudowania mechanizmów identyfikacji, jak i udostępnienia usług, które mechanizmy identyfikacji będą rozpoznawały.

Zakłada się ustanowienie Krajowego schematu identyfikacji elektronicznej, w ramach którego dopuszczone będzie wykorzystywanie systemów identyfikacji elektronicznej (w skrócie "eID") zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego (np. bankowego, telekomunikacyjnego) w usługach publicznych. Systemy eID, aby mogły być dopuszczone jako element krajowego schematu eID, będą musiały spełnić odpowiednie wymagania weryfikowane w ustalony sposób. Minister Cyfryzacji określi wymagania techniczno-organizacyjne dla systemów eID ubiegających się o dołączenie do krajowego modelu eID oraz tryb postępowania o wpis do rejestru systemów mających taki status.

Aby wielość akceptowalnych rozwiązań nie powodowała problemów organizacyjnych i technologicznych, zakłada się zbudowanie krajowego brokera eID, który będzie pośredniczył w weryfikacji tożsamości z różnych systemów, gwarantując jednocześnie bezpieczeństwo takiej weryfikacji. Dzięki temu każdy będzie mógł użyć wygodnego dla niego środka identyfikacji elektronicznej, a jednocześnie dostawcy usług *online* będą mogli weryfikować tę tożsamość w jednym miejscu. Do brokera eID będą mogły być przyłączane tylko sprawdzone pod względem bezpieczeństwa systemy identyfikacji nad czym będzie czuwał Minister Cyfryzacji.

Celem jest stworzenie systemowego rozwiązania umożliwiającego skuteczne używanie e-tożsamości potwierdzanej przez węzeł eID we wszystkich usługach publicznych *online*, bez potrzeby każdorazowego ustalania jakich środków identyfikacji można użyć dla określonych usług.

Ponadto, w związku z wynikającym z „Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE Od” zobowiązaniem dla wszystkich krajów UE udostępnienia od września 2018 r. węzła transgranicznego eIDAS, o którym mowa w „Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2015/1501 z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ram interoperacyjności”, budowany jest paneuropejski broker eIDAS Node, który będzie z jednej strony połączony z krajowym brokerem eID, a z drugiej strony z brokerami eIDAS Node krajów członkowskich. Współpraca brokera krajowego z eIDAS Node da możliwość akceptacji notyfikowanych środków identyfikacji elektronicznej w UE.

Załącznik nr 2 przedstawia opis docelowego modelu eID w Polsce.

3. SRP - System Rejestrów Państwowych

Celem projektu SRP jest usprawnienie usług świadczonych przez administrację i znaczące obniżenie kosztów utrzymania rejestrów oraz kosztów społecznych. Dziś obywatele zobowiązani są do przenoszenia informacji pomiędzy instytucjami, ponieważ urzędy bezpośrednio nie komunikują się między sobą, mimo iż formalnie zobowiązane są do pozyskiwania informacji gromadzonych w systemach innych urzędów. Cel ten można osiągnąć tworząc referencyjny model przechowywania i przetwarzania informacji w rejestrach państwowych, a także udostępniania informacji w nich zawartych obywatelom i podmiotom świadczącym usługi na rzecz obywateli. Wyeliminowane wtedy zostanie wielokrotne gromadzenie tych samych informacji – obecnie obywatel musi każdemu urzędowi podawać co najmniej imię, nazwisko, adres, PESEL, często imiona rodziców, nazwisko panięńskie matki, itd. Celem jest więc pozyskiwanie tych danych na podstawie ID obywatela (PESEL) oraz ew. nazwiska (dla uniknięcia pomyłek), a pozostałe dane identyfikacyjne będą każdorazowo (gdy zaistnieje potrzeba) odczytywane z rejestru referencyjnego – w tym przypadku PESEL. Należy zaznaczyć, że w wielu przypadkach nie będzie potrzeby składania pewnego typu formularzy – wówczas, gdy służy on wyłącznie do powiadomienia pewnego organu o fakcie, o którym obywatel poinformował już inny organ (jak np. zmiana nazwiska, adresu).

W praktyce włączenie rejestru do SRP oznaczać będzie:

- migrację fizyczną do wspólnych Centrów Przetwarzania Danych,
- integrację techniczną, polegającą na wyeliminowaniu z przyłączonego rejestru tych danych, które są gromadzone w innych rejestrach i zastąpieniu wyeliminowanej informacji wskazaniem za informację w rejestrze referencyjnym,
- integrację prawną, konstytuującą te zmiany (ograniczenie zakresu danych w rejestrze, przydział uprawnień do bieżącego korzystania z danych referencyjnych innych rejestrów, podział kompetencji i odpowiedzialności administratora między MC – techniczne, a resort prowadzący – merytoryczne).

W IV kwartale 2016 r. opracowany zostanie Model Informacyjny Państwa (MIP) inwentaryzujący dane (i powiązania między nimi) oraz miejsca i sposoby wykorzystania tych danych, których administracja potrzebuje dla realizowania swoich zadań. Model ten będzie uwzględniał konieczność zapewnienia zarówno otwartości, jak i ochrony prywatności już w fazie projektowania i będzie na bieżąco aktualizowany.

MIP pozwoli:

- wyeliminować wielokrotne gromadzenie i aktualizowanie tych samych danych, co obecnie zmusza obywatela do przekazywania tej samej informacji wielu urzędom, na potrzeby resortowych, separowanych rejestrów,
- dokonać ponadresortowej oceny przydatności gromadzonych danych i zrezygnować z informacji:
 - zbędnych,
 - takich, których przetwarzanie przynosi niewielkie korzyści,
 - takich, których gromadzenie służy realizacji celów osiągalnych w inny sposób.

MIP umożliwi także ustalenie hierarchii priorytetów, według której model danych zaimplementowany w Systemie Rejestrów Państwowych będzie stopniowo poszerzany na kolejne ewidencje, obejmując docelowo wszystkie – co do zasady – dane rejestrowe. Na podstawie tych priorytetów ustalony

zostanie (do końca III kwartału 2016 r.) harmonogram ewidencji przewidzianych do inkorporacji do SRP w roku 2017. Harmonogramy kolejnych przyłączeń będą opracowywane później, gdy kończyć się będą procesy integracji o wyższych priorytetach.

Budowa SRP to zadanie wieloetapowe, gdyż kolejne inkorporowanie rejestru do SRP nie może zaburzać jego funkcjonowania. Ponadto włączanie każdego rejestru ma swoją specyfikę: zarówno techniczną, jak prawną, a jednocześnie rodzi nowe problemy związane np. z możliwością przekrojowych analiz danych o obywatelach. Przed przyłączeniem każdego rejestru konieczne więc będzie dokonanie przeglądu aktów prawnych powiązanych z tym rejestrem, analiza potencjalnych nowych ryzyk i opracowanie mechanizmów ich eliminowania. Dlatego też corocznie określana będzie lista rejestrów przewidzianych do integracji z SRP w roku kolejnym oraz inwentaryzacja niezbędnych zmian w ustawach konstytuujących te rejestry. Zmiany w ustawach określać będą w szczególności podział kompetencji i odpowiedzialności między MC a resortami odpowiedzialnymi za merytoryczną treść danych przetwarzanych w inkorporowanym do SRP rejestrze.

MC, utrzymujące SRP, zostanie zobowiązane w ustawie do objęcia SRP systemem zarządzania bezpieczeństwem informacji.

Dostęp do danych w ramach SRP nie będzie limitowany na poziomie całych rejestrów („*dostęp do rejestru mają: ...*”), ale na poziomie pojedynczej informacji („*Urząd X ma dostęp na następujących danych SRP: ...*” – tu zostaną wymienione pojedyncze informacje gromadzone w różnych rejestrach SRP, jak np. imię, nazwisko, adres, numer dowodu).

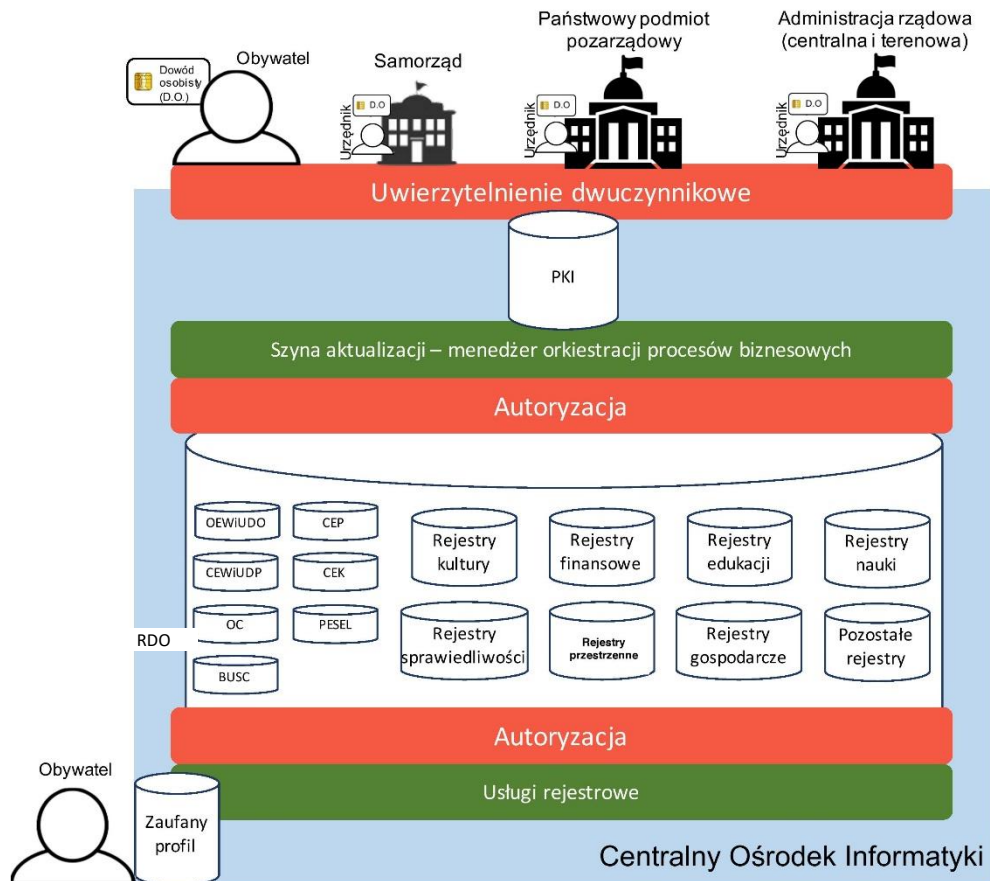
Realizacja zadań merytorycznych (związanych z przetwarzaniem niezbędnych informacji, które pozostaną w poszczególnych resortach/urzędach) zostanie organizacyjnie oddzielona od realizacji zadań technicznych związanych z utrzymaniem koniecznej infrastruktury sprzętowo-programowej, która skoncentrowana zostanie w Centralnym Ośrodku Informatyki, gromadzącym także niezbędne zasoby osobowe.

Projektowane zmiany powinny przynieść następujące skutki:

- obniżenie kosztów utrzymania rejestrów,
- obniżenie kosztów funkcjonowania administracji,
- w ramach bezpieczeństwa:
 - możliwość precyzyjnego przydzielania uprawnień do korzystania wyłącznie z informacji niezbędnych,
 - zunifikowanie zasad udostępniania danych pozwoli eliminować „najsłabsze ogniwa” procesów uwierzytelnienia i autoryzacji,
 - wspólne, profesjonalne Centra Przetwarzania Danych, w których utrzymywane będą zasoby techniczne wszystkich rejestrów SRP, zapewnią ochronę danych i poziom usług nieosiągalny w obecnych ośrodkach,
- synergia budowanych zespołów kompetencyjnych – w miarę integracji kolejnych rejestrów maleć będą łączne koszty ich utrzymania.
- udostępnienie zasobów informacyjnych gromadzonych w systemach teleinformatycznych administracji, w szczególności przebudowywanego SRP na rzecz usprawnienia procesów legislacyjnych, włączając pozyskiwane dane w proces ich elektronizacji, umożliwi realizowanie strategii tworzenia prawa opartego na dowodach, a w konsekwencji podniesienie jakości stanowienia prawa w RP

W IV kwartale 2016 r. opublikowana zostanie także specyfikacja interfejsów (API i innych) do SRP, która pozwoli na korzystanie z zawartych tam danych (jako atrybutów) przez usługi zaufania oraz przez EZD RP.

Rysunek 2: Uproszczony schemat SRP

Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 3 zawiera plan wstępnych działań w zakresie budowy SRP.

4. EZD RP - elektroniczne zarządzanie dokumentacją w administracji

Jednym z priorytetowych działań strategicznych Ministra Cyfryzacji w obszarze informatyzacji usług publicznych, ogłoszonych na początku 2016 r., jest przyjęcie standardu elektronicznego obiegu dokumentów w administracji. Budowa, rozwój i utrzymanie jednolitego systemu klasy EZD stosowanego powszechnie w administracji rządowej RP, jako fundamentu sprawnej e-administracji, to jeden z filarów działań Ministra Cyfryzacji.

Od 1 czerwca 2016 r. Minister Cyfryzacji uruchomił projekt EZD RP mający na celu ustanowienie jednolitego systemu elektronicznego zarządzania dokumentacją w administracji rządowej oraz standardu systemów klasy EZD w administracji publicznej RP. Mając na uwadze kluczowe znaczenie systemów EZD jako naturalnego integratora systemów teleinformatycznych wykorzystywanych przez urzędników w codziennej pracy oraz cyfryzacji procesów administracyjnych, projekt EZD RP ma być fundamentem wszelkich działań związanych z usprawnianiem polskiej administracji, wprowadzając transparentność i otwartość polskich urzędów.

EZD RP to fuzja dotychczasowego przedsięwzięcia Wojewody Podlaskiego, który na bazie darmowego systemu EZD PUW stworzył sieć współpracujących ze sobą urzędów rządowych, samorządowych oraz uczelni wyższych, z działaniami COI udostępniającego system eDOK i prowadzenie przedsięwzięcia jako wspólnego pod auspicjami Ministra Cyfryzacji. Włączenie COI i Zespołu Wojewody Podlaskiego w przedsięwzięcie MC, połączone z działaniami oraz doświadczeniem Zespołu EZD PUW, uwolni potężny potencjał i pozwoli stworzyć jednolity system EZD RP, stanowiący podstawy funkcjonowania polskiej administracji.

System EZD RP, jako własność Skarbu Państwa, na zasadach niekomercyjnych będzie przekazywany, utrzymywany i rozwijany na rzecz podmiotów realizujących zadania publiczne. Dysponentem odpowiedzialnym za finansowanie z budżetu państwa, bezpieczeństwo i stały rozwój systemu będzie Minister Cyfryzacji. Przedsięwzięcie bazować będzie na wartościach i filozofii współpracy jednostek administracji publicznej wypracowanej w trakcie przedsięwzięcia Wojewody Podlaskiego.

Ważnym aspektem przedsięwzięcia będzie budowanie kompetencji po stronie partnerów EZD RP i wspieranie ich na wszystkich etapach wdrażania, a następnie utrzymania systemu. Sam system będzie wieloplatformowy i budowany w technologii usługi chmurowej, z dużym naciskiem na wartość integracyjną i możliwość dostosowywania systemu do specyficznych potrzeb poszczególnych urzędów i organizacji. Zbudowane zostaną narzędzia do migracji danych z EZD PUW i eDOK do EZD RP, a wszystkie zainteresowane podmioty, korzystające z systemu EZD PUW oraz eDok, otrzymają wsparcie w zakresie prac przy migracji danych, co pozwoli na płynne przejście i kontynuację dokumentowania spraw w systemie EZD RP. Harmonogram tych prac będzie uzgadniany indywidualnie z zainteresowanymi jednostkami. System EZD RP poprzez warstwę integracyjną i API będzie stawał się integratorem systemów dziedzicznych, stanowiąc fundament zarządzania organizacją jak system klasy ERP (Enterprise Resource Planning), co pozwoli na kompleksową obsługę procesów realizowanych w urzędzie. Będzie także rozwijany o nowe moduły, opisane w ramach docelowej architektury EZD RP.

W ramach dalszego rozwoju systemu EZD RP i usadowienia go w modelu Architektury Informacyjnej Państwa, istotnym elementem będzie warstwa integracyjna systemu EZD (API EZD RP) na co najmniej trzech poziomach:

- udostępniania dokumentów i informacji publicznej w postaci elektronicznej gromadzonych w systemach klasy EZD w sposób maksymalnie zautomatyzowany (w szczególności poprzez Portal Rzeczypospolitej Polskiej), z możliwością przetwarzania udostępnianych danych przez systemy zewnętrzne,

- umożliwienie dostępu do zasobów informacyjnych Państwa (rejestrów) w sposób bezpieczny i rozliczalny, celem upraszczania procedur administracyjnych i spraw prowadzonych w systemach EZD,
- umożliwienie integracji systemów dziedzicznych urzędów użytkujących EZD RP, ustanawiając go fundamentem i integratorem funkcjonowania systemów teleinformatycznych organizacji, dążąc do realizacji zasady, iż rejestr pism wpływających jest jeden w urzędzie.

Ważnym elementem rozwoju API EZD będzie umożliwienie tworzenia przez Partnerów dodatkowych modułów systemu EZD RP własnymi zasobami lub przy pomocy firm komercyjnych.

Udostępnianie części kodów źródłowych EZD RP (oprócz tych związanych z jednolitością oraz bezpieczeństwem systemu, czyli bez naruszenia kodów jednolitego systemu EZD RP) oraz metod integracji danych i usług, pozwoli na włączenie się do rozwoju EZD RP wielu instytucjom, przedsiębiorcom, osobom fizycznym, tworząc dodatkową otwartą (open-source) ścieżkę rozwoju EZD RP. Da to obywatelom i przedsiębiorcom możliwość włączenia się w budowę fundamentu polskiej e-administracji. Podejście takie może dać impuls do uwolnienia potencjału podmiotów współpracujących z podmiotami realizującymi zadania publiczne w zakresie rozbudowy EZD RP o wiele otwartych (open-source) rozwiązań otaczających jednolity system.

Architektura EZD RP będzie usługowa, nastawiona na model SaaS (Software as a Service). Podstawowym założeniem jest umożliwienie wielu modeli wdrożenia, a architektura usługowa zapewni dużą dostępność systemu i możliwości jego wdrożenia oraz migracji pomiędzy urzędami. W ramach projektu EZD RP Ministerstwo Cyfryzacji nie tylko udostępni w roku 2018 docelowy system EZD RP w nowej, usługowej architekturze, ale także sam system w usłudze chmurowej, umożliwiając korzystanie z EZD RP bez inwestowania urzędów go użytkujących w infrastrukturę serwerową. System EZD RP będzie utrzymywany i udostępniany przez COI, jako zadanie zlecone przez MC.

EZD RP będzie systemem referencyjnym dla innych systemów klasy EZD, wyznaczając standard ustanowiony na poziomie przepisu prawa i publikowany wraz z innymi rekomendacjami na stronie <http://ezd.gov.pl> – oficjalna, rządowa strona EZD RP.

Elastyczność jednolitego narzędzia, uwzględniającego specyfikę poszczególnych urzędów, to także, poza powyższymi mechanizmami, rozwój silników procesów i procesowości w administracji oraz analityka biznesowa (business intelligence)⁵, umożliwiające samodzielne budowanie procesów, raportów i rejestrów przez poszczególne urzędy. Przykładem takiego podejścia jest planowana elektronizacja w EZD międzyresortowej obsługi procesu legislacyjnego wraz z procesem opiniowania, formularzami dotyczącymi oceny wpływu projektu identyfikowane przez departamenty w toku opiniowania, czy też gromadzenie danych pochodzących z formularzy OSR, w celu usprawnienia zarządzania procesem legislacyjnym, w tym zarządzania budżetowego. Rozwiązania te będą powiązane ze Zintegrowaną Platformą Analityczną, wpisując się w centralne zarządzanie informacją oraz spełniając narzucone standardy. Wsparcie kompetencyjne w tych obszarach będzie objęte szczególną opieką w ramach przedsięwzięcia EZD RP.

System EZD RP dedykowany będzie administracji rządowej RP - ministerstwom i urzędom centralnym oraz terenowej administracji rządowej. W strategii rozwoju EZD RP uwzględnione będą także inne ścieżki rozwoju systemu EZD PUV – administracja samorządowa i szkolnictwo wyższe, ale wspierane przez tworzone przez zainteresowane podmioty/organizacje centra kompetencyjne, wspierające wdrażanie i rozwój jednolitego systemu na rzecz innych podmiotów.

Portal ezd.gov.pl będzie nadal miejscem wymiany wiedzy, informacji i dzielenia się doświadczeniem pomiędzy Partnerami EZD RP, ale rozbudowany zostanie o nowe mechanizmy, w tym CRM w zakresie komunikacji pomiędzy Partnerami EZD RP. Rozbudowywana będzie także warstwa statystyk z zakresu

⁵ W tym przypadku narzędzie do tworzenia raportów i rejestrów na żądanie.

funkcjonowania polskiej administracji na bazie danych zbieranych z poszczególnych instancji systemu EZD RP.

Do końca 2016 r. zostanie opublikowany harmonogram i dalsze szczegóły realizacji przedsięwzięcia EZD RP ze szczególnym uwzględnieniem okresu przejściowego, w którym dotychczasowi Partnerzy EZD PUW oraz urzędy użytkujące system eDOK będą objęte dalszym wsparciem, również w zakresie przygotowania migracji do jednolitego systemu EZD RP.

W IV kwartale 2016 r. zostaną dodatkowo opublikowane następujące dokumenty:

- docelowa architektura systemu EZD RP,
- mapa rozwoju EZD RP do roku 2020,
- opis API – specyfikacja interfejsów komunikacyjnych EZD RP,
- standard EZD oparty na EZD RP, czyli minimalne wymagania stawiane systemom klasy EZD stosowanym poza administracją rządową, ze szczególnym uwzględnieniem fundamentalnych funkcji systemu, w sposób prawidłowy przygotowując dokumentację do archiwizacji, metody komunikacji oraz migracji danych pomiędzy systemami EZD.

5. Platforma Integracji Usług i Danych

W celu umożliwienia sprawnego funkcjonowania wymiany danych, jak również świadczenia usług przez poszczególne elementy w ramach Architektury Informacyjnej Państwa zostanie utworzona centralna Platforma Integracji Usług i Danych. Będzie to narzędzie odpowiedzialne za utrzymywanie centralnego rejestru usług, techniczną integrację systemów oraz centralne monitorowanie i raportowanie dostępności usług oraz danych udostępnianych przez poszczególne systemy. Platforma będzie ponadto wzbogacona o elementy służące zarządzaniu procesami w administracji publicznej, takimi jak: silnik reguł, silnik przepływu zadań, komponenty orkiestracji procesów, jak również umożliwiające przetwarzanie żądań złożonych, w przypadku których niezbędne jest współdziałanie więcej niż jednego systemu.

Platforma będzie również centralnym komponentem umożliwiającym integrację systemów administracji publicznej z systemami komercyjnymi (B2A). Dzięki jednolitemu podejściu do zarządzania przepływem danych będzie możliwe re-użycie danych przechowywanych w rejestrach państwowych przy jednoczesnej ścisłej kontroli ich zakresu. Umożliwi to zmniejszenie nakładów wymaganych na budowę systemów bezpieczeństwa, jak również łatwiejsze zarządzanie tymi systemami – co przełoży się na niższe koszty utrzymania niż w przypadku systemów rozproszonych.

Platforma zminimalizuje konieczność zmian po stronie systemów dziedzicznych w przypadku zmiany w istniejących rozwiązaniach, jak również ułatwi wdrażanie nowych elementów bez konieczności modyfikacji w istniejącej architekturze/modelu integracji. Dla określonych rodzajów usług (np. aktualizacji danych), platforma będzie również stanowić element zabezpieczenia przed krótkotrwałą niedostępnością systemów dziedzicznych poprzez wykorzystanie wbudowanych mechanizmów pamięci podręcznej.

W ramach procesu przygotowywania platformy, powstanie również centralne repozytorium architektury integracyjnej, w którym będą utrzymywane informacje na temat wszystkich przepływów danych pomiędzy systemami (zarówno państwowymi, jak i komercyjnymi). Umożliwi to w przyszłości uproszczenie oceny złożoności poszczególnych projektów realizowanych w ramach architektury informacyjnej państwa z punktu widzenia ich wpływu na istniejący model integracji, przynosząc wymierne oszczędności dla budżetu państwa.

We wrześniu 2016 r. zostaną opublikowane przez MC dokumenty opisujące Strategię Integracji Systemów Państwa oraz etapowy plan wdrożenia platformy, który będzie uwzględniał zależności pomiędzy poszczególnymi projektami, jakie będą realizowane na dany moment, jak również inicjatywami zaplanowanymi w perspektywie 2016-2020. Jednym z kluczowych etapów wdrożenia, będzie rozpoczęcie opracowywania w oparciu o Model Informacyjny Państwa, o którym mowa w rozdziale 3 powyżej, Kanonicznego Modelu Danych, który będzie stanowił praktyczną realizację MIP, wykorzystywaną na cele związane z integracją systemów i usług. Podstawą w tym przypadku będzie Kanoniczny Model Danych SRP, który będzie stopniowo wzbogacany o wybrane elementy z pozostałych systemów.

Całość procesu utrzymania Platformy Integracji Usług i Danych będzie realizowana przez MC oraz podległe mu jednostki. Na etapie budowy i wdrożenia dopuszczalne będzie wykorzystanie zasobów zewnętrznych.

6. Zintegrowana Platforma Analityczna

W celu sprawniejszej analizy danych z różnych systemów, zostanie stworzona zintegrowana platforma analityczna, składająca się z hurtowni danych, integrującej dane z różnych rejestrów oraz dane operacyjne z systemów dziedzinowych, jak również zestawu narzędzi analitycznych umożliwiających raportowanie oraz zaawansowaną eksplorację danych.

Wyeliminuje to potrzebę tworzenia tego typu rozwiązań po stronie indywidualnych systemów (z wyłączeniem funkcji raportowania na potrzeby operacyjne) oraz w ramach poszczególnych resortów. Tym samym pozwoli to na sprawniejsze działanie administracji, ograniczenie kosztów wynikających ze stosowania podobnych narzędzi niezależnie (a co za tym idzie kosztów licencji oraz wsparcia technicznego).

Zważywszy na ogólny zasięg rozwiązania – platforma stworzy możliwość analiz wykonywanych w oparciu o różne dostępne zbiory danych. Będzie to więc szczególnie istotne źródło danych niezbędnych przy podejmowaniu decyzji przez organy administracji centralnej. Dostęp do poszczególnych obszarów danych oraz rodzajów analiz będzie ściśle limitowany na podstawie bieżących umocowań prawnych, eliminując możliwość nadużyć w wykorzystaniu platformy.

Szczegółowe założenia dotyczące stworzenia zintegrowanej platformy analitycznej zostaną przygotowane w IV kwartale 2016 r. Przewidywany termin rozpoczęcia prac nad jej utworzeniem to druga połowa 2017 r.

7. Wspólna Infrastruktura Państwa

W rozdziale poświęconym Głównemu Informatykowi Kraju wskazano mechanizmy, które docelowo mają nie tylko służyć integracji systemów teleinformatycznych, ale także dążyć do przenoszenia tych systemów na wspólną infrastrukturę utrzymywaną w ramach przedsięwzięcia Ministerstwa Cyfryzacji. Diagnoza stanu informatyzacji państwa po realizacji projektów informatycznych w poprzednich perspektywach wykazuje, że administracja publiczna ma do dyspozycji wiele niewykorzystanych zasobów infrastruktury, zakupionych w większości w ramach projektów unijnych, rozproszonych w licznych serwerowniach na terenie całego kraju.

Jednocześnie, aby móc udostępniać zasoby informacyjne państwa na skalę masową, w tym te opisywane w niniejszym dokumencie, należy dysponować sprawną i niezawodną infrastrukturą sprzętowo-programową. W ramach tych działań mających na celu unifikację i integrację zasobów powstaną:

- Wspólne Centra Przetwarzania Danych – także w odległych lokalizacjach, w których umieszczony zostanie sprzęt niezbędny dla wszystkich (co do zasady) rejestrów. Wspólne macierze, serwery, elementy sieciowe, zabezpieczenia dla wszystkich systemów. W ramach tego działania wykorzystane zostaną już istniejące zasoby, serwerownie, rządowe centra przetwarzania i inne dostępne zasoby. Wybrane zostaną te z nich, które spełniają standardy bezpieczeństwa adekwatne do oczekiwanego poziomu usług i roli jaką pełnią dla administracji publicznej,
- Wspólne kanały łączności do poszczególnych lokalizacji z różnymi podmiotami administracji rządowej (tworzenie kanałów dedykowanych poszczególnym systemom czy organom administracji nie będzie możliwe); scentralizowane i redundantne połączenia z internetem, zabezpieczone przed współczesnymi zagrożeniami płynącymi z cyberprzestrzeni. Opracowanie standardów i sposobu zamawiania i utrzymania przez administrację w obszarze elementów infrastruktury, takich jak systemy operacyjne, serwery bazodanowe, serwery aplikacyjne i infrastruktura, ale tak, by żaden dostawca nie uzyskał pozycji monopolisty,
- Warstwowa architektura wszystkich aplikacji, z określeniem standardów tak, by żaden dostawca nie uzyskał pozycji monopolisty,
- Centralne systemy: poczty, logowania, help-desku użytkowników, wideokonferencyjne, pracy grupowej, wspólny system wydruków, stanowiące wspólną platformę komunikacyjną,
- Bezpieczeństwo:
 - Wspólne systemy bezpieczeństwa zapewniające scentralizowaną ochronę stacji roboczych i serwerów przed znanymi i nieznanymi zagrożeniami,
 - Zapewnienie bezpiecznych kanałów wymiany informacji pomiędzy użytkownikami, systemami centralnymi oraz światem zewnętrznym,
 - Ochrona systemów centralnych przed utratą, wyciekiem lub skompromitowaniem gromadzonych w nich danych (bazy danych, systemy, aplikacje, infrastruktura),
 - Realizacja zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa systemów i informacji poprzez podejście systemowe oparte o najlepsze praktyki, w tym ISO 27000 (zarządzanie bezpieczeństwem informacji) oraz ISO 22301 (zapewnienie ciągłości działania),
 - Wypracowanie standardów, zaleceń i metod kontroli w zakresie bezpieczeństwa systemów i podmiotów współpracujących z systemami administracji publicznej.

- Kompetentne zespoły w ramach Centrum Kompetencyjnego Administracji oraz Centrum Utrzymania przy COI MC.

Zarówno unifikacja, jak i integracja zasobów będzie uwzględniać konieczność zapewnienia zarówno otwartości, jak i ochrony prywatności już w fazie projektowania.

Dzięki standaryzacji i centralizacji zasobów wzrośnie dostępność systemów i obniżone zostaną koszty utrzymania. Wszystkie systemy widoczne będą z zewnątrz jako „prywatna chmura” usług. Realizacja „prywatnej chmury” w oparciu o rozproszone CPD zakłada zarówno wykorzystanie istniejących zasobów administracji, jak i potencjalnie rozwiązań dostępnych na rynku. Ministerstwo Cyfryzacji uruchomi projekt, którego celem będzie wypracowanie mechanizmów budowy wspólnej infrastruktury państwa, uwzględniającej istniejące zasoby, które będą stopniowo przenoszone do Centrów Przetwarzania. Nie musi to oznaczać fizycznej zmiany lokalizacji, a jedynie włączenie do wspólnych zasobów wykorzystywanych przez różne organy administracji. Zinventaryzowane zasoby, które będą wykorzystywane, a nie zostaną przeniesione do Centrum Przetwarzania Danych, będą działać w ramach ujednoczonych procedur. Należy zaznaczyć, iż niektóre z włączanych zasobów będą stopniowo wygaszane w wyniku migracji do zunifikowanej infrastruktury.

Działanie te będzie prowadzone w synergii ze strategią cyberbezpieczeństwa dla RP.

Założenia projektu „Wspólna infrastruktura Państwa” zostaną opublikowane przez MC do końca 2016 r.

8. Kompetencje - Centrum Kompetencyjne Administracji (CKA)

Problem braku wysokokwalifikowanych kadr po stronie administracji publicznej w obszarze nowoczesnych technologii ICT jest sygnalizowany od wielu lat. Zbudowane zostaną więc kompetencje, które pozwolą na skuteczne zamawianie, nadzór nad projektami oraz odbiór odpowiednich rozwiązań i technologii, także w zakresie utrzymywania kluczowych systemów e-administracji w powiązaniu z mechanizmami GIK.

Co istotne, kompetencje cyfrowe administracji nie mogą ograniczać się do sfery czysto technicznej. Technologia nie jest celem samym w sobie. Administracja powinna zbudować kompetencje w praktycznym stosowaniu technologii cyfrowych, tak by odpowiadać na realne potrzeby, niwelować bariery, upraszczać procesy i zmniejszać koszty własnego funkcjonowania. Administracja powinna posiadać kompetencje, które pozwalałyby jej przeprowadzać audyty, analizy i konsultacje, powinna potrafić oceniać od strony technicznej i ekonomicznej projekty przekazywane do opiniowania Komitetowi Rady Ministrów ds. Cyfryzacji. Centrum Kompetencyjne Administracji zarządzane i koordynowane przez Ministerstwo Cyfryzacji będzie rozproszone i umiejscowione w instytutach i podmiotach nadzorowanych przez MC z kluczową i główną rolą CKA w COI, z wykorzystaniem kompetencji innych instytucji. W ramach CKA powstaną także zespoły ekspertów w geograficznie rozproszonych centrach kompetencji. W szczególności CKA będzie korzystało ze znacznych zasobów wiedzy istniejących i rozwijanych w instytutach nadzorowanych przez MC:

- Instytut Łączności - Państwowy Instytut Badawczy (IŁ)
- Instytut Maszyn Matematycznych (IMM),
- Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK),
- Instytut Technik Innowacyjnych EMAG w Katowicach.

Funkcjonowanie CKA zakłada współpracę i wykorzystanie potencjału innych instytucji oraz nie wyklucza rozbudowy CKA poza struktury Ministra Cyfryzacji.

Zadaniem CKA będzie nie tylko wsparcie administracji publicznej w procesach informatyzacji kraju, ale także prowadzenie konferencji, warsztatów, opracowywanie i publikacja standardów i rekomendacji, zbieranie uwag oraz oddolnych inicjatyw legislacyjnych, a także co ważne pomoc w przygotowaniu SIWZ oraz umów ze szczególnym uwzględnieniem interesu Skarbu Państwa. CKA będzie zdolne do oceny przydatności biznesowej postulowanych do wdrożenia w administracji rządowej systemów i weryfikacji szacowanych przez zamawiających kosztów ich budowy i utrzymania. CKA obejmie docelowo swoją właściwością całość administracji, w pierwszej kolejności i obowiązkowo administrację rządową.

W ramach Centrum Kompetencyjnego Administracji funkcjonował będzie, zawiązany z funkcjonowaniem Portalu Rzeczypospolitej Polskiej, Zespół Architektury Informacji Publicznej (ZAIP). Zespół będzie działał na szczeblu centralnym, a jego skład i kompetencje będą wykraczały poza zakres działania Ministerstwa Cyfryzacji. Członkowie Zespołu dobierani będą według klucza kompetencji — projekt Zespołu zakłada współpracę specjalistów wielu dziedzin: prawa, socjologii, językoznawstwa, politologii, logiki, matematyki etc. Do zadań Zespołu będzie należało kierowanie procesami budowy architektury informacyjnej państwa, wyznaczanie standardów i określanie dobrych praktyk, koordynowanie wysiłków zmierzających do bieżącej aktualizacji tej architektury, czyli reagowanie na zmieniającą się rzeczywistość społeczną i potrzeby użytkowników oraz koordynowanie prac wykonawczych w wymienionych zakresach. Zespół będzie kładł nacisk na poprawność procesów generowania i udostępniania zasobów danych publicznych, definiował podstawy dla zmian legislacyjnych w zakresie gospodarowania informacją publiczną przez państwo i weryfikował zaistniałe rozwiązania. Będzie działał w ścisłej współpracy z Kancelarią Prezesa Rady

Ministrów i budował intelektualne zaplecze dla procesów definiowania formy i treści w ramach architektury informacyjnej państwa, w tym dysponowania informacją publiczną i określania jej hierarchii.

Zdobycie wymienionych wyżej kompetencji pozwoli uniknąć:

- chaosu w gospodarowaniu informacją przez jednostki administracji publicznej, nieczytelności i zawiłości treści merytorycznych udostępnianych przez jednostki administracji, nieporządku w organizacji wizualnej stron internetowych instytucji państwowych,
- niespójnej polityki informacyjnej państwa w mediach elektronicznych, w tym społecznościowych - różne kanały informacyjne wymagają adekwatnego reagowania ze strony państwa,
- nieracjonalnych i mijających się z celem zakupów systemów oraz różnorodnych metod zamawiania produktów i ich odbierania,
- nieefektywności utrzymania zamówionych na rynku systemów - obecnie administracja ponosi znaczne koszty związane z outsourcing'iem tych kompetencji na wszystkich etapach — od definiowania potrzeby, przez budowę, po utrzymanie systemów,
- ryzyka związanego z przewagą kompetencji po stronie sektora prywatnego,
- niezdolności do integracji i interoperacyjności nowotworzonych systemów,
- ryzyka związanego z niezabezpieczeniem interesu Skarbu Państwa.

Podstawowe zadania CKA to:

- wyznaczanie standardów generowania i dostępu do zasobów danych publicznych oraz koordynowanie ich stosowania, w tym określanie standardu tworzenia usług oferowanych przez państwo,
- określanie zasad publikacji treści Portalu Rzeczypospolitej Polskiej i innych portali publicznych,
- weryfikacja wszystkich projektów centralnych,
- wsparcie merytoryczne koordynacji projektów informatycznych przedstawianych przez jednostki samorządu terytorialnego (Linia Współpracy),
- wsparcie merytoryczne koordynacji realizacji projektów nowego okresu programowania na lata 2014-2020,
- opracowanie ramowych zasad zawierania umów z dostawcami systemów IT,
- certyfikacja aplikacji, które dzięki temu mogłyby być wykorzystywane (z poszanowaniem zasad konkurencji) w rządowej chmurze,
- współpraca z przedsiębiorcami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie wypracowywania dobrych praktyk oraz standardów dot. tworzenia informacyjnych zasobów administracji publicznej (w tym standardów w zakresie strukturalizacji danych) oraz wykorzystywania informacji z sektora publicznego,
- promocja najlepszych rozwiązań w zakresie ponownego wykorzystania (re-use) informacji publicznej,
- wspieranie właścicieli biznesowych (ministerstw) w projektowaniu i wdrażaniu e-usług,
- wsparcie MC w opiniowaniu projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących dostępu do informacji i ich ponownego wykorzystania, a także budowy i modyfikacji rejestrów państwowych,

- odpowiedzialność za funkcjonowanie subdomen w domenie gov.pl.

Profilaktykę ochrony interesów Skarbu Państwa należy prowadzić wielotorowo. Po pierwsze – tylko współpraca i synergia kompetencji podmiotów o dużym potencjale w przedmiotowej tematyce (dla przykładu MC, PGSP, CUW, KPRM, UKE, UOKiK i UZP) zapewni właściwe przygotowanie dokumentacji dot. postępowań przetargowych, przy czym przez „właściwe” należy rozumieć m.in. sprawne, adekwatne do potrzeb, gospodarne oraz zapewniające bezpieczeństwo prawne. Mieści się w tym m.in. odpowiedni dobór technologii, adekwatny zakres nabywanych praw autorskich (co wpływa na cenę), zapewnienie usług aktualizacyjnych za nieprzewyższającą ich wartości cenę, wypracowanie wzorów umów gwarantujących bezpieczeństwo prawne Skarbu Państwa i jednocześnie walor wykonalności umów dla przedsiębiorców. Działania te powinny być prowadzone w ramach CKA, wspartego zapleczem współpracujących centrów kompetencyjnych.

Drugi filar to współpraca przy wykonywaniu umów (w tym na etapie przedprocesowym). Niezbędne jest propagowanie wiedzy o działaniach, jakie należy podejmować na wypadek ewentualnych sporów sądowych i zdobytych umiejętności (np. sposoby zabezpieczenia dowodów, właściwe prowadzenie korespondencji etc.).

Trzeci filar to współpraca w prowadzonych postępowaniach sądowych. Nierzadko bywa tak, że Skarb Państwa reprezentowany w procesie przez PGSP bądź występujący samodzielnie, pozbawiony jest właściwego wsparcia merytorycznego, co skutkuje przewagą przeciwników procesowych Skarbu Państwa. Aktywny udział ekspertów CKA wpłynąłby na efektywność działań procesowych. Istotnym elementem strategii profilaktyki ochrony Skarbu Państwa byłoby zebranie w ramach CKA archiwum obejmującego dokumentację i strategię prowadzonych sporów (zarówno w warstwie prawnej, jak i merytorycznej). Tego typu know-how zapewni z jednej strony wyższy poziom ochrony procesowej Skarbu Państwa, z drugiej zaś pozwoli na sformułowanie katalogu dobrych praktyk, formułowanie i publikowanie zaleceń, a także usystematyzuje i rozwinie praktyczną wiedzę na temat funkcjonujących w kraju systemów publicznych. W ramach ochrony interesów Skarbu Państwa mieści się również potrzeba prowadzenia negocjacji/zamówień w sposób maksymalnie profesjonalny, z zapewnieniem udziału osób o wysokich kwalifikacjach merytorycznych i prawnych. Specjalistyczny zespół, którego zadaniem byłoby negocjowanie umów oraz prowadzenie (lub wspieranie prowadzenia) zamówień publicznych na potrzeby administracji publicznej, podniesie poziom bezpieczeństwa prawnego, a jednocześnie spowoduje, że środki publiczne będą wydatkowane w sposób bardziej efektywny, niż obecnie.

9. GIK - Główny Informatyk Kraju

Jedną z głównych przyczyn niezadowalającego stanu informatyzacji państwa, poza brakiem efektywnej strategii informatyzacji państwa, był brak koordynacji działań oraz kompetencji po stronie administracji w zakresie budowy jednolitych lub co najmniej zintegrowanych rozwiązań informatycznych. Nie został dotąd zdefiniowany model docelowy architektury informacyjnej państwa, definiujący fundamentalne produkty udostępniane centralnie, na podstawie których administracja mogłaby opracowywać własne, zintegrowane rozwiązania. Odpowiedzią na ten stan rzeczy jest PD MC oraz koncepcja Głównego Informatyka Kraju, będąca zestawem instytucjonalno-procesowych mechanizmów porządkujących procesy informatyzacji państwa.

W fazie I, mechanizmy GIK 1.0 (rysunek poniżej) zastosowane zostaną w zakresie uruchamiania nowych projektów IT w ramach konkursów II Osi Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC), a w szczególności działań 2.1 - „Wysoka dostępność i jakość e-usług publicznych” oraz 2.2 – „Cyfryzacja procesów back-office w administracji rządowej”. Pierwsza odsłona GIK 1.0 zostanie więc umocowana w procedurach POPC i Komitetu Rady Ministrów ds. Cyfryzacji (KRMC). Następnie, po ewaluacji, mechanizm GIK 2.0, jako ewaluacja GIK 1.0, zostanie zastosowany do pozostałych projektów oraz systemów teleinformatycznych administracji.

Ministerstwo Cyfryzacji w ramach GIK opracuje model tworzenia i rozwoju bazy wiedzy i kompetencji administracji oraz zdefiniuje zakresy ról i kompetencji jednostek biorących udział w procesach informatyzacji państwa. Główny Informatyk Kraju będzie definiował systemowe meta-reguły wskazujące parametry, jakimi muszą dysponować poszczególne nowotworzone systemy IT, niezależnie od warunków brzegowych i krytycznych kryteriów zdefiniowanych w POPC. O meta-reguły zostaną oparte wszystkie nowe projekty POPC (a w przyszłości, w wersji GIK 2.0, wszystkie projekty i systemy IT w administracji rządowej RP), które zawierać będą zasady realizacji projektów oraz tworzenia systemów IT. Do takich zasad należy np.

- konieczność uzasadnienia powstania systemu,
- uzasadnienia celowości przetwarzania informacji w systemie,
- obligatoryjność mechanizmów integracji, korzystania z innych systemów oraz
- konieczność korzystania z zasobów Bazy Aktywnych Systemów Informatycznych Administracji – BASIA – dla uniknięcia powielania istniejących rozwiązań.

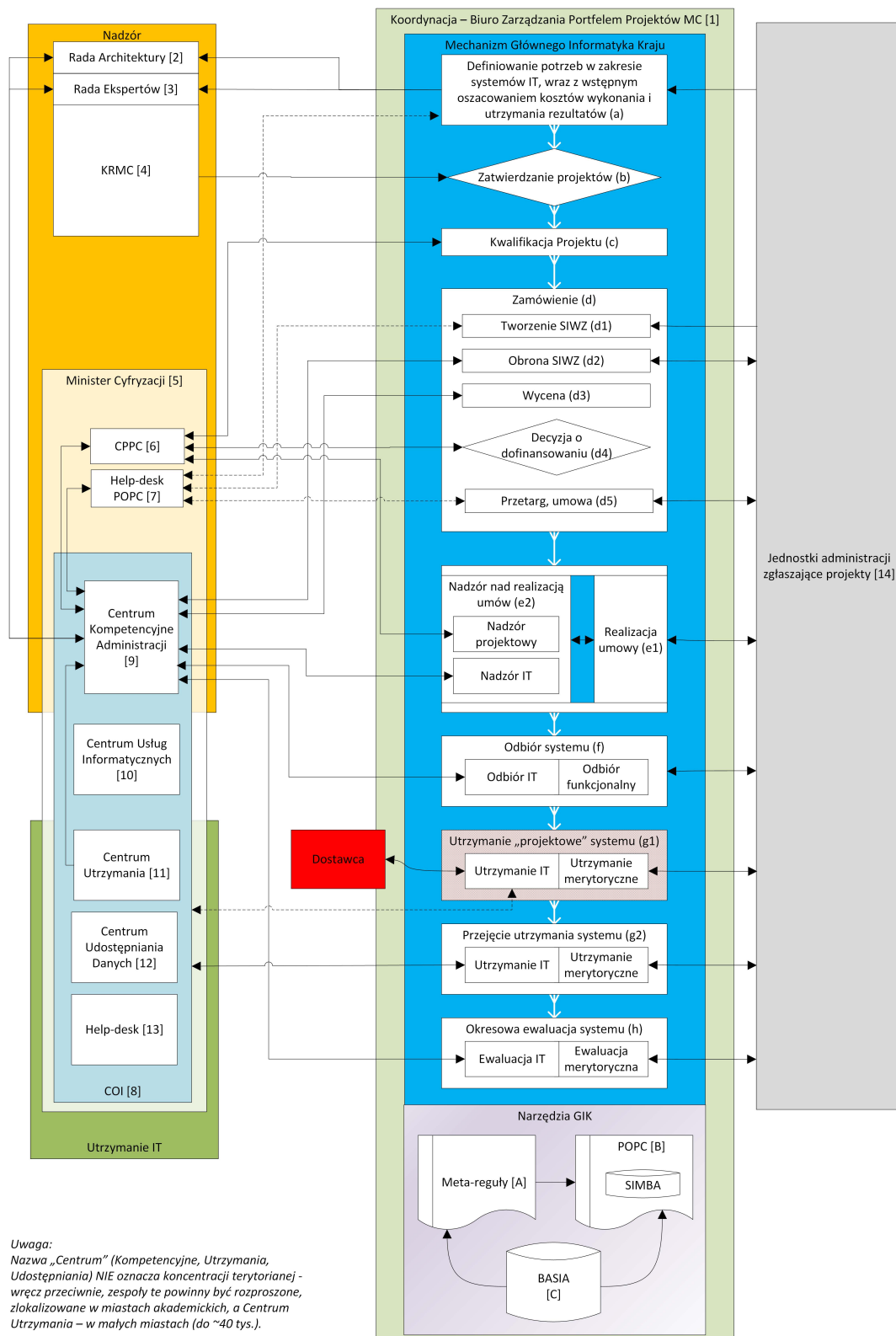
Mechanizm zakłada konsolidację ekspertów IT Państwa, w którym działać będzie koordynowane przez Ministerstwo Cyfryzacji Centrum Kompetencyjne Administracji (CKA) oraz docelowo przejęcie przez COI lub inne podmioty wybrane przez MC funkcji Centrum Usług Wspólnych (CUW), adekwatnych do procesu informatyzacji państwa dla wspierania realizacji meta-reguł powiązanych ze strategią IT Ministerstwa Cyfryzacji. Chodzi o to, aby również zgłaszane potrzeby zakupów w zakresie projektów IT poszczególnych urzędów były poddawane mechanizmom GIK, w szczególności w zakresie rozwoju

i utrzymania systemów teleinformatycznych administracji rządowej RP. Funkcję centralnego zamawiającego systemów IT - ale wyłącznie w zakresie produktów niepowtarzalnych, czyli co do zasady projektów, a nie zakupów sprzętu i standardowego oprogramowania - pełnić będzie COI lub inny podmiot wybrany przez MC.

W efekcie państwo odzyska strategiczną kontrolę nad informatyzacją oraz implementacją projektów IT w administracji publicznej.

Opis GIK wersji 1.0 stanowi załącznik nr 4 do PD MC.

Rysunek 3: Mapa mechanizmu Głównego Informatyka Kraju w ramach koordynacji projektów POPC

Źródło: Opracowanie własne

10. Linia Współpracy 2016

W latach 2008-2010, z inspiracji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz współpracujących samorządów, powstała inicjatywa pierwotnie zwana Linią Demarkacyjną, by ostatecznie ewaluować w kierunku Linii Współpracy, której celem było opracowanie dokumentów stojących na straży synergii działań pomiędzy rozwiązaniami IT budowanymi przez administrację rządową (centralnie) oraz samorządową (regionalnie). Jak czytamy w zamykającym dwa lata współpracy dokumencie z 1 lutego 2010 r. w rozdziale *1.1 Istota i przegląd zawartości dokumentów Inicjatywy LW*, przedsięwzięcie miało wymiar praktyczny i taki sam, bazując na ówczesnych doświadczeniach, będzie miała kontynuacja niedokończonego dzieła:

„Niniejszy dokument jest wiodącym dokumentem programowym opracowanym w ramach wspólnej inicjatywy, pod nazwą Inicjatywa Linia Współpracy (w skrócie „Inicjatywa LW” lub „LW”), podjętej przez MSWiA i samorząd (zwanymi dalej również Stronami) na rzecz modernizacji funkcjonowania administracji zakładającej powszechne wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych do realizacji zadań publicznych. Dokumenty Inicjatywy LW, określając zasady współpracy i odpowiedzialności na poziomie koncepcyjno-technicznym administracji rządowej i samorządowej w procesie rozwoju infrastruktury informacyjnej państwa, szczegółowo identyfikują zakres rzeczowy i harmonogram udostępniania produktów wytwarzanych w ramach wybranych projektów współfinansowanych z funduszy unijnych. Tym samym wspierają, zgodnie z zaleceniami Komisji UE, zadania związane z zapewnianiem pożądanego poziomu interoperacyjnego współdziałania systemów teleinformatycznych, rządowych i samorządowych na różnych szczeblach ich funkcjonowania. Dzięki takiemu podejściu możliwe będzie praktyczne, bo oparte na uzgodnionej architekturze i na zbiorze konkretnych rozwiązań (produktów), uzgodnienie obszarów współdziałania systemów teleinformatycznych projektowanych i eksploatowanych w administracji rządowej i samorządowej w Polsce. W konsekwencji podjęta współpraca umożliwi wskazanie funkcjonalnego rozdziału tych systemów i zapobieganie zjawisku powielania tych samych rozwiązań w wielu systemach, umożliwi także wykorzystanie uzyskanych doświadczeń w ramach rozpowszechniania dobrych praktyk.”

W kwietniu 2012 r. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji aktualizowało dokument, jednak do dnia dzisiejszego nie opracowano dokumentu o charakterze ostatecznym. Ministerstwo Cyfryzacji ponownie nawiąże współpracę z administracją samorządową — ściśle z nią współdziałając, stworzy dokument „Linia Współpracy 2016”, który umożliwi racjonalne wykorzystanie środków publicznych i synergię działań w zakresie informatyzacji. W dokumencie tym uwzględnione zostaną programy operacyjne na lata 2014-2020. Ożywienie praktycznego wymiaru Linii Współpracy jest istotne ze względu na potrzebę włączenia administracji samorządowej wraz z funkcjonującymi w regionach systemami (także w zakresie e-zdrowia, infrastruktury sieciowej i e-edukacji) w ekosystem rozwiązań administracji rządowej, w tym rozwiązań opisywanych w niniejszym dokumencie. Przedmiotem uzgodnień w ramach inicjatywy Linia Współpracy będą wszelkie przedsięwzięcia planowane dla administracji publicznej, których zakres oddziaływania będzie odnosił się do samorządów. Praca nad dokumentem „Linia Współpracy 2016” powinna zostać zakończona wspólnymi uzgodnieniami administracji rządowej, reprezentowanej przez Ministra Cyfryzacji, i zainteresowanych przedstawicieli administracji samorządowej do końca 2016 r., tak by realizację projektów unijnych (centralnych POPC i regionalnych 16 x RPO) rozpocząć w nowej perspektywie, zakładającej synergię budowanych rozwiązań. Dokument ten określi zasady tworzenia i udostępniania usług samorządowych przez Portal Administracji Rzeczypospolitej Polskiej. Ministerstwo Cyfryzacji wskaże osobę odpowiedzialną za prowadzenie przedsięwzięcia, do którego zaproszeni zostaną przedstawiciele wszystkich szczebli administracji samorządowej RP.

Otoczenie prawne

Wieloletnie doświadczenia we wdrażaniu systemów teleinformatycznych w administracji oraz sygnały płynące z rynku, urzędów i od obywateli dają legitymację do uchylecia – po 11 latach funkcjonowania – ustawy o informatyzacji⁶ i zastąpienia jej nowoczesnym aktem prawnym regulującym działania e-administracji. W IV kwartale 2016 r. zostanie przygotowany projekt takiej strategicznej ustawy, który sprosta nowoczesnym trendom, podkreślającym konieczność usprawniania komunikacji pomiędzy państwem a obywatelem. W II połowie 2016 r. zainicjowane zostaną szerokie konsultacje, prowadzone przez Ministerstwo Cyfryzacji z udziałem przedstawicieli administracji rządowej, samorządowej (w ramach Linii Współpracy 2016) i instytucji pozarządowych.

W szczególności w ramach dalszych zmian prawnych uregulowane zostaną następujące obszary:

- umocowanie prawne roli Portalu Rzeczypospolitej Polskiej, który będzie pełnił rolę strony głównej Biuletynu Informacji Publicznej i głównego kanału komunikacji elektronicznej z obywatelami,
- ujednoczenie mechanizmu doręczania dokumentów elektronicznych w kontaktach Państwo-obywatel, tak by dokumenty urzędowe wysyłane do obywateli były udostępniane w ten sam sposób i na jedno konto obywatela,
- wskazanie sposobu publikacji i ustanowienia standardu systemów klasy EZD dla administracji publicznej,
- wprowadzenie mechanizmów eID w szczególności w zakresie Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej,
- wskazanie sposobu publikacji oraz ustanowienia standardu API i mechanizmów integracji administracji i automatyzacji publikacji informacji publicznej,
- uregulowanie kwestii poziomu bezpieczeństwa identyfikacji i uwierzytelniania w dostępie do usług i danych.

⁶ Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. RP z 2005, nr 64, poz. 565).

Załącznik nr 1 do PD MC: Założenia funkcjonowania Portalu Rzeczypospolitej Polskiej

Portal Rzeczypospolitej Polskiej

W dokumencie powstałym po konsultacjach „Kierunków Działań Strategicznych Ministra Cyfryzacji w obszarze informatyzacji usług publicznych” z dnia 26 lutego 2016 r. określony został cel projektu jednolitej bramy informacyjno-usługowej Rzeczypospolitej Polskiej:

„Państwo polskie jest jedno, administracja w oczach obywatela musi stanowić całość. Obywatel czy przedsiębiorca, który szuka informacji dotyczącej administracji rządowej będzie miał do dyspozycji jedną stronę internetową, gdzie szybko odnajdzie wszelkie potrzebne informacje, w tym także te obecnie zawarte w Biuletynach Informacji Publicznej (BIP), jak i e-usługi, prezentowane w jednolity i ustandaryzowany sposób. Pozwoli to jednocześnie na znaczne zmniejszenie kosztów utrzymania, zarządzania i budowania niezależnych serwisów internetowych poszczególnych jednostek administracji publicznej. Należy stworzyć jeden zunifikowany i przejrzysty portal informacyjno-usługowy całej administracji rządowej.”

Portal Rzeczypospolitej Polskiej będzie więc „stroną główną” państwa polskiego, której celem będzie udostępnianie:

- Informacji publicznych w rozumieniu art. 1 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz
- Usług elektronicznych oferowanych przez organy administracji Rzeczypospolitej, a także informacji o innych usługach, które państwo świadczy na rzecz obywatela.

Zatem Portal dzielić się będzie na dwie główne części: (Ad. I) część informacyjną, prezentującą w sposób jednolity i uporządkowany podstawowe informacje o jednostkach administracji publicznej i innych podmiotach wykonujących zadania publiczne, i (Ad. II) część usługową, w ramach której będzie można załatwić większość spraw z urzędami drogą elektroniczną i która będzie pełniła funkcję praktycznego przewodnika podpowiadającego, jak je załatwiać.

SPIS TREŚCI

PORTAL RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	56
A. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA FORMALNO–MERYTORYCZNA PORTALU	58
B. PROJEKTOWANIE ARCHITEKTURY TREŚCI I ZARZĄDZANIE NIĄ	60
1. ZESPÓŁ ARCHITEKTURY INFORMACJI PUBLICZNEJ CKA	60
2. ZESPOŁY REDAKCYJNE INFORMACJI PUBLICZNEJ WEWNĄTRZ INSTYTUCJI	60
C. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA PORTALU	61
1. RZĄDOWY CMS	61
2. SAMORZĄDOWY CMS	62
3. CMS DLA POZOSTAŁYCH INSTYTUCJI PUBLICZNYCH (MINI-CMS)	62
4. EKOSYSTEM PORTALU	62
5. ZAPLECZE SERWEROWE	62
I. OPIS SZCZEGÓŁOWY CZĘŚCI INFORMACYJNEJ	64
1. STRONA GŁÓWNA PORTALU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	64
2. PRZYKŁADOWA STRONA PODMIOTOWA PORTALU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ — [...].GOV.PL/MINISTERSTWO	65
HARMONOGRAM	66
II. OPIS SZCZEGÓŁOWY CZĘŚCI USŁUGOWEJ	67
1. ZAŁOŻENIA DOTYCZĄCE FUNKCJONOWANIA CZĘŚCI USŁUGOWEJ	67
2. KATALOG USŁUG PUBLICZNYCH	67
3. E-USŁUGI	68
4. POZOSTAŁE USŁUGI	70
5. FUNKCJONALNOŚCI	70
6. WSPÓŁPRACA Z INNYMI SYSTEMAMI W RAMACH ARCHITEKTURY INFORMACYJNEJ PAŃSTWA	71
7. SPOSOBY REALIZACJI DZIAŁAŃ.	71
HARMONOGRAM	71

A. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA FORMALNO–MERYTORYCZNA PORTALU

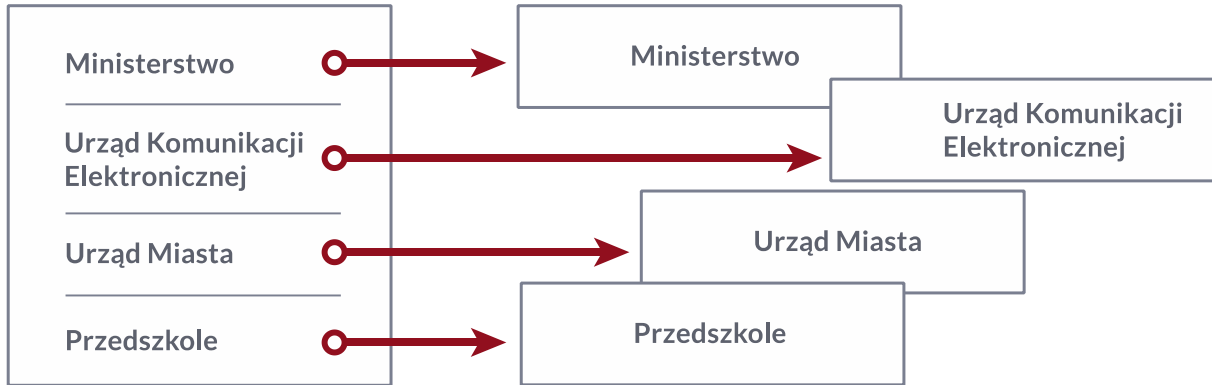
Portal zostanie oparty na modelu informacyjnym Biuletynu Informacji Publicznej. Podstawowa zasada organizacyjna treści BIP zostanie zachowana: strona główna Portalu Rzeczypospolitej Polskiej będzie formalnym odpowiednikiem obecnej strony głównej bip.gov.pl, a strony poszczególnych jednostek wykonujących zadania publiczne będą odpowiednikami „stron podmiotowych” w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Portal będzie więc pełnił funkcję ujednoczonego systemu stron w sieci teleinformatycznej w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej. Ponadto Portal będzie też bramą do usług publicznych zarówno dla obywateli, jak i przedsiębiorców. Odpowiednio do tego, Portal będzie składał się z dwóch części, informacyjnej i usługowej:

- Część informacyjna strony głównej Portalu będzie realizowała zadania, które obecnie realizuje strona główna Biuletynu Informacji Publicznej, tzn. będzie udostępniała listę podmiotów wykonujących zadania publiczne („wykaz podmiotów” wedle nomenklatury przyjętej w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej — art. 9 ust. 1). Zbiór zawarty w zbiorze podmiotów wykonujących zadania publiczne stanowić będzie katalog administracji publicznej, obejmujący jednostki administracji rządowej i samorządowej. Katalog ten, oprócz tego, że będzie bazą danych instytucji rządowych i samorządowych, będzie również podstawą katalogu usług publicznych,
- Część usługowa strony głównej Portalu będzie oferować osobom fizycznym oraz przedsiębiorcom dostęp do usług publicznych, połączy dwa funkcjonujące dziś portale (1) obywatel.gov.pl i (2) biznes.gov.pl. Zostanie ponadto wzbogacona o funkcje komunikacyjne, możliwość porozumiewania się z urzędami za pomocą Profilu Zaufanego, dostęp do państwowych rejestrów, możliwość konsultacji projektów rządowych itp.

Rysunek1:
Schemat konstrukcyjny Biuletynu Informacji Publicznej

Strona główna BIP
— „wykaz podmiotów”

Strony podmiotowe jednostek
wykonujących zadania publiczne

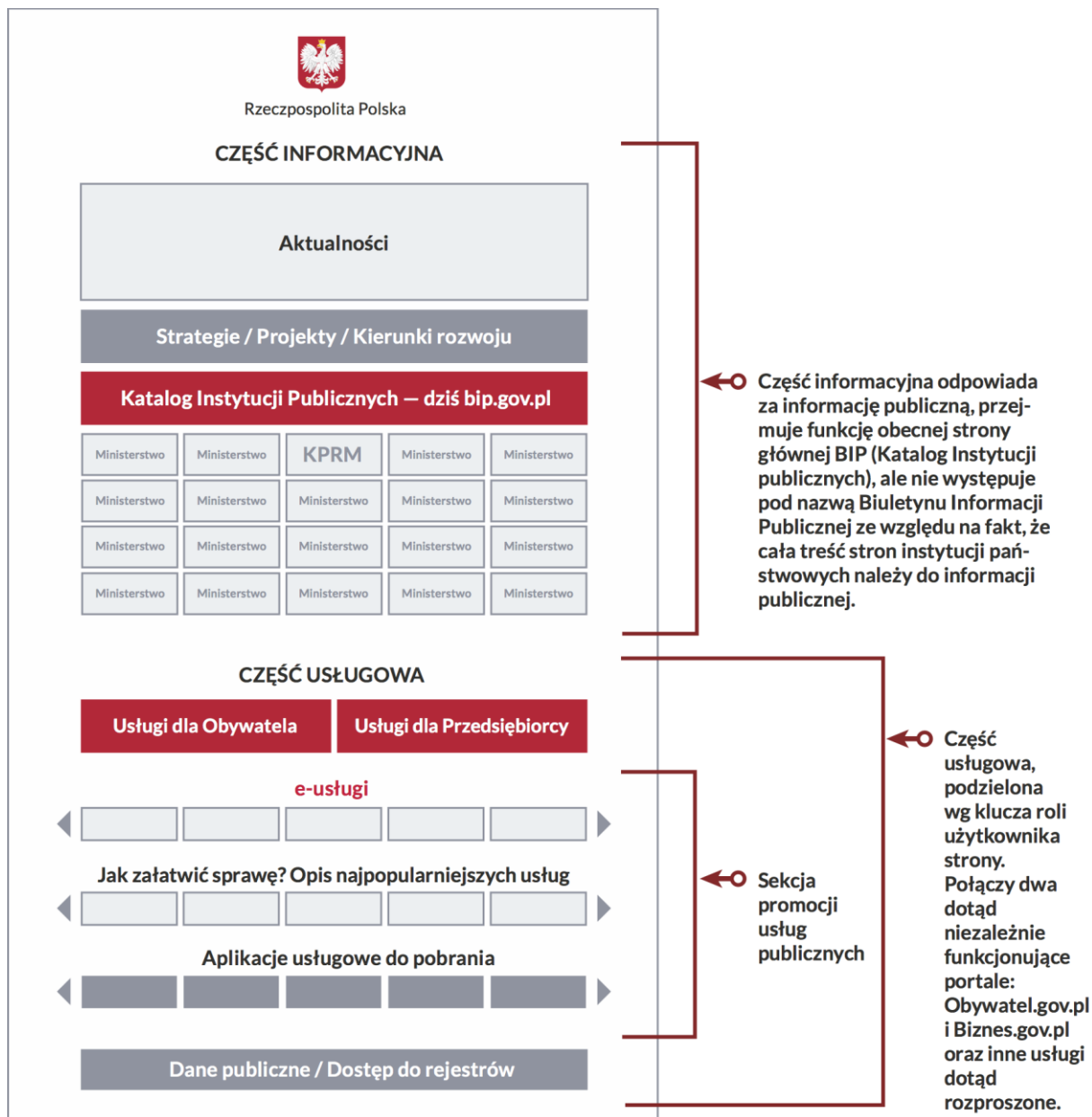

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek2:

Poglądowy schemat informacyjny strony głównej Portalu Administracji RP (Polska.gov.pl)

Ilustruje podział na najważniejsze elementy, z których strona główna będzie się składać. (To nie jest układ (layout), czyli docelowy projekt strony, a tylko jej zasada organizacyjna, określająca główne bloki treści).

Źródło: Opracowanie własne

Układ (layout) należy zaprojektować tak, by proporcje elementów strony głównej mogły się dynamicznie zmieniać — na podstawie badań doświadczeń użytkowników (*User Experience*) przeprowadzanych przez COI i/lub inne ośrodki badawcze, a także analiz ruchu na stronach oraz w relacji do tworzących się na bieżąco najlepszych światowych standardów udostępniania informacji publicznej. Zasadą niezmienną pozostanie założenie, że informacje z obszaru przejmującego zadania BIP powinny utrzymywać się w eksponowanych partiach strony. I tak, np. aktualności, strategie i projekty powinny należeć do sfery BIP.

B. PROJEKTOWANIE ARCHITEKTURY TREŚCI I ZARZĄDZANIE NIĄ

1. Zespół Architektury Informacji Publicznej CKA

Za architekturę informacji publicznej odpowiadać będzie **Zespół Architektury Informacji Publicznej**, powołany na szczeblu ogólnokrajowym w ramach Centrum Kompetencyjnego Administracji i strukturalnie umocowany w Ministerstwie Cyfryzacji (patrz rozdz. 8 PD MC” pt. „Kompetencje — Centrum Kompetencyjne Administracji (CKA)”.

Zespół będzie:

- definiował podstawy dla zmian legislacyjnych w zakresie gospodarowania informacją publiczną przez państwo,
- kierował procesami budowy architektury informacyjnej państwa, w tym architektury informacji publicznej i określał hierarchię informacji,
- budował intelektualne zaplecze dla procesów definiowania formy i treści w ramach architektury informacyjnej państwa,
- weryfikował zaistniałe rozwiązania,
- definiował standardy i określał dobre praktyki,
- koordynował wysiłki zmierzające do bieżącej aktualizacji tej architektury,
- stał na straży poprawności procesów udostępniania informacji publicznej,
- reagował na zmieniającą się rzeczywistość społeczną i potrzeby użytkowników,
- monitorował potrzeby i poziom satysfakcji użytkowników oraz powstające nowe kanały przepływu informacji i towarzyszące im praktyki,
- określał adekwatne środki komunikacji z odbiorcą (np. w obszarze są zmieniających się błyskawicznie mediów społecznościowych i szybko ewoluujących niepisanych na ogół zasad ich użytkowania),
- kładł nacisk na utrzymywanie wysokich standardów dostępności (standard WCAG) publikowanych na stronach rządowych informacji.

2. Zespoły Redakcyjne Informacji Publicznej wewnątrz instytucji

Z zespołem Architektury Informacji Publicznej współdziałać będą na poziomie resortów oraz pozostałych instytucji administracji rządowej zespoły redakcyjne informacji publicznej, odpowiedzialne za udostępnianie informacji publicznej przez ich macierzyste jednostki.

Zespoły te będą dbały o dostosowanie ogólnych reguł wypracowanych przez Zespół Architektury Informacji Publicznej do potrzeb odbiorców, utrzymanie standardów dostępności i prostego języka oraz będą wypracowywały własne, nowe, optymalne formy komunikacji z użytkownikami. Szczegółowe zasady organizacji i pracy zespołów zostaną wypracowane w trakcie trwania budowy Portalu Rzeczypospolitej Polskiej. Praca w zespołach architektury treści będzie wymagała dobrego rozeznania w elektronicznych formach komunikacji, kreatywności i innowacyjnego podejścia — rezultaty prac zespołów będą stanowiły wkład do powstającej centralnej bazy kompetencji w ramach Centrum Kompetencyjnego Administracji.

C. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA PORTALU

Cały portal (obie jego dedykowane różnym zadaniom części: informacyjna i usługowa) będzie działać w ramach jednolitego, ale otwartego na zmiany systemu zarządzania treścią (CMS)⁷. Zostanie więc opracowany jednolity państwowy system zarządzania treścią, który będzie obsługiwał Portal w miarę włączania do niego kolejnych jednostek administracji publicznej.

Państwowy CMS będzie również odpowiednikiem i następcą określonego w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej Scentralizowanego Systemu Dostępu do Informacji Publicznej (SSDIP), a zatem będzie „systemem teleinformatycznym, który umożliwi tworzenie stron Biuletynu Informacji Publicznej, o których mowa w ust. 2, oraz przetwarzanie informacji publicznych, w tym ich przeszukiwanie według kryteriów przedmiotowych i podmiotowych”.

Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej mówi:

„Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, przez zastosowanie systemu, o którym mowa w ust. 4a, albo innego systemu teleinformatycznego, tworzą własne strony Biuletynu Informacji Publicznej, na których udostępniają informacje podlegające udostępnieniu w tej drodze”.

- Od 1 stycznia 2017 r. 19 ministerstw (a następnie kolejne instytucje rządowe) będzie prowadziło własne strony BIP przy zastosowaniu innego systemu teleinformatycznego, jakim będzie CMS Portalu Administracji Rzeczypospolitej Polskiej.

„Podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2, są obowiązane przekazać ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji informacje niezbędne do zamieszczenia na stronie, o której mowa w ust. 1”.

- Od 1 stycznia 2017 r. 19 ministerstw (a następnie kolejne instytucje rządowe) prześle ministrowi właściwemu link do strony stworzonej w ramach CMS Portalu Administracji Rzeczypospolitej Polskiej wg wzoru [...]gov.pl/skrótowiec nazwy ministerstwa, np. [...]gov.pl/mc.

1. Rządowy CMS

W pierwszym kroku połączone z portalem zostaną poprzez wspólny system CMS strony internetowe resortów (1 stycznia 2017 r.), a następnie, w kolejnych odstępach projektu Portalu, dołączać będą pozostałe jednostki administracji rządowej. CMS państwowy będzie miał wobec tego strukturę na tyle otwartą, by jednostki pracujące w jego środowisku mogły go rozwijać i następnie wypracowane rozwiązania udostępniać innym w zbiorach **państwowego repozytorium kodów źródłowych**, które powstanie w ramach GIK (patrz rozdz. 9 PD MC pt. „GIK — Główny Informatyk Kraju”).

2. Samorządowy CMS

Wykonującym zadania publiczne jednostkom niezobowiązanym do prowadzenia stron według schematu, jaki zostanie opracowany dla jednostek administracji rządowej, udostępniony zostanie kod źródłowy witryny Portalu w wersji przystosowanej do użytku samorządowego i otwartej na twórcze modyfikacje. Samorządy i inne podmioty wykonujące zadania publiczne będą mogły zakładać strony połączone z rejestrem podmiotów administracji rządowej w sposób analogiczny do tego, jak czynią to

⁷ CMS (ang. *Content Management System*) — system służący zarazem do publikowania treści na stronach internetowych i zarządzania bazami danych.

dziś za pomocą systemu SSDIP. CMS samorządowy będzie więc kontynuatorem idei bezpłatnego systemu udostępniania informacji publicznej.

Jeden państwowy CMS w różnych odsłonach wymaga wysiłku projektowego obliczonego na potrzeby wielu różnorodnych instytucji, ale, podobnie jak EZD RP, kody systemu CMS będą otwarte, będzie więc możliwość komponowania zestawień funkcji według potrzeb instytucji.

3. CMS dla pozostałych instytucji publicznych (mini-CMS)

Dla instytucji wykonujących zadania publiczne należy również opracować atrakcyjną, otwartą, uproszczoną wersję państwowego systemu CMS, na podstawie którego instytucje te mogłyby łatwo tworzyć własne strony www. Dzięki takiemu schematowi wzorcowemu będzie można rozpoznać w sieci instytucje państwowe — każda instytucja rozbudowująca CMS państwowy według własnych potrzeb, będzie poruszać się w nieprzekraczalnych ramach formalnych systemu, wytyczających podstawowe zasady i hierarchię architektury informacji publicznej oraz zasady identyfikacji wizualnej instytucji państwowych, ale zarazem powinna mieć możliwość wyboru i rozbudowy dedykowanego szablonu tak, by móc spełnić wymagania specyficznego grona odbiorców publikowanych treści. (Patrz: Grafika nr. 3).

4. Ekosystem Portalu

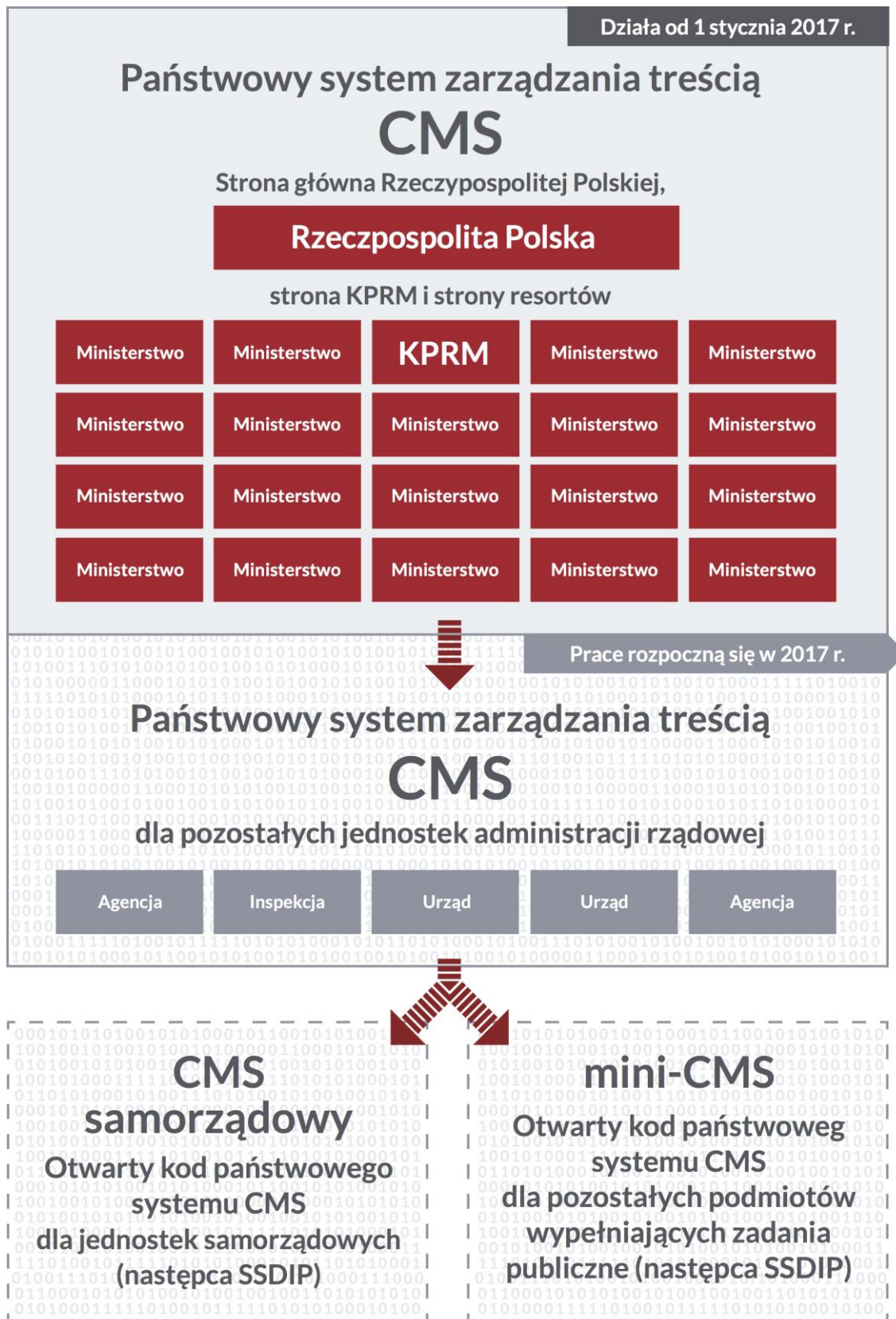
Projektowane w środowisku EZD RP API powinny być połączone z państwowym systemem CMS na wszystkich poziomach administracji, tak żeby ich zdolność przetwarzania danych mogła być wykorzystywana przez wszystkie podmioty wykonujące zadania publiczne i pracujące w EZD.

5. Zaplecze serwerowe

Strony internetowe jednostek administracji rządowej będą (docelowo) utrzymywane w zasobach centralnych.

Wersje państwowego systemu CMS dedykowane podmiotom administracji innej niż rządowa będą dostępne w postaci systemu przeznaczonego do osadzenia we własnym środowisku serwerowym, ale przewidziana powinna być również możliwość utrzymywania stron instytucji wykonujących zadania publiczne w zasobach centralnych tak, by np. instytucje kultury finansowane z budżetu państwa nie musiały inwestować w utrzymanie i hosting rynkowy, a zarazem dysponowały pewnym, bezpiecznym i realizującym przepisy prawa kanałem udostępniania informacji publicznych.

Rysunek 3: Schemat państwowego systemu zarządzania treścią (CMS).

Źródło: Opracowanie własne

I. OPIS SZCZEGÓŁOWY CZĘŚCI INFORMACYJNEJ

1. Strona główna Portalu Rzeczypospolitej Polskiej

Część informacyjna Portalu, która przejmie funkcje Biuletynu Informacji Publicznej (strony głównej bip.gov.pl) zostanie zorganizowana według wskazań ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej, będzie więc stroną:

- 1) „zawierającą wykaz podmiotów, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2 [ww. ustawy], wraz z odnośnikami umożliwiającymi połączenie z ich stronami,
- 2) zapewniającą dostęp do informacji publicznej oraz możliwość jej przeszukiwania w systemie, o którym mowa w ust. 4a,
- 3) zapewniającą dostęp do centralnego repozytorium”.

Biorąc pod uwagę brzmienie art. 9 ust 1 ustawy:

- Ad. 1: Stworzona przez ministra właściwego ds. informatyzacji strona główna Portalu powinna zawierać spis podmiotów prowadzących strony podmiotowe wraz z linkami do nich.
- Ad. 2: Portal powinien zawierać moduł wyszukiwający, obejmujący spis podmiotów, o którym mowa w pkt. 1, a także udostępniać dane systemu SSDIP.
- Ad. 3: Portal powinien zawierać link do strony udostępniającej rejestry danych (obecnie danepubliczne.gov.pl).

Ustawa mówi dalej:

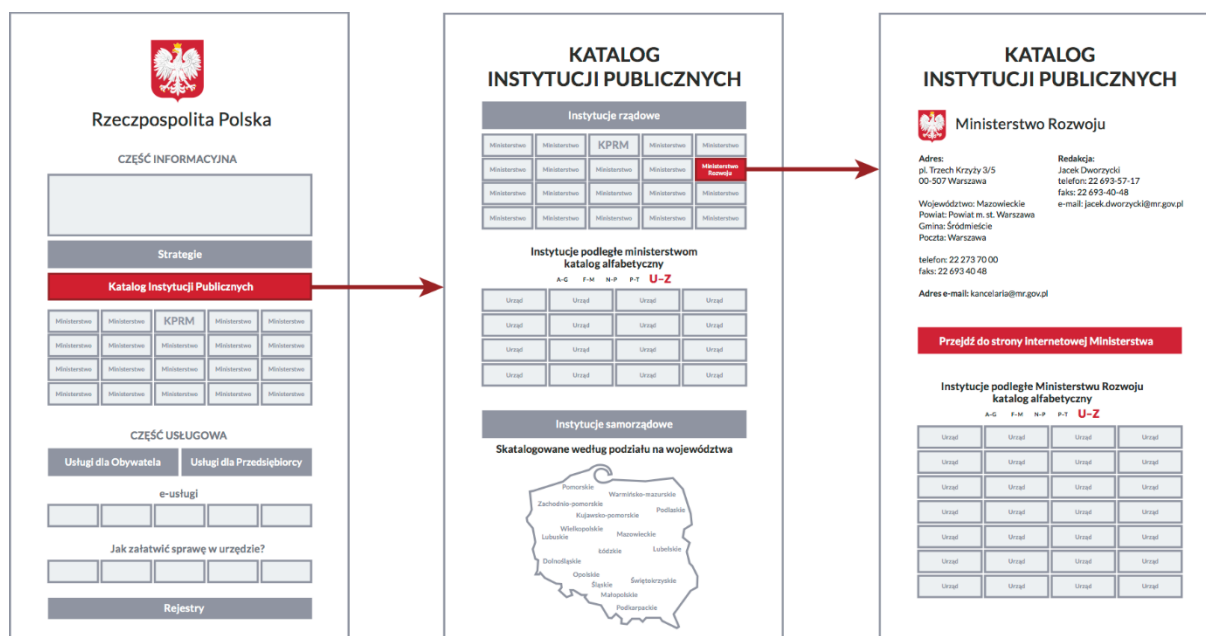
„Minister właściwy do spraw informatyzacji gromadzi i udostępnia adresy wskazujące strony Biuletynu Informacji Publicznej tworzone przez podmioty, o których mowa w art. 4 ust. 1 i 2”.

W powiązaniu z art. 9 ust 1 pkt 1 adresy udostępniane są aktualnie na stronach poszczególnych podmiotów dostępnych za pośrednictwem listy — aktywnego drzewa podmiotów. Podobne rozwiązanie może funkcjonować w ramach Portalu Administracji Rzeczypospolitej Polskiej. Dopóki funkcjonowanie Portalu oparte będzie o obowiązujące dziś założenia ustawy o dostępie do informacji publicznej, istotne będzie wskazanie, że to są strony BIP w rozumieniu ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej.

Sposób wskazania adresów zależy również od układu treści strony startowej Portalu Administracji Rzeczypospolitej Polskiej.

Rysunek 4: Schemat architektury informacji na stronie głównej państwa (Portal Administracji Rzeczypospolitej Polskiej).

Po kliknięciu w klawisz z katalogiem instytucji publicznych, użytkownik przechodzi do strony z informacjami o instytucji, skąd może przejść na stronę www instytucji (stronę podmiotową). Przedstawiony schemat to model poglądowy — wzór drzewa strony; nie jest to jeszcze układ (layout) graficzny strony Portalu.

Źródło: Opracowanie własne

2. Przykładowa strona podmiotowa Portalu Rzeczypospolitej Polskiej — [...] .gov.pl/ministerstwo⁸

Strony podmiotowe Portalu Rzeczypospolitej Polskiej będą, jeśli zajdzie potrzeba wyodrębnienia części usługowej, zorganizowane jak strona startowa według podstawowego podziału na dwie części: informacyjną i usługową.

Część informacyjna będzie spełniała standardy struktury strony podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej z uwzględnieniem zmian, jakie zostaną wprowadzone na poziomie rozporządzenia.

Obowiązki dla strony podmiotowej Portalu:

1. Zapewnienie w zakresie struktury strony BIP⁹:
 - a. Zastosowanie SSDIP lub albo innego systemu teleinformatycznego.
 - b. Forma strony www.
 - c. Link do SGBIP.

⁸ Nawias [...] zostanie zastąpiony wybranym elementem adresu url Portalu — w momencie powstawania niniejszego dokumentu decyzja co do tej części adresu url jeszcze nie zapadła.

⁹ Na podstawie ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej oraz rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej, z uwzględnieniem przewidywanej zmiany (nie będzie już potrzeby umieszczania logotypu BIP w górnej części strony).

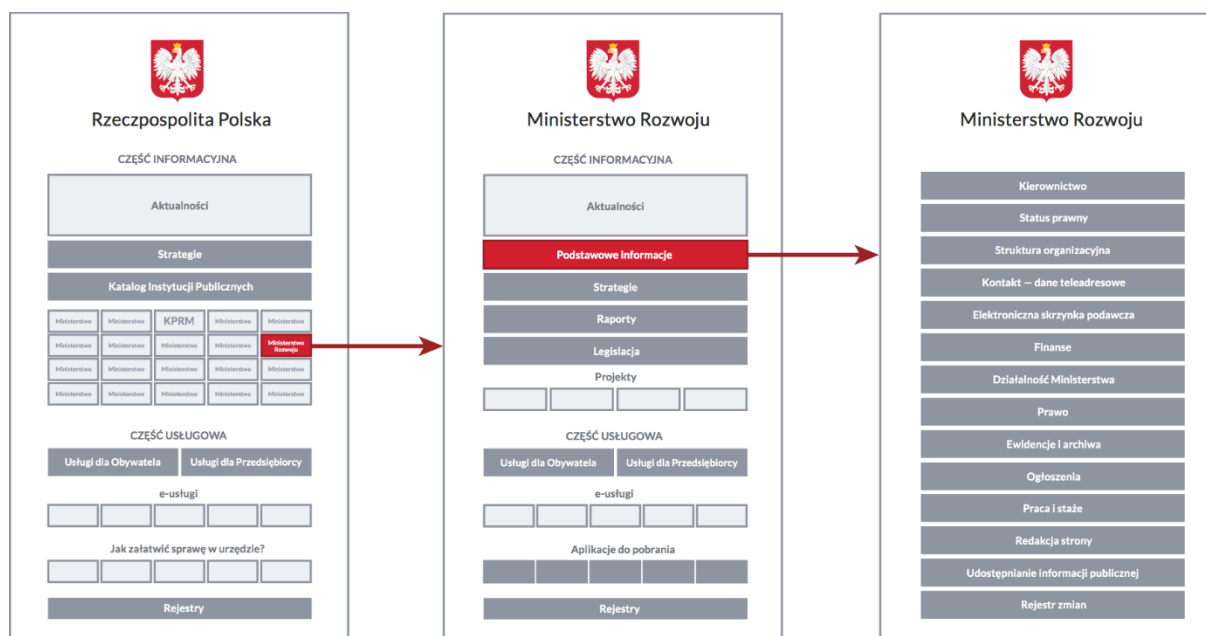
- d. Adres redakcji strony.
- e. Imię, nazwisko, nr telefonu i adres email redaktora.
- f. Instrukcja korzystania ze strony podmiotowej BIP.
- g. Menu przedmiotowe umożliwiające odnalezienie informacji.
- h. Brak reklam.

2. Wyznaczona przez podmiot osoba jest odpowiedzialna za:

- a. Przekazywanie (min. ds. informatyzacji) informacji niezbędnych do prowadzenia strony głównej BIP.
- b. Niezwłoczne powiadamianie o zmianach w treści informacji przekazanych na BIP.
- c. Dokonywanie zmian treści informacji publicznych na stronach podmiotowych BIP.

Rysunek 5.: Schemat architektury informacji na stronie głównej ministerstwa (strona środkowa).

Sekcja "podstawowe informacje" (rozwiniecie po stronie prawej) odzwierciedla główny rdzeń Biuletynu Informacji Publicznej.

Źródło: Opracowanie własne

HARMONOGRAM

Portal w pierwszej kolejności, od 1 stycznia 2017 r. będzie skupiał jednostki administracji rządowej RP, ale docelowo ma się stać jednolitą bramą całej administracji publicznej RP.

Uruchomienie produkcyjne Portalu Rzeczypospolitej Polskiej: strona główna Portalu, strona Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i strony wszystkich ministerstw	31 marca 2017 r.
Przygotowanie projektów architektury treści i układów (layoutów) pozostałych jednostek administracji rządowej	2017–2018
Przygotowanie projektów architektury treści i układów (layoutów) dla stron jednostek administracji samorządowej i pozostałych podmiotów	2017–2019

II. OPIS SZCZEGÓŁOWY CZĘŚCI USŁUGOWEJ

1. Założenia dotyczące funkcjonowania części usługowej

Część usługowa Portalu Administracji Publicznej Rzeczypospolitej Polskiej stanowi rozwinięcie dotychczasowej funkcji portalu obywatel.gov.pl. Zgodnie z założeniami portal obywatel.gov.pl to serwis, który opisuje i standaryzuje usługi urzędowe w sposób zrozumiały i jednoznaczny dla obywatela oraz ułatwia ich realizację online¹⁰, a portal biznes.gov.pl pełni analogiczną rolę wobec przedsiębiorców.

Funkcja ta zostanie wzmocniona m.in. poprzez położenie większego nacisku na ofertę e-usług, możliwość założenia bezpiecznego konta do kontaktów z administracją, możliwość uzyskania informacji publicznej oraz konsultowania dokumentów rządowych.

Część usługowa portalu, oprócz funkcji bramy dla usług dziedzinowych, stanie się interfejsem dla usług świadczonych na ePUAP dla obywateli i przedsiębiorców. Dotychczasowa strona główna ePUAP nie będzie widoczna dla użytkownika.¹¹ Oznacza to, że usługi centralne¹² będą nadal dostępne online lecz zostaną opisane zgodnie ze standardem opisu obowiązującym na portalu obywatel.gov.pl. Dla usług lokalnych¹³ zostanie wydzielona przestrzeń pozwalająca na wyszukiwanie usług świadczonych przez poszczególne jednostki administracji publicznej. Portal będzie także posiadał odnośniki do portali regionalnych.

Takie podejście pozwoli na faktycznie utworzenie bramy do usług publicznych. Jednocześnie będą prowadzone prace mające na celu przede wszystkim projektowanie i wdrażanie tych e-usług, które będą możliwe do realizacji na terenie całego kraju.

Stosowne zmiany prawne zapewnią obsługę usług świadczonych poprzez Portal przez jednostki zobowiązane do ich realizacji – chodzi o zapewnienie skuteczności komunikacji z podmiotami publicznymi i pewność dla obywatela, że jego sprawa zostanie tą drogą załatwiona.

¹⁰ Portal obywatel.gov.pl w obecnym kształcie jest rozwijany jako projekt w ramach uchwały nr 76/2015 Rady Ministrów z dnia 26 maja 2015 r. w sprawie przygotowania i wdrożenia inicjatywy „Obywatel”.

¹¹ Przewiduje się również utworzenie na portalu strefy dla urzędnika, która będzie wykorzystywać dotychczasowe funkcje ePUAP jako narzędzia wymiany korespondencji oraz realizacji usług międzyurzędowych.

¹² Usługa centralna to usługa udostępniana przez jeden organ np. ministra lub organ centralny, którą można realizować na terenie całego kraju we wszystkich podmiotach właściwych do załatwiania tego rodzaju spraw.

¹³ Usługa lokalna to usługa udostępniona przez organ jst, którą można realizować jedynie w urzędzie tego organu (np. przez wójta, starostę)

Na portalu zostanie zachowana zasada prostego języka, tak aby prezentowane informacje o sposobie załatwienia usług były zrozumiałe dla każdego użytkownika. Zasady te będą wpisywały się w standardy udzielania informacji publicznej.

2. Katalog usług publicznych¹⁴

Warunkiem rozwoju portalu w części usługowej jest stworzenie katalogu usług publicznych, **ściśle powiązanego z katalogiem administracji publicznej**. Katalog usług publicznych pozwoli na:

- jednoznaczne zdefiniowanie nazw poszczególnych usług,
- opisanie, wg przyjętego standardu, sposobu realizacji danej usługi.

Katalog usług publicznych stanie się referencyjnym katalogiem ograniczającym możliwość indywidualnej interpretacji sposobu, w jaki realizowane są usługi.

W trakcie prac nad KUP powinny zostać zidentyfikowane bariery prawne i techniczne cyfryzacji usług oraz opracowane propozycje uproszczeń procedur administracyjnych. To pozwoli na sprawniejszą realizację usług (m.in. poprzez ich automatyzację) oraz stosowanie optymalnych rozwiązań technicznych pozwalające na wdrażanie e-usług wysokiej jakości.

Prace nad KUP odbywać się będą we współpracy z właścicielami merytorycznymi oraz użytkownikami usług, aby:

- zapewnić zgodne z przepisami oraz faktycznym przeznaczeniem definicje i opisy usług,
- zapewnić zrozumiałość procesu realizacji usługi z punktu widzenia użytkownika i opisanie sposobu jej realizacji w sposób zrozumiały dla użytkownika.

Współpraca z właścicielami biznesowymi usług (ministerstwami) powinna obejmować wsparcie szkoleniowe w zakresie projektowania zorientowanego na użytkownika i wykorzystującego doświadczenia użytkownika oraz wykorzystania techniki Notacji i Modelu Procesu Biznesowego (Business Process Model and Notation — BPMN). Budowanie kompetencji w tym zakresie wśród urzędników pozwoli na lepsze określenie przebiegu realizacji istniejących i przyszłych usług, ich uproszczenie oraz automatyzację.

Konieczne jest opracowanie standardu projektowania usług do obowiązkowego stosowania, co najmniej przez administrację rządową, a jako rozwiązanie rekomendowane, dla pozostałej części administracji publicznej. Standard powinien zostać opracowany w oparciu o istniejące tego typu standardy stosowane w administracji publicznej innych krajów (np. Wielka Brytania, Stany Zjednoczone) w celu wykorzystania dobrych praktyk i doświadczeń już stosowanych.

3. E-usługi

Część usługowa portalu zostanie wzbogacona szerszą ofertą usług realizowanych online. W tym celu są i będą prowadzone prace:

- inwentaryzacyjne pozwalające na zidentyfikowanie najbardziej pożądaných usług do ucyfrowienia oraz mało znanych usług, które już są świadczone drogą elektroniczną,
- identyfikacyjne, pozwalające na określenie przeszkód prawnych utrudniających lub uniemożliwiających świadczenie usług online,

¹⁴ Katalog usług publicznych w tym rozumieniu nie będzie tworzony „na bieżąco” w odpowiedzi na zgłaszane do zamieszczenia usługi, jak to miało miejsce w przypadku katalogu usług publicznych na ePUAP.

- optymalizacyjne, pozwalające na usprawnienie świadczenia usług, które już są online.

Główny nacisk będzie kładziony na rozwój tych usług, które będą realizowane na wysokim poziomie automatyzacji. Niemniej automatyzacja usług uzależniona jest od optymalizacji procesu, usunięcia barier prawnych oraz sprawnej współpracy z innymi systemami i uprzedniego uruchomienia takich mechanizmów jak API SRP oraz API EZD RP. Uruchomienie tych mechanizmów pozwoli na zwiększenie podaży usług charakteryzujących się ograniczeniem do minimum obowiązku podawania przez użytkownika danych niezbędnych do realizacji usługi.

Jednocześnie, w celu zwiększenia ogólnej podaży e-usług i zwiększenia zainteresowania obywateli korzystaniem z elektronicznego kanału kontaktów z administracją publiczną mogą być wdrażane usługi działające na zasadzie wypełnienia e-wniosku (tzw. usługi formularzowe). Należy jednak takie rozwiązania traktować jako punkt wyjścia do dalszego rozwoju danej e-usługi i realizować je przy możliwie jak najmniejszym nakładzie środków. Funkcjonalność takich usług można wzmocnić również przez wykorzystanie dodatkowych kanałów kontaktu, np. bankowość elektroniczną.

Krótką charakterystykę podejścia do uruchamiania usług online w dwóch wariantach: minimalnym — dla usług formularzowych oraz optymalnym — dla usług o wysokim poziomie automatyzacji, została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela nr 1. Szkic podejścia do uruchamiania e-usług publicznych

podejście	wariant minimum	wariant optimum
charakterystyka	<p>usługi „formularzowe”</p> <p>(użytkownik wypełnia formularz online; możliwe opcje z formularzami dostosowanymi do konkretnej sytuacji w usługach wielowariantowych: użytkownik jest prowadzony poprzez pytanie pomocnicze do formularza, gdzie aktywne są tylko te pola, które dotyczą jego sytuacji; w zależności od natury, produkt usługi, w przypadku dokumentów, musi być odebrany osobiście lub przekazany w inny sposób)</p>	<p>usługi wysokiej jakości „zaawansowane”</p> <p>(dane niezbędne do świadczenia usługi "zaciągane" z rejestrów państwowych, użytkownik sprawdza tylko ich poprawność, uzupełnia brakujące, załącza inne konieczne informacje, np. zdjęcie; użytkownik jest prowadzony poprzez pytania pomocnicze do wariantu usługi, który odpowiada jego sytuacji; istnieje możliwość płatności online w przypadku konieczności dokonania opłaty; realizacja usługi jest inicjowana przez użytkownika lub administrację) w zależności od natury, produkt usługi, w przypadku dokumentów, musi być odebrany osobiście lub przekazany w inny sposób)</p>
warunki powodzenia	<ul style="list-style-type: none"> • bezpieczne i stabilne środowisko, w którym usługi będą zamieszczane • współpraca ze strony właścicieli biznesowych usług (ministerstwa) • środki finansowe 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpieczne i stabilne środowisko, w którym usługi będą zamieszczane połączone z rejestrami państwowymi • współpraca ze strony właścicieli biznesowych usług (ministerstwa) • środki finansowe
zalety/szanse	<ul style="list-style-type: none"> • krótki czas przygotowania i wdrożenia • niskie koszty przygotowania i wdrożenia • pierwszy krok do usług „światowej klasy” • możliwość przygotowania wielu usług w krótkim czasie • mniej pracochłonne badanie potrzeb użytkownika (ścieżka klienta ograniczona do potrzeby prawidłowego wypełnienia formularza) • możliwość świadczenia kanałami komercyjnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pełnego podejścia do potrzeb użytkownika • automatyzacja procesu po stronie obywatela – nie wpisuje danych, które ma administracja • automatyzacja procesu po stronie administracji – urzędnik nie musi weryfikować dodatkowo danych zaciągniętych z rejestrów • oszczędność czasu i pieniędzy (niskie koszty obsługi) • możliwość świadczenia kanałami komercyjnymi
wady/wyzwania	<ul style="list-style-type: none"> • brak pełnego podejścia do potrzeb użytkownika • „przeniesienie” papierowej procedury do środowiska online – powielanie biurokracji • powodzenie rozwiązania tymczasowego może demotywować do dalszego rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja uzależniona od innych przedsięwzięć – np. ustalenia architektury informacyjnej państwa, sposobu komunikacji rejestrów z bramą do usług • czasochłonność • brak zrozumienia po stronie ministerstw (zakodowany „tradycyjny” sposób tworzenia usług i e-usług) • wysokie koszty wdrożenia
sposoby finansowania	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne ministerstw • rezerwa na informatyzację 	<ul style="list-style-type: none"> • rezerwa na informatyzację • środki POPC

Źródło: Opracowanie własne

Pojęcie e-usług publicznych rozumiane jest szeroko i dotyczy nie tylko usług wynikających bezpośrednio z przepisów prawa (ustawowych). Dlatego przewiduje się rozwijanie również tych usług, które ułatwią realizację usług ustawowych. Tego typu usługi obejmują m.in. usługi „kalendarzowe” — przypomnienia o terminach płatności podatków i opłat, umawianie spotkań/wizyt, czy usługi pozwalające sprawdzić swoje dane w rejestrach państwowych, jak np. liczba punktów karnych czy posiadanie ubezpieczenia chorobowego.

Główną rolę w projektowaniu i wdrażaniu oraz optymalizacji e-usług będą pełnić właściciele biznesowi (ministerstwa). Zadaniem właściciela biznesowego jest identyfikacja usług do cyfryzowania lub optymalizacji oraz podjęcie działań mających na celu, tam gdzie to konieczne, uproszczenie procedur i zmiany legislacyjne.

W ministerstwach w ramach prac nad e-usługami będą powstawać multidyscyplinarne zespoły skupiające pracowników merytorycznych, legislatorów, przedstawicieli CKA, pracowników z jednostek realizujących usługi w praktyce, użytkowników i przedstawicieli MC. W ramach prac nad projektowaniem i wdrażaniem e-usług niezbędne jest wsparcie pracowników właścicieli biznesowych odpowiednimi szkoleniami.

W ramach MC powinien powstać zespół, którego zadaniem będzie koordynowanie prac nad projektowaniem i wdrażaniem e-usług. Do zadań tego zespołu należałoby:

- zapewnienie spójności pomiędzy projektami/przedsięwzięciami dot. projektowania i wdrażania e-usług, w tym eliminowanie dublujących się prac,
- zapewnienie spójności pomiędzy projektami/przedsięwzięciami dot. projektowania i wdrażania e-usług a działaniami w ramach architektury informacyjnej państwa,
- zapewnienie zgodności projektowanych i wdrażanych usług z przyjętymi standardami projektowania usług,
- priorytetyzacji działań w przypadku ograniczonych zasobów.

MC może, w porozumieniu z innymi ministerstwami, inicjować projekty mające na celu umożliwienie i ułatwienie projektowania i wdrażania usług publicznych, których nie jest właścicielem biznesowym.

4. Pozostałe usługi

Dotychczasowe informacje o usługach nieświadczonych online będą nadal utrzymywane (aktualizowane) w części usługowej. Dodatkowo tworzone będą karty opisów popularnych usług, które nie są świadczone online. Tym samym zostanie zachowana funkcja przewodnika po usługach publicznych bez względu na sposób świadczenia usługi. Takie podejście pozwoli na zapewnienie informacji o sposobie realizacji usług publicznych dla użytkowników, którzy z różnych przyczyn nie mogą lub nie chcą korzystać z e-usług. Tworzenie kart usług będzie odbywać się z zachowaniem standardów prostego języka. Zasady te będą wpisywały się w standardy udzielania informacji publicznej.

Jednocześnie, w miarę zwiększania liczby usług online, opisy usług świadczonych do tej pory kanałami tradycyjnymi będą uzupełniane informacją przekierowującą do mechanizmu e-usługi.

5. Funkcjonalności

Obecnie funkcjonalności portalu obywatel.gov.pl obejmują:

- wyszukiwarkę usług,
- wyszukiwarkę najbliższego urzędu dla usług odmiejscowionych,
- wyszukiwarkę właściwego urzędu dla usług świadczonych przez USC i ZUS,
- formularz zgłaszania błędów/problemów,
- słowniczek kontekstowy.

Funkcjonalności te będą dalej rozwijane i doskonalone.

Przewiduje się tworzenie nowych funkcjonalności w miarę rozwoju części usługowej. Przykładowe funkcjonalności mogą obejmować:

- wyszukiwarkę usług lokalnych (z ePUAP i portali regionalnych),

- asystę wirtualnego doradcy,
- funkcję czatu,
- bezpieczne konto do kontaktów z administracją publiczną.

6. Współpraca z innymi systemami w ramach Architektury Informacyjnej Państwa

Część usługowa portalu zapewni dostęp do usług świadczonych przez portale regionalne. Połączenie między systemami zapewni API portali regionalnych. Jednocześnie za pomocą API części usługowej portale regionalne będą miały dostęp do opisów usług. Takie rozwiązanie pozwoli na odciążenie portali regionalnych od zadań związanych z przygotowaniem i aktualizacją opisów usług oraz na promocję standardu prostego języka.

Automatyzacja usług wymaga sprawnej współpracy z SRP i EZD RP. Ta współpraca zostanie zapewniona przez API SRP oraz API EZD RP. Takie rozwiązanie pozwoli na automatyczny obieg danych niezbędnych do załatwienia danej usługi. Konieczność ingerencji użytkownika zostanie ograniczona do (ewentualnego) zainicjowania sprawy, weryfikacji danych „zaciągniętych” z systemu i dostarczenia tylko tych informacji, których administracja nie posiada.

Korzystanie z e-usług ma być ułatwione poprzez zastosowanie bezpiecznych i łatwych sposobów uwierzytelniania za pomocą eID w tym Profilu Zaufanego. Możliwe będzie również korzystanie z dostępu do e-usług publicznych np. za pomocą bankowości elektronicznej lub innych usług komercyjnych. Takie rozwiązanie pozwoli na zwiększenie liczby korzystających z elektronicznego kanału świadczenia usług publicznych.

7. Sposoby realizacji działań.

Działania w ramach rozwoju części usługowej mogą być realizowane za pomocą:

- kontynuacji inicjatywy „Obywatel”,
- projektów finansowanych z POPC,
- projektów finansowanych ze środków własnych MC oraz innych ministerstw.

HARMONOGRAM

Rozwój części usługowej portalu będzie pracą ciągłą, wobec tego w harmonogramie wskazano jedynie zakres ilościowy usług zrealizowanych w wyznaczonych terminach.

Cyfryzacja min. 50 nowych usług publicznych wysokiej klasy, co do których nie istnieją bariery prawne cyfryzacji	31 grudnia 2017 r.
Cyfryzacji min. 20 nowych usług publicznych wysokiej klasy, co do których istnieją bariery prawne cyfryzacji	31 grudnia 2018 r.
Optymalizacja min. 50 dotychczas działających e-usług	31 grudnia 2018 r.

Systematyczne włączanie w ekosystem Portalu rejestrów obsługiwanych przez niezależne systemy w tym usługowych portali dziedzinowych, takich jak np.: (1) zdrowie, (2) prawo, legislacja i konsultacje on-line itp., działających w ramach wspólnej architektury usługowej Portalu	31 marca 2017 r. — 31 grudnia 2018 r.
---	---------------------------------------

Załącznik nr 2 do PD MC: Opis docelowego modelu eID

Krajowy Schemat Identyfikacji Elektronicznej (eID) w Polsce z uwzględnieniem budowy krajowego brokera eID i wykorzystaniem usług zaufania

Zapewnienie możliwości identyfikacji w usługach on-line dostępnych przez internet polskim obywatelom i przedsiębiorcom, a także innym podmiotom wymaga zarówno zbudowania mechanizmów identyfikacji, jak i udostępnienia usług, które mechanizmy identyfikacji będą rozpoznawały. Realizując cel jakim jest rozwój usług administracji publicznej i usług cyfrowych w Polsce, z uwzględnieniem także usług prywatnych przyjęto, że mechanizmy identyfikacji elektronicznej będą równolegle oparte o istniejące systemy identyfikacji takie jak Profil Zaufany ePUAP oraz systemy identyfikacji pochodzące z banków, a także innych podmiotów posiadających zidentyfikowanych użytkowników na poziomie krajowym. Taki model zapewni zrównoważony rozwój i synergii pomiędzy systemami administracji oraz komercyjnymi.

Aby móc zintegrować ze sobą różne systemy identyfikacji elektronicznej Ministerstwo Cyfryzacji przygotowuje rozwiązanie oparte o broker identyfikacji elektronicznej, którego celem będzie zapewnienie jednolitego, ustandaryzowanego punktu dostępu do usługi identyfikacji elektronicznej. Uruchomienie tego mechanizmu umożliwi podmiotom administracji publicznej łatwą integrację z wieloma systemami identyfikacji elektronicznej, weryfikację funkcjonowania takiego rozwiązania na rynku krajowym, a docelowo realizację wymagań nałożonych prawem UE od września 2018 r. (w ramach wytycznych UE budowany jest paneuropejski węzeł – eIDAS Node, który będzie z jednej strony połączony z krajowym brokerem eID, a z drugiej strony z 26 węzłami eIDAS Node krajów członkowskich). Współpraca brokera krajowego z eIDAS Node da możliwość akceptacji notyfikowanych środków identyfikacji elektronicznej w UE.

Założenia funkcjonowania Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej (eID)

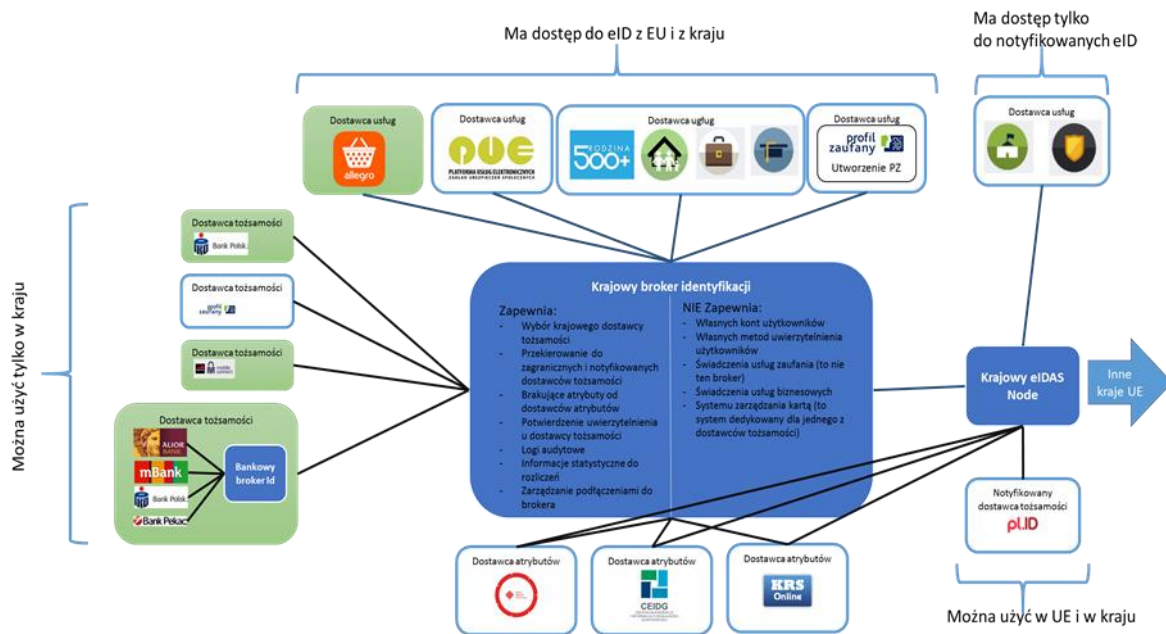
Zasadniczym założeniem biznesowym funkcjonowania Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej w Polsce jest wdrożenie na poziomie Polski i Unii Europejskiej rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady *w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym* (tzw. eIDAS), które wraz z systemem aktów delegowanych i implementujących zastąpi z dniem 1 lipca 2016 r. dyrektywę 1999/93/WE *w sprawie wspólnotowych ram prawnych dla podpisów elektronicznych* oraz krajowe przepisy wszystkich państw członkowskich, które wykonują wymienioną dyrektywę.

Warto zaznaczyć, że mechanizmy opisane w Rozporządzeniu eIDAS pozwalają wypełnić proces biznesowy związany z identyfikacją i świadomą realizacją usługi on-line. Można zatem przyjąć, że proces identyfikacji i uwierzytelnienia jest niezbędny do przeprowadzenia jakiegokolwiek usługi zaufania i generalnie jakiegokolwiek transakcji (usługi) on-line.

Dzięki uruchomieniu krajowego brokera identyfikacji elektronicznej i wykorzystaniu go przez administrację publiczną do dostępu do środków identyfikacji elektronicznej, zmiany technologiczne w zakresie funkcjonowania elektronicznej identyfikacji, wprowadzanie nowych usług identyfikacji elektronicznej, a także nowe narzędzia w zakresie identyfikacji elektronicznej, nie będą wymagały zmian i dostosowania po stronie systemów administracji publicznej. Udostępnienie brokera identyfikacji elektronicznej zapewni bezpieczeństwo systemów korzystających z identyfikacji, udostępniając w jednolity sposób środki identyfikacji na różnych poziomach bezpieczeństwa (wiarygodności).

Działania państwa w obszarze eID nastawione są na synergię z komercyjnymi systemami elektronicznej identyfikacji i wzajemnego wykorzystania potencjału i innowacyjności, nie zamkną drogi dla tworzenia komercyjnych środków eID oraz komercyjnych brokerów tożsamości.

Rysunek 1: Model Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej

Źródło: Opracowanie własne

Federacyjny model Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej z jednej strony wymaga synerгии między różnymi jego interesariuszami, z drugiej zaś wymaga wykorzystania mechanizmów zapewniających prawidłowe posługiwanie się identyfikacją elektroniczną, niezależnie od zastosowanego dla niej nośnika takiego jak karta z mikroprocesorem, smartphone czy system informatyczny.

Budowa przyszłego schematu eID będzie wymagała kilku kluczowych działań po stronie rządowej tj:

- Stworzone zostaną kompletne i szerokie ramy prawne dotyczące eID z uwzględnieniem m.in. wymagań, organizacji, kontroli, zarządzania, architektury, procedur, obowiązków i odpowiedzialności kluczowych podmiotów i ich ról w ramach schematu eID,
- Zaakceptowane i dopuszczone zostaną prywatne schematy eID w publicznych usługach on-line (na wzór notyfikowanych eID wg eIDAS) wraz z określeniem zasad korzystania przez administrację publiczną z prywatnych eID,
- Publiczne i prywatne systemy eID znajdą się pod nadzorem wskazanej jednostki funkcjonującej w strukturach administracji publicznej (analogicznie jak dla usług zaufania).

Mówiąc o schemacie eID należy wskazać na głównych jego interesariuszy tj.

1. Urząd ds. Tożsamości

Urząd publiczny lub funkcja pełniona przez instytucję publiczną, powołana na podstawie nowych ram prawnych, sprawująca nadzór nad interesariuszami rynku eID i określająca zasady działania tego rynku.

W celu skutecznego nadzoru nad nowo tworzącym się rynkiem identyfikacji elektronicznej w Polsce należy wskazać instytucję zajmującą się kompleksowo określeniem zasad działania i rynku eID. Do zadań takiej instytucji należałoby m.in.

- określenie zasad dopuszczania dostawców usług eID w przypadku wykorzystywania ich w ramach e-administracji, w tym:
 - określanie wymagań techniczno -organizacyjnych dla rejestracji krajowych eID,
 - przeprowadzanie procedury rejestracji eID,
 - prowadzenie i udostępnianie rejestru dopuszczonych (uznanych przez Państwo) eID,
- nadzór nad dostawcami usług eID realizowany poprzez ustanawianie wytycznych, akceptację raportów z przeglądów / oceny zgodności oraz ewentualną kontrolę,
- określanie i wskazywanie rekomendacji i standardów dla rynku identyfikacji elektronicznej,
- określanie i wskazywanie wymaganych poziomów bezpieczeństwa dla różnych rodzajów usług publicznych oraz wspieranie dostawców usług w określaniu poziomu dla swoich usług,
- określanie technicznych warunków dostępu dla prywatnych eID do e-usług administracji publicznej,
- określanie i akceptacja modeli biznesowych w przypadku wykorzystywania prywatnych eID w ramach e-administracji,
- sprawowanie nadzoru operacyjnego nad dostawcami usług w zakresie eID.

2. Paneuropejski broker eID (tzw. eIDAS Node)

Prototyp węzła eIDAS Node budowany jest w Instytucie Maszyn Matematycznych (IMM) w oparciu o produkty projektu transgranicznych cyfrowych usług publicznych STORK 2.0 (Secure Identity Across Borders Linked), w którego ramach wypracowano modele interoperacyjności, czyli współpracy ze sobą różnych krajowych systemów informatycznych. W ramach projektu wypracowano m.in sfederowany model uwierzytelnienia i identyfikacji umożliwiający federację systemów dostawców tożsamości – model PEPS (Pan-European Proxy Services – Paneuropejskie usługi pośredniczące).

Z punktu widzenia budowanego węzła eIDAS Node w Polsce należy scharakteryzować mechanizm działania w ramach modelu PEPS. W ramach PEPS przeglądarka użytkownika będącego w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest przekierowywana do krajowego dostawcy tożsamości, który zapewnia łączność pomiędzy podmiotami w państwach członkowskich Unii Europejskiej. W szczególności użytkownik będący obywatelem polskim chcący zarejestrować we Włoszech pojazd składa wniosek do włoskiego urzędu komunikacji, który poprzez włoskiego dostawcę tożsamości ustali w porozumieniu z polskim dostawcą tożsamości informacje o użytkowniku. W efekcie dojdzie do transgranicznego przetwarzania danych osobowych pomiędzy krajowym dostawcą tożsamości w Polsce oraz włoskim dostawcą. Koniecznym jest zatem przyjęcie odpowiednich środków technicznych i organizacyjnych w celu zapobiegania przechwyceniu danych osobowych użytkowników, a w konsekwencji dokonania kradzieży ich wirtualnej tożsamości. Mając na względzie zapisy preambuły eIDAS nie jest intencją rozporządzenia ingerowanie w systemy zarządzania tożsamością elektroniczną i powiązane z nimi infrastruktury ustanowione w poszczególnych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Od września 2018 r. wszystkie kraje UE muszą posiadać węzeł transgraniczny eIDAS zapewniając użytkownikom najwyższy poziom bezpieczeństwa przy jednoczesnym poszanowaniu prawa do ich prywatności.

3. Krajowy (państwowy) broker eID

Rozwiązanie organizacyjno-techniczne, które będzie pełniło główną rolę zarządczą w federacyjnym modelu tożsamości w Polsce, w szczególności będzie skupiał i pośrednio zarządzał wszystkimi

zgłoszonymi do „akredytacji” schematami identyfikacji elektronicznej w Polsce, a także będzie pośrednikiem między brokerami komercyjnymi a paneuropejskim brokerem eID.

Administracja publiczna powinna posiadać jeden, rozbudowywalny, mechanizm pozwalający na proste i skuteczne zarządzanie i nadzorowanie sfederowanego modelu eID, który w szczególności będzie skupiał wszystkie zgłoszone schematy identyfikacji elektronicznej w Polsce będąc pośrednikiem między brokerami komercyjnymi a paneuropejskim brokerem eID. Osobnym do brokera eID będzie węzeł integrujący dostępne komercyjne i publiczne usługi zaufania.

Należy dążyć do tego, aby rozwiązanie krajowego brokera eID było rozwiązaniem modułowym, łatwo rozszerzalnym i gotowym na aktualizacje centralne z poziomu samego rozwiązania. Odpowiednia architektura rozwiązania przyczyni się w przyszłości do braku inwestycji w kolejne „wyspowe” systemy, a mniejsze fundusze będą potrzebne tylko na potrzebne aktualizacje.

Krajowy broker eID adresuje w szczególności określone funkcjonalności (Tabela 1), które wprost należy wykorzystać w planowanym rozwiązaniu. Dzięki takiemu podejściu uzyskamy szeroką interoperacyjność i możliwość modułowego rozszerzania uczestników rynku, bez konieczności przebudowywania istniejących rozwiązań.

Tabela 1: Funkcjonalności bezpośrednio związane z brokerem eID

LP	Funkcjonalności w ramach Brokera eID
1	Wybór krajowego dostawcy tożsamości
2	Przekierowanie do zagranicznych i notyfikowanych dostawców tożsamości
3	Mechanizm pobierania dodatkowych atrybutów do dostawcy atrybutów
4	Potwierdzenie uwierzytelnienia u dostawcy tożsamości
5	Zarządzanie podłączeniami do brokera
6	Informacje statystyczne do rozliczeń
7	Logi audytowe

4. Komercyjny broker eID

Z punktu widzenia całego modelu komercyjny broker eID skupia wokół siebie komercyjnych dostawców tożsamości (IdP) i stanowi punkt kontaktowy dla dostawców usług. Udostępnia też techniczny interfejs dla dostawców usług on-line w procesach identyfikacji i uwierzytelniania oraz rozliczalność transakcji uwierzytelnienia. Modele biznesowe oparte o działanie komercyjnego brokera eID powinny pozostać w gestii samego rynku. Dla krajowego brokera eID istotne będzie jedynie ile brokerów komercyjnych będzie się chciało do niego podłączyć. Można wyobrazić sobie kilka komercyjnych brokerów sektorowych (np. bankowy, telekomunikacyjny, pocztowy) lub też jeden wielobranżowy broker, który skupiał będzie różne podmioty z różnych sektorów. Dowolność w tym zakresie powinna zostać utrzymana i pozostawiona do decyzji potencjalnych interesariuszy.

5. Dostawca tożsamości

Dostawca tożsamości (Identity Provider IdP/Dostawca eID) jest to system odpowiedzialny za wydawanie środków identyfikacji elektronicznej, weryfikuje środki eID, których użył obywatel w usłudze uwierzytelniania. Na dzień dzisiejszy mamy kilku potencjalnych kandydatów, którzy mogą pełnić rolę dostawców tożsamości, ale zakłada się, że w docelowym modelu eID podmiotów tych może być więcej. Są to m.in.

- Narodowy dostawca tożsamości
- Banki
- Operatorzy telekomunikacyjni
- Operatorzy pocztowi

6. Dostawca usługi

Dostawca usługi (Service Provider – SP) jest to rola, która oferuje zdalną usługę użytkownikom w internecie (inną niż identyfikacja i uwierzytelnienie), która jest odbiorcą usługi identyfikacji i uwierzytelnienia. Dostawcą usługi może być podmiot publiczny lub prywatny.

Dostawca usługi jest systemem realizującym określone procesy biznesowe, z wykorzystaniem identyfikacji i uwierzytelnienia. Wypracowane przez dostawców usług metody identyfikacji i uwierzytelnienia działają zazwyczaj w obszarze danej instytucji. Zakłada się, że dostawcy usług publicznych powinni szeroko czerpać wzorce i doświadczenie od dostawców komercyjnych w zakresie udostępniania usług prostych, intuicyjnych, ergonomicznych. Pozytywny odbiór użytkownika takiej usługi powinien być miernikiem jej sukcesu. Dostawy usługi powinny odegrać kluczową rolę w rozpowszechnianiu mechanizmów eID.

7. Dostawca atrybutów

Dostawca atrybutów (Attribute Provider – AP) podmiot odpowiedzialny za dostarczanie brakujących i wymaganych atrybutów w procesie identyfikacji elektronicznej. Takim dostawcą jest np. KRS, CEIDG, PESEL. Zakłada się, że do dostęp do poszczególnych rejestrów, będzie realizowany w procesie identyfikacji elektronicznej, w zakresie atrybutów identyfikowanej osoby i z ograniczeniami organizacyjnymi i technologicznymi - np. będzie mógł być realizowany tylko poprzez krajowy broker eID.

Propozycja umiejscowienia usług zaufania w schemacie identyfikacji elektronicznej

Tak jak Krajowy Schemat Identyfikacji Elektronicznej będzie posługiwał się brokerem identyfikacji elektronicznej dla zapewnienia przekierowania na właściwego dostawcę elektronicznej tożsamości, tak w zakresie usług zaufania administracja publiczna rozważy budowę brokera integracyjnego usług zaufania, zapewniającego przekierowanie użytkownika na wybraną usługę zaufania, ustandaryzowany mechanizm żądania podpisu i pieczęci, a także przekierowanie do innych usług zaufania.

Broker usług zaufania ma zapewnić brak dyskryminacji usług zaufania, możliwość interakcji i wyboru bezpośrednio przez użytkownika preferowanej/wybranej usługi zaufania. Bardzo ważnym elementem będzie zapewnienie jednolitych interfejsów dostępu e- usługi administracji publicznej do usług zaufania. Takie podejście pozwoli na budowanie niezależnie różnych schematów dla wykorzystania usług zaufania, pozostawiając także możliwość konkurencji usług zaufania między sobą, tak aby użytkownik wybierał najlepsze pod względem użyteczności i bezpieczeństwa.

Broker usług zaufania powinien być zintegrowany z brokerem identyfikacji elektronicznej. Dopuszcza się budowę rozwiązania umieszczonego na jednolitym środowisku i pełniącego obie funkcje.

Wymagania bezpieczeństwa dla dostawców eID

Warunkiem sukcesu wdrożenia Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej jest zapewnienie wiarygodności tych rozwiązań, a podstawowym wskaźnikiem tej wiarygodności jest bezpieczeństwo świadczenia usług przez dostawców eID.

Przygotowując założenia Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej w Polsce jako wymagania bazowe przyjęto wymagania dla systemów zarządzania bezpieczeństwem informacji i ciągłością działania oraz wytyczne rozporządzeń wykonawczych do rozporządzenia 910/2014. Wymagania te zostały wskazane jako podstawowe wymagania dla dostawców elektronicznej identyfikacji. Dodatkowo, w wyniku przeprowadzonej analizy ryzyka zdefiniowano wymagania uzupełniające. Wymagania wskazanych norm nakazują włączenie dodatkowych, zidentyfikowanych wymagań do procesu zarządzania bezpieczeństwem informacji i ciągłością działania. Taki model umożliwia opacie schematu nadzoru nad dostawcami elektronicznej identyfikacji w zakresie bezpieczeństwa o schemat

nadzoru nad certyfikowanymi systemami zarządzania, zbudowanymi zgodnie ze wskazanymi normami.

Architektura brokera identyfikacji elektronicznej

Model architektury brokera identyfikacji elektronicznej zakłada komunikację z referencyjną bazą użytkowników korzystających z usług administracji świadczonych drogą elektroniczną. Baza ta będzie pozwalała na identyfikację użytkowników i zawierała atrybuty pozwalające na komunikację elektroniczną administracji z użytkownikami.

Zapewni się rozwiązanie umożliwiające użytkownikowi śledzenie historii interakcji z administracją w zakresie usług obsługiwanych przez Krajowy Schemat Identyfikacji Elektronicznej.

Do komunikacji pomiędzy stronami zaproponowano zastosowanie protokołu SAML, z uwzględnieniem rozszerzeń dedykowanych dla węzła eIDAS. W celu zapewnienia możliwości rozliczania poszczególnych transakcji zaproponowano rejestrowanie zdarzeń o transakcjach w platformie rozliczeniowej.

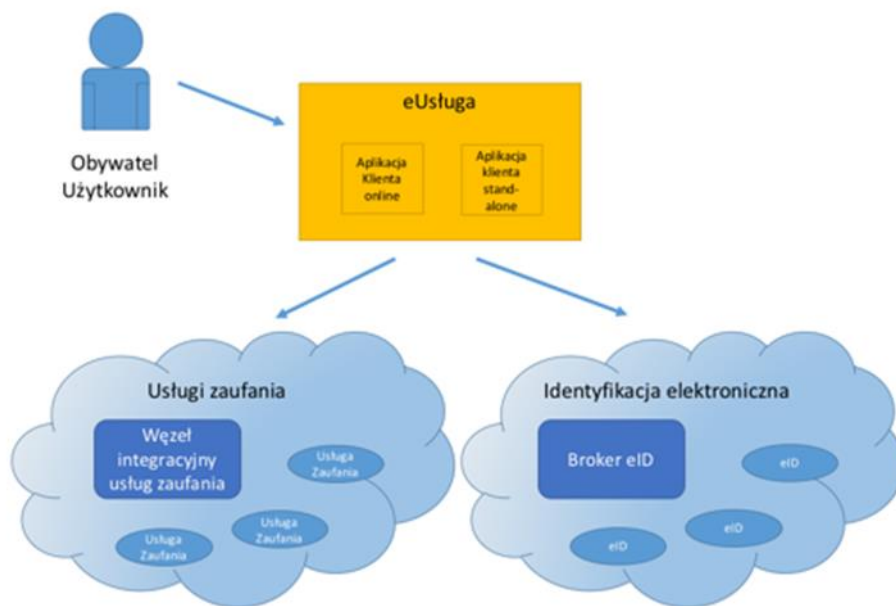
Analiza wolumetryczna

Przeprowadzona została analiza wolumetryczna, która pozwoliła na określenie podstawowych wskaźników rozwoju usług e-identyfikacji oraz usług zaufania w latach 2017-2021 w ujęciu rynku usług publicznych oraz wybranych obszarów zastosowania w rynku komercyjnym (w drugim przypadku poglądowo, tylko w celu pokazania skali potencjału całego rynku tych usług). Podstawowymi wartościami określającymi sukces wdrażanego modelu będzie liczba aktywnych użytkowników rozwiązania oraz liczba wykorzystania usług Identyfikacji elektronicznej na rzecz logowania do portali rządowych integrujących usługi publiczne oraz liczba wykorzystanych usług zaufania („zdalnego oświadczenia woli / podpisu”) na rzecz tych usług.

Liczba aktywnych użytkowników (czyli takich którzy przynajmniej raz zalogowali się do usług publicznych w danym roku), bazująca na większej bazie unikalnych użytkowników, którzy uzyskali możliwość skorzystania z elektronicznych identyfikatorów według modelu będzie wynosić od 5 mln w roku 2017 do 10,3 mln w roku 2021. W modelu założono wdrażanie usług publicznych do kanału cyfrowego w dwóch fazach (2017 r. i 2018 r.) oraz określony, rosnący wskaźnik gotowości społeczeństwa do wykorzystania dostępnych funkcjonalności w kanale cyfrowym (tzw. wskaźnik cyfryzacji). Wolumen wykorzystania tych usług obejmujący funkcjonalności z kategorii takich jak dokumenty, pojazdy, meldunek, praca, nieruchomości, świadczenia opiekuńcze i inne szacowany jest na 8,4 mln w 2017 r., rosnący do wartości 21,4 mln w 2021 r. (wolumen ten jest skorelowany z liczbą usług identyfikacji i usług zaufania zawartych w analizie).

Jeśli mechanizmy e-Identyfikacji oraz usług zaufania z sektora usług publicznych zostaną zaimplementowane również w sektorze komercyjnym, powstaną dwa wzajemnie się wzmacniające, stymulujące i wspierające się w takich obszarach jak edukacja klienta czy dojrzałość stosowanych rozwiązań i procedur rynki. Według przygotowanego modelu w roku 2021 rynek komercyjny nawet trzykrotnie może przewyższyć rynek usług publicznych biorąc za kryterium wolumeny wykorzystania.

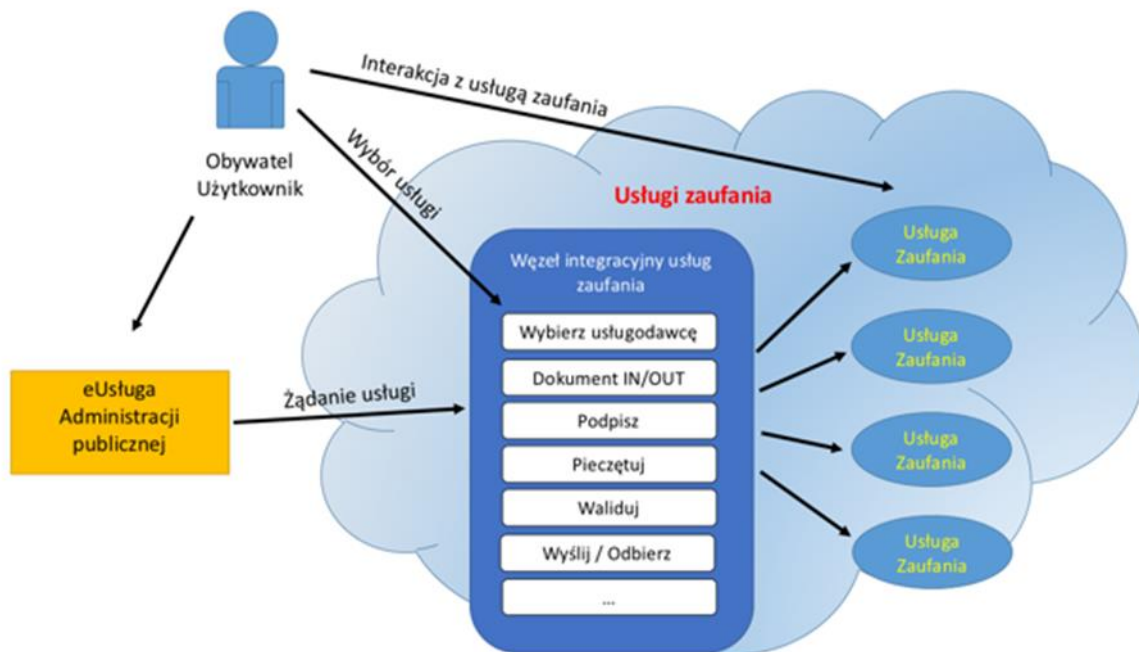
Rysunek 2: Schemat powiązań pomiędzy brokerem ID a węzłem integracyjnym usług zaufania

Źródło: Opracowanie własne

Węzeł integracyjny usług zaufania będzie zapewniał zestaw funkcjonalności pozwalających na przyjęcie dokumentu i ew. jego przekazanie do wybranej/właściwej usługi zaufania. W zakresie usług bezpośrednio dotyczących użytkownika, w szczególności tj. podpisanie lub opatrzenie pieczęcią dokumentu należy zostawić możliwość wyboru usługi, którą wykorzysta użytkownik do realizacji ww. zadania. W przypadku usług żądanych przez e-usługę administracji publicznej można przyjąć inne rozwiązanie, w którym żądanie usługi wskazuje preferowanego dostawcę tej usług lub wybór usługodawcy jest realizowany w oparciu o konfigurację lub algorytm wyboru.

Rysunek 3: Schemat wykorzystania węzła integracyjnego usług zaufania

Źródło: Opracowanie własne

Modernizacja Profilu Zaufanego jako państwowego narzędzia identyfikacji i uwierzytelniania obywateli RP

Profil Zaufany ePUAP jest aktualnie funkcjonalnością powiązaną z ePUAP i wyróżnia te konta ePUAP, które posiadają dane zweryfikowane w ramach procedury „potwierdzenia Profilu Zaufanego”. Dodatkową funkcjonalnością jest możliwość złożenia oświadczenia woli za pomocą tzw. „podpisu potwierdzonego Profilem Zaufanym”. Podpis taki w usługach administracji publicznej został zrównany z podpisem własnoręcznym. Przyjmując założenia związane ze zbudowaniem bazy profili zaufanych w oparciu o tożsamość pochodzącą z banków, a także umożliwienie korzystania z Profilu Zaufanego za pomocą zewnętrznych mechanizmów uwierzytelnienia (credential bankowe, rozwiązania mobilne) przyjęto założenie, że celem nadrzędnym jest zapewnienie przyszłej notyfikacji Profilu Zaufanego na poziomie średnim jako środka identyfikacji elektronicznej rozpoznawanego w całej UE zgodnie z rozporządzeniem eIDAS. Dla zapewnienia tego konieczne jest, wszędzie tam gdzie to możliwe, zapewnienie zgodności z wymaganiami aktów implementujących.

Efekt wdrożenia Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej w Polsce

W wyniku wdrożenia Krajowego Schematu Identyfikacji Elektronicznej (eID) w Polsce obywatel/przedsiębiorca będzie mógł wykorzystać różne mechanizmy identyfikacji i uwierzytelniania:

- konto bankowe,
- telefon zarejestrowany na przedsiębiorcę,
- inne, np. związane z kartami płatniczymi, centrami obsługi przedsiębiorcy,
- systemy rządowe.

Obywatel/przedsiębiorca dostanie alternatywę do profilu zaufanego, wokół tej alternatywy będzie mógł korzystać z coraz większego portfolio usług komercyjnych i administracji publicznej. Konkurencja będzie promowała rozwój rozwiązań lepszych przy utrzymaniu minimalnego rozwiązania rządowego.

- 1) **bezpieczeństwo realizacji usługi eID** – usługa wykonywana jest za pośrednictwem systemu nadzorowanego przez RP, wiadomo z czym się łączy dany użytkownik/system,
- 2) **szybkość działania** - informacja o uwierzytelnieniu przekazywana jest natychmiast poprzez standardowe interfejsy komunikacyjne,
- 3) **wygoda użytkownika** - stosowanie rozwiązań najbardziej ergonomicznych przy zapewnieniu danego poziomu bezpieczeństwa,
- 4) **usprawnienie procesów biznesowych** - szybkość realizacji i automatyzacja procesów uwierzytelnienia,
- 5) **pełna dowodowość procesu uwierzytelnienia** - bezpieczeństwo użytkownika i usługodawcy,
- 6) **poufność** - dane użytkowników wykorzystywane są tylko na potrzeby realizacji funkcji związanych ze świadczeniem usług elektronicznych administracji oraz bezpieczeństwa RP.

Powstaną usługi pozwalające na prowadzenie większości spraw on-line dla przedsiębiorcy:

- załatwianie spraw urzędowych przez jedno okienko,
- wirtualne biuro obsługa całej korespondencji on-line,
- podpisywanie on-line usług z kontrahentami,
- zatrudnianie on-line pracowników,
- będą powstawały nowe e-usługi do obsługi różnych spraw przedsiębiorcy.

Zestawienie usług dla przedsiębiorcy w wyniku wdrożenia sfederalizowanego eID:

- dostęp do CEiDG z np. konta bankowego,
- synchronizacja zmian w wielu systemach zarówno rządowych, jak i komercyjnych np. zmiana w jednym miejscu adresu rejestrowego może automatycznie pozwolić na zmianę w wielu systemach,
- usługi on-line dla przedsiębiorcy - portal do kontraktów, umów, portale branżowe, usługi podatkowe.

Załącznik nr 3 do PD MC: Plan Działań MC budowy Systemu Rejestrów Państwowych

Inwentaryzacja systemów – budowa Modelu Informacyjnego Państwa

Projektowana przebudowa systemów informatycznych to działanie „na żywym organizmie”, którego nie można zatrzymać, zaprojektować poprawnie, wykonać i wdrożyć, gdyż obejmuje systemy krytyczne (choć funkcjonujące ułomnie) dla funkcjonowania Państwa, objęte ograniczeniami prawnymi i umownymi. Dla prawidłowego zaprojektowania procesu przekształceń niezbędne jest zgromadzenie miarodajnych i kompletnych informacji o istniejących systemach i ich uwarunkowaniach. Dane zostaną zebrane w dwu etapach – w etapie pierwszym przeprowadzona zostanie ankieta (przez portal), która pozwoli szybko zorientować się w skali wytworzonych na potrzeby Państwa systemów i wstępnie wytypować te, które powinny podlegać integracji w pierwszej kolejności. Wypełnienia ankiety i zakończenia zadania pierwszego należy oczekiwać w ciągu trzech tygodni od rozpoczęcia działania.

Jednostka:

Lp	Nazwa systemu/autor	Podstawa prawna	CZ	Obiekt podstawowy / obiektów podst.	Koszty		Udostępn.		Odpowiedzialny
					Lic	Out	on-line	pismo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Objaśnienia:

Ad.1 – należy wymienić wszystkie systemy informatyczne (rejstry, ewidencje, EOD, EZD)

Ad.3 – jako podstawę prawną należy podać przepis konstytuujący system z pełną ścieżką do poziomu ustawy (np. zarządzenie wojewody z dnia ... - wydane na podstawie § ... rozporządzenia ministra ... - wydanego na podstawie art. ... ustawy z dnia ... o ... (Dz.U. ...)

Ad.4 – czy system posiada Centrum Zapasowe (Tak/Nie)

Ad.5 – szacunkowa (rząd wielkości: >100, >1000, >10000-...) liczba obiektów podstawowych w systemie wg stanu w dniu wypełniania ankiety; obiekt podstawowy to pojęcie intuicyjne – np. w Centralnej Ewidencji Pojazdów to liczba pojazdów bez liczby dowodów rejestracyjnych, właścicieli, itd.; należy podać co przyjęto za „obiekt podstawowy” i oszacowanie ich liczby

Ad.6 – roczne koszty licencji, których utrzymanie jest niezbędne dla utrzymania systemu; nie należy uwzględnia kosztów systemów operacyjnych (np. Windows), a jedynie roczny koszt licencjonowania aplikacji oraz oprogramowania podstawowego (np. RDBMS – silnik bazy danych) – jeśli oprogramowanie podstawowe jest wykorzystywane przez kilka systemów, koszty licencji każdego należy podzielić proporcjonalnie do liczby obiektów.

Ad.7 – roczne koszty utrzymania systemu ponoszone na rzecz podmiotów zewnętrzny utrzymujących system (jeśli system nie jest utrzymywany siłami własnymi); należy uwzględnić także koszt konsultantów zatrudnianych przy utrzymaniu systemu (jeśli są)

Ad.8 – roczna liczba pytań do systemu kierowanych przez podmioty zewnętrzne, posiadające dostęp on-line do systemu

Ad.9 – roczna liczba pytań o dane przetwarzane przez system, kierowanych w tradycyjnej postaci (papierowej)

Ad.10 – imię, nazwisko, stanowisko, numer telefonu, adres e-mail osoby odpowiedzialnej za prowadzenie systemu (która będzie mogła udzielić bliższych informacji o jego funkcjonowaniu)

Druga część zadania jest znacznie bardziej rozbudowana i polegać będzie na inwentaryzacji nie systemów, a rodzajów informacji gromadzonych przez Państwo – także takich, które gromadzą instytucje niepodlegające Radzie Ministrów (np. jednostki samorządu terytorialnego czy Państwowa

Komisja Wyborcza). To zadanie zlecone zostanie jednostce zewnętrznej (np. naukowej lub podległej MC), a jego realizacja powinna zająć ok. 3 miesiące. Jako baza wykorzystany zostanie dokument z roku 2003, opracowany na zamówienie Ministra Nauki - <http://kbn.icm.edu.pl/opracowanie-koncowe-rejestry.pdf>. Mimo tytularnego podobieństwa nowy dokument będzie służył innemu celowi. Zamiast opracowania wymagań do zarządzania rejestrami będzie to budowa referencyjnego Systemu Rejestrów Państwowych opartego o zoptymalizowany Model Informacyjny Państwa (MIP). Dlatego też opracowanie obejmie nie „wybrane rejestry”, ale wszystkie rejestry i ewidencje umocowane ustawowo, ze znacznie większym naciskiem na część strukturalną – jej kompletność i elementarny charakter atrybutów.

Opis obecnego Modelu Informacyjnego Państwa m.in. wykaże, które informacje gromadzone są wielokrotnie¹⁵ i pozwoli opracować docelowy, zoptymalizowany MIP oraz harmonogram zmian prawnych i organizacyjnych, prowadzących do jego wdrożenia.

Wybór rejestrów do integracji

Na podstawie zgromadzonych informacji wyznaczone zostaną rejestry przeznaczone do włączenia do SRP w roku 2017. Będzie to kilka systemów, przy czym kryterium wyboru powinno optymalizować funkcję celu: łatwość integracji przy jednoczesnym dużym efekcie oszczędności osiągniętym w wyniku tej integracji.

Działania naprawcze wobec obecnego załączka SRP

Informacje o niskiej efektywności i jakości danych obecnego SRP obejmującego dawne „rejestry MSWiA” wymagają weryfikacji. W związku z tym konieczne jest przeprowadzenie przeglądu badającego:

- 1) architekturę zbudowanego rozwiązania
- 2) zastosowane rozwiązania techniczne
- 3) możliwość wykorzystania alternatywnych źródeł danych, posiadanych przez jednostki samorządu terytorialnego

Prace te należy zlecić jednostce naukowej, a w zakresie punktu 3) przeprowadzić je w ścisłej współpracy z przedstawicielami JST.

Specyfikacja i publikacja API SRP

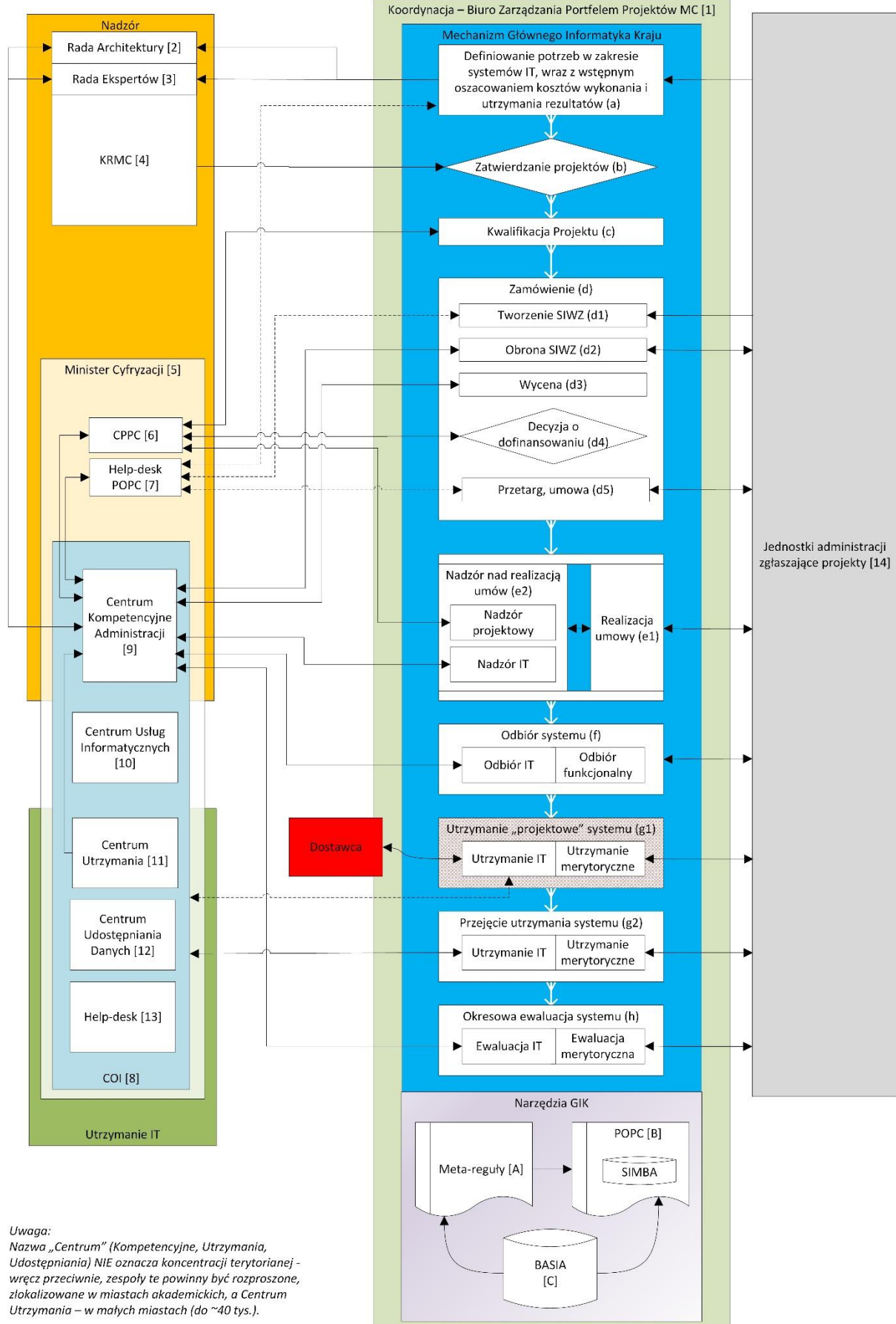
Rejestry włączane do SRP muszą posiadać interfejsy, umożliwiające automatyczne lub półautomatyczne (np. za zgodą obywatela, którego dane dotyczą) wykorzystywanie danych. Dlatego dla rejestrów SRP przygotowana strona www udostępniająca specyfikację techniczną dostępnych interfejsów, a także umożliwiającą postulowanie nowych interfejsów, które będą stopniowo dobudowywane. Zadanie zostanie powierzone COI, jako podmiotowi prowadzącemu SRP.

¹⁵ Jako przykład można podać zestaw podstawowych danych o obywatelu (PESEL, imię, nazwisko, adres), które rejestruje niemal każdy system, w którym obywatel występuje w jakiegokolwiek roli, np. właściciela, wyborcy, posiadacza licencji zawodowej, podatnika, czy osoby ubiegającej się o zgodę na czynność koncesjonowaną.

Załącznik nr 4 do PD MC: Główny Informatyk Kraju

Niniejszy dokument przedstawia koncepcję GIK w wersji 1.0, tj. w pierwszej fazie dotyczącego projektów teleinformatycznych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lat 2014-2020. Dokument przedstawia mechanizm GIK oraz instytucje, ich role i powiązania wymagane do realizacji założeń koncepcji wraz z krótkim opisem wszystkich artefaktów przedstawionego na następnej stronie schematu.

Rysunek 1: Mapa mechanizmu Głównego Informatyka Kraju w ramach koordynacji projektów POPC

*Uwaga:
Nazwa „Centrum” (Kompetencyjne, Utrzymanie, Udostępniania) NIE oznacza koncentracji terytorialnej - wręcz przeciwnie, zespoły te powinny być rozproszone, zlokalizowane w miastach akademickich, a Centrum Utrzymania – w małych miastach (do ~40 tys.).*

Źródło: Opracowanie własne

Opis mechanizmu Głównego Informatyka Kraju

Cel: Uporządkowanie procesów informatyzacji państwa poprzez ich konsolidację, centralizację oraz stworzenie racjonalnych interakcji kluczowych uczestników tych procesów, reprezentujących stronę publiczną, a w rezultacie obniżenie kosztów wytwórczych i utrzymania systemów teleinformatycznych oraz ich integrację dla dobra obywateli oraz interesu Skarbu Państwa i sprawności funkcjonowania administracji publicznej.

Kontekst: Implementacja projektów IT w administracji publicznej jest poza strategiczną kontrolą Państwa, a jednostki administracji narażają państwo na wysokie koszty utrzymania systemów, które nie przynoszą zamierzonej wartości dla obywateli. Wynika to z braku funkcji organizacyjnej, która umożliwiłaby integrację systemów, właściwy proces ich zamawiania, wdrażania i rozwoju z założeniem maksymalizacji efektywności kosztowej i funkcjonalnej tych systemów.

Główny Informatyk Kraju nie jest nowo tworzonym urzędem czy też organem, jest natomiast zestawem mechanizmów porządkującym proces informatyzacji państwa, z nadrzędną rolą MC, opartych na przepisach prawa, z jasno określonymi rolami poszczególnych aktorów, bazując na pryncypialnych zasadach ponownego wykorzystania (reuse), współdzielenia zasobów, integracji systemów, referencyjności oraz obniżania kosztów wytwarzania oraz utrzymania systemów IT. To remedium na zastany obraz po realizacji projektów informatycznych w poprzednim okresie programowania (w latach 2007-2013), w którym wydatkowane środki (łącznie w kwocie około 3,8 miliarda zł) na informatyzację państwa nie przyniosły spodziewanych rezultatów, a obywatelowi polskiemu poczucia, iż dzięki budowie rozwiązań e-administracji żyje mu się łatwiej, państwo działa sprawniej, a administracja jest otwarta i przejrzysta.

GIK jest integralnym elementem Planu Działań Ministra Cyfryzacji (PD MC), dokumentu opisującego Architekturę Informacyjną Państwa (AIP), w którą muszą wpisać się wszystkie planowane projekty realizowane w ramach nowej perspektywy. PD MC jest dokumentem wykonawczym do uaktualnionego PZIP.

W Ministerstwie Cyfryzacji, Centralnym Ośrodku Informatyki (COI) oraz innych instytucjach podległych lub wybranych przez MC będą umocowane główne mechanizmy wspomagające GIK, z kluczową rolą Centrum Kompetencji Administracji oraz innymi elementami opisanymi w dalszej części dokumentu. Brak kompetencji, standardów (np. umów, SIWZ, ochrony praw autorskich i interesu Skarbu Państwa) i wsparcia administracji w procesach projektowania, budowy, a następnie utrzymania systemów teleinformatycznych, to jedna z głównych przyczyn niepowodzeń i słabości e-administracji. Dlatego też GIK oparty będzie na budowaniu wiedzy i kompetencji, współpracy i wsparciu przez odpowiednio przygotowane instytucje działające w ramach GIK ze szczególnym uwzględnieniem zasobów wiedzy i kompetencji istniejących po stronie Instytutów Ministerstwa Cyfryzacji.

Mechanizm przedstawiony w tym dokumencie zakłada w pierwszej fazie zastosowanie go w zakresie uruchamiania nowych projektów IT w ramach konkursów działania 2.1 i 2.2 POPC. Następnie, po ewaluacji, zostanie zastosowany do pozostałych projektów i systemów teleinformatycznych administracji. Druga, docelowa wersja – GIK 2.0, będzie dotyczyła więc nie tylko projektów realizowanych w ramach POPC, ale wszystkich systemów teleinformatycznych administracji rządowej integrowanych i centralizowanych w ramach mechanizmów GIK. Na przykład – resort zgłasza do MC konieczność podtrzymania lub rozwoju danego systemu, rejestru - w efekcie poddania tego zgłoszenia mechanizmowi GIK system dostanie dotacje na dalsze funkcjonowanie lub, co bardziej prawdopodobne, zostanie przejęty do centralnego zasobu systemów teleinformatycznych, utrzymywanego i rozwijanego przez COI (ew. hybryda). Zawsze w modelu, w którym opiekunem

biznesowym systemu pozostaje urząd/resort merytoryczny, a COI/MC odpowiedzialny jest za utrzymanie i rozwój systemu w sensie technicznym.

Mechanizm GIK w skrócie zakłada realizację następujących procesów:

- a) Definiowanie potrzeb w zakresie systemów IT przez administrację publiczną (beneficjentów) oraz opisywanie tych potrzeb w sposób umożliwiający ich biznesową i procesową weryfikację, wraz ze wstępnym oszacowaniem kosztów.
- b) Wstępne zatwierdzanie tych projektów do realizacji w procesie oceny, czy planowane cele biznesowe są istotne dla Państwa, wpisują się w strategię, docelową Architekturę Informacyjną Państwa, spełniają meta-reguły i są warte szacowanych kosztów związanych z projektem – rola Rady Architektury, Rady Ekspertów oraz KRMC.
- c) Kwalifikacja projektu oraz podpisanie umowy o dofinansowanie.
- d) Zamówienie (przy współpracy z CKA):
 - d1. tworzenie przez Beneficjenta Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia opisujących szczegółowo elementy zamówienia,
 - d2. „obrona” SIWZ, podczas której Beneficjent musi „przekonać” Centrum Kompetencyjne Administracji (CKA), że planowane i zatwierdzone przez KRMC cele biznesowe projektu będą zrealizowane w wyniku zamówień opisanych w SIWZ, oraz że wszystkie zamawiane elementy służą tym celom,
 - d3. wycena kosztów realizacji projektu oraz długofalowych kosztów utrzymania wynikających z SIWZ i znajomości rynku – weryfikacja wstępnego oszacowania, dokonanej przez Beneficjenta w procesie a),
 - d4. decyzja CPPC o dofinansowaniu projektu w oparciu o rekomendację CKA,
 - d5. zamówienie, obejmujące ogłoszenie przez Beneficjenta przetargu i wyłonienie Dostawcy oraz podpisanie umowy, przy wsparciu merytorycznym i technicznym CKA (np. przy odpowiadaniu na pytania lub negocjowaniu technicznych aspektów umowy).
- e) Proces realizacji umowy przez Beneficjenta, pod nadzorem MC (CPPC i CKA) z zachowaniem następujących zasad:
 - e1. jednostka administracji zgłaszająca projekt zachowuje odpowiedzialność za jego realizację,
 - e2. MC nadzoruje realizację umów na poziomie kamieni milowych, przy czym nadzór poprawności technicznego wykonania prowadzi CKA, a nadzór formalno-prawny i projektowy (m.in. kwalifikowalność i dokumentowanie wydatków) pozostaje w obowiązkach CPPC.
- f) Udział CKA w procesie odbioru zamówionych systemów IT w zakresie poprawności technicznej (w tym efektywności) i zgodności z wymaganiami dotyczącymi przyszłego włączenia systemu do przejęcia jego utrzymania. Odbiór funkcjonalny obejmujący ocenę kompletności i poprawności realizowanych funkcji pozostaje po stronie Beneficjenta.
- g) Utrzymanie systemu, realizowane potencjalnie w dwu etapach:
 - g1. Utrzymanie „projektowe” systemu prowadzone przez Dostawcę i współfinansowane ze środków POPC – o ile utrzymanie takie było elementem zamówienia. Jeśli zamówienie nie przewidywało że Dostawca będzie przez pewien czas utrzymywał wytworzony system podproces zostaje pominięty,
 - g2. Przejmowanie przez Państwo utrzymania systemów IT zbudowanych dla administracji rządowej (wykonywanie umów gwarancyjnych) - dodatkowym produktem tego procesu będą polityki zawierania umów wspierających rozwój systemów oraz nadzoru nad wykonywaniem tych umów.
- h) Wspomaganie „właścicieli biznesowych” systemów IT w administracji rządowej w procesie ewaluacji wartości procesowej tych systemów oraz definiowaniu potrzeb w zakresie rozwoju tych systemów – w wypadku decyzji pozytywnej w kwestii takiego zapotrzebowania, proces zostaje odpowiednio uruchomiony od punktu a).

Ministerstwo Cyfryzacji przejmuje rolę koordynacyjną w zakresie realizacji tych procesów poprzez Biuro Zarządzania Portfelem Projektów i operujących w ramach tej jednostki organizacyjnej Zespół Zarządzania Portfelem Projektów. W Zespole Zarządzania Portfelem Projektów umieszczeni zostaną Koordynatorzy Głównego Informatyka Kraju, których nadrzędną rolą będzie monitorowanie projektów informatycznych administracji rządowej na wszystkich etapach od definiowania potrzeb po zamknięcie projektu i jego ewaluację.

Mechanizm ten jest zagnieżdżony w środowisku instytucjonalno-procesowym, w którym Główny Informatyk Kraju definiuje meta-reguły systemowe wskazujące parametry, jakimi muszą dysponować poszczególne nowotworzone systemy IT, niezależnie od warunków brzegowych i krytycznych kryteriów zdefiniowanych w POPC. O meta-reguły zostaną oparte wszystkie nowe projekty POPC (a w przyszłości, w wersji GIK 2.0, wszystkie projekty i systemy IT w administracji rządowej RP), które poza formalnymi, typu kryteria do działań POPC, zawierać będą fundamentalne zasady realizacji projektów oraz tworzenia systemów IT (np. konieczność uzasadnienia powstania systemu oraz uzasadnienia celowości przetwarzania każdej informacji w systemie, mechanizmów integracji, korzystania z innych systemów oraz konieczność korzystania z zasobów aktywnej Bazy Aktywnych Systemów Informatycznych Administracji, roboczo: BASIA). Mechanizm zakłada konsolidację ekspertów IT w Centrum Kompetencyjnym Administracji (w tym w szczególności Radę Ekspertów oraz Radę Architektury, jak opisano w dalszej części dokumentu), którzy opierając się na zestawie meta-reguł i w powiązaniu z Planem Działań Ministra Cyfryzacji, będą wspierać i koordynować procesy zamawiania, wytwórcze i utrzymania kluczowych systemów teleinformatycznych administracji rządowej. Chodzi o to aby również zgłaszane potrzeby zakupów w zakresie projektów IT poszczególnych urzędów, były poddawane mechanizmom GIK, w szczególności w zakresie rozwoju i utrzymania systemów teleinformatycznych administracji rządowej RP (rola centralnego zamawiającego IT) – ale wyłącznie w zakresie zamówień niepowtarzalnych pojawiających się w tych projektach.

Opis narzędzi przy procesach mechanizmu Głównego Informatyka Kraju

A. Meta-reguły

Meta-reguły to wprowadzone przez MC, jako Głównego Informatyka Kraju, wstępne i pryncypialne zasady dotyczące w szczególności integrowalności nowych systemów do Architektury Informacyjnej Państwa, wynikającej z PD MC, będącego załącznikiem do ewaluowanego PZIP. Meta-reguły będą utrzymywane i udostępniane publicznie przez Biuro Zarządzania Portfelem Projektów MC. Zgodność zgłaszanych projektów z meta-regułami weryfikowana będzie m.in. przez Radę Ekspertów oraz KRMC i zostanie uwzględniona w kryteriach dla naborów z II osi POPC działania 2.1 i 2.2. Nie należy mylić meta-reguł z warunkami POPC, określanymi w ramach odrębnych procedur, także obowiązujących beneficjentów i wynikających z reżimu realizacji projektów unijnych w nowej perspektywie.

Meta-reguły określają wstępne i pryncypialne zasady, które mają zapewnić realizację idei GIKa i opierają się one o następujące wytyczne:

- **otwarcie zasobów informacyjnych państwa** – powszechny dostęp do gromadzonych przez państwo informacji i automatyzacja udostępniania informacji publicznej,
- **reżywalność** (reuse) – w sensie zapewnienia możliwości ponownego wykorzystania informacji z sektora publicznego do użycia w innym celu, niż cel, dla którego – w ramach zasady legalizmu i praworządności – informacja została wytworzona,
- **integracja i standaryzacja** – wprowadzenie realnych i skutecznych mechanizmów interoperacyjności,
- **unifikacja** – wdrażanie jednolitych rozwiązań i aplikacji w kluczowych obszarach, eliminując powielanie rozwiązań w administracji, w tym jednolite systemy EZD i narzędzia uwierzytelniające,
- **współdzielenie zasobów przez administrację** – wspólny sprzęt, oprogramowanie podstawowe, centra przetwarzania i udostępniania danych,
- **referencyjność** – odejście od wielokrotnego gromadzenia tych samych informacji w różnych rejestrach,
- **samoograniczenie** – rezygnacja z gromadzenia wielu informacji, które pozwalają realizować cele o znaczeniu szczątkowym lub małoistotne w porównaniu z nakładami niezbędnymi na gromadzenie tych informacji,
- **budowanie kompetencji po stronie administracji** – aby obniżyć koszty funkcjonowania państwa,
- **centralizacja** działań administracji rządowej (w tym zakupów) w zakresie IT¹⁶,
- **wzrost standardu życia obywateli** – wdrażanie projektów sprzyjających temu nadrzędnemu celowi¹⁷.

Podyktowane powyższymi zasadami meta-reguły są zestawem minimalnych warunków jakie mają spełniać systemy teleinformatyczne ubiegające się o dofinansowanie z POPC, a w przyszłości także z budżetu państwa. Fundamentalnym punktem odniesienia dla meta-reguł, ale nie jedynym, jest PD MC, w którym zdefiniowana została docelowa Architektura Informacyjna Państwa oraz system powiązanych ze sobą produktów udostępnionych w ramach projektów realizowanych przez MC. Wpisanie się w AIP, niepowielanie produktów PD MC oraz innych produktów prezentowanych w BASIA, to minimalne wymagania wobec beneficjentów, zawarte w poniższych meta-regułach:

¹⁶ Za wyjątkiem sytuacji gdzie istnieje uzasadnienie ekonomiczne dla zrezygnowania z centralizacji.

¹⁷ Np. każdy zgłaszający musi umieć odpowiedzieć na pytanie: „Co mój projekt daje obywatelom?”

1. Projekt wpisuje się w AIP opisaną w PD MC.
2. Projekt nie powiela produktów planowanych do udostępniania w ramach działań MC opisanych PD MC, w szczególności:
 - a. systemy back-officowe nie realizują funkcji systemu EZD RP, integrując się z jednolitym systemem EZD administracji rządowej RP,
 - b. w ramach projektu wykorzystane będą mechanizmy potwierdzania tożsamości udostępnianie w ramach eID,
 - c. strona internetowa podmiotu, BIP oraz e-usługi udostępniane będą wyłącznie poprzez Portal Rzeczypospolitej Polskiej,
 - d. budowane rejestry będą wpisywały się w referencyjny model SRP,
 - e. produkty projektu będą wykorzystywały dostępną, Wspólną Infrastrukturę Państwa – w przypadku niewypełnienia powyższych warunków, np. konieczności stosowania innych metod uwierzytelniania, beneficjent musi wykazać zasadność wprowadzenia takiego rozwiązania.
3. Produkty projektu nie powielają rozwiązań udostępnianych w ramach innych projektów administracji, w szczególności wymienionych w BASIA.
4. Projekt będzie udostępniał zasoby gromadzone w sposób maksymalnie automatyczny, z jednej strony w zakresie informacji publicznej, z drugiej jako dane do wykorzystania przez inne podmioty.
5. Interoperacyjność budowanych rozwiązań, wpisanie się w Architekturę Informacyjną Państwa, będą gwarantowane poprzez udostępnianie API i interfejsów komunikacyjnych zgodnych ze standardem publikowanym w ramach PD MC oraz KRI.
6. Produkty projektu nie będą narażone na uzależnienie od monopolu dostawcy rozwiązania.
7. Przy zakupie oprogramowania wytwarzanego na potrzeby administracji publicznej chronione będą interesy Skarbu Państwa poprzez zapewnienie:
 - a. pełnych praw własności i autorskich praw majątkowych,
 - b. dostępu i własności kodów źródłowych oraz dokumentacji technicznej,
 - c. produktów przed monopolem wykonawcy, dostawcy systemu (vendor locking),
 - d. zabezpieczenie przed drogimi kosztami utrzymania systemu.

Meta-reguły będą narzędziem podlegającym stałemu procesowi ewaluacji, modyfikowanym i uzupełnianym przez Radę Ekspertów na podstawie doświadczeń związanych z procesem opiniowania nowotworzonych projektów przedkładanych przed Radą przez jednostki administracji publicznej. Uwzględnienie meta-reguł w założeniach projektu będzie musiało być wykazane we wstępnym opisie projektu, bazując na „fiszce projektowej” przedkładanej przez beneficjentów w pierwszej kolejności Radzie Ekspertów, a następnie KRMC. „Fiszka projektowa” to ustandaryzowany formularz, na podstawie którego beneficjenci będą opisywali w sposób zwięzły założenia i cele projektu, wraz ze wstępnym szacowaniem kosztów i wpisaniem się w meta reguły GIK. Jedną z intencji GIK jest bowiem powstrzymanie beneficjentów od przygotowywania kosztownych zazwyczaj studiów wykonalności i dokumentacji aplikacyjnej, zanim projekt nie zostanie zaakceptowany na poziomie strategicznym i integracyjnym w świetle PZIP, PD MC oraz meta-reguł. Dopiero po przejściu projektów przez dwa pierwsze ogniwa weryfikacyjne beneficjenci będą przygotowywali dokumentację aplikacyjną, co znacznie zminimalizuje koszty związane z ich przygotowywaniem w sytuacji gdy projekt byłby odrzucony na dalszym etapie.

Meta-reguły narzucą odpowiednią formułę przygotowania projektów i działań (sposobów podejmowania decyzji) w kolejnych stadiach mechanizmu GIK. Meta-reguły będą w konsekwencji „zmuszać” beneficjentów do włączenia projektowanego systemu teleinformatycznego w PD MC, będą zapewniać integrację z innymi systemami, oraz umożliwiać wielokrotne wykorzystanie dla różnych potrzeb raz zgromadzonych zasobów, zamiast powielania istniejących rozwiązań.

Rolę zestawu meta-reguł należy uznać za kluczową dla osiągnięcia planowanych skutków. Jasne pryncypia w formie meta-reguł nadadzą konkretny kierunek wszystkim działaniom w ramach nowego mechanizmu Głównego Informatyka Kraju.

Badanie wypełniania meta-reguł będzie prowadzone w oparciu o dane zawarte w fiszce projektowej przekazywanej przez wnioskodawcę do Rady Ekspertów oraz KRMC.

B. POPC

GIK w opisywanej wersji wpisuje się w zasady POPC i odwrotnie.

KRMC po otrzymaniu rekomendacji ekspertów wchodzących w skład Zespołu zadaniowego do spraw oceny projektów informatycznych działającego przy Komitecie w zakresie opinii o projekcie informatycznym skierowanym do zaopiniowania przez Członka Komitetu, na podstawie informacji zawartych w fiszce projektowej, dokonuje oceny projektu pod kątem zgodności ze strategicznymi kierunkami rozwoju w obszarze informatyzacji, zgodnie z „Kryteriami strategicznymi POPC”, odwołującymi się także do meta-reguł.

Do najważniejszych Kryteriów strategicznych POPC (dostępowych: tak/nie) należą:

1. Realizacja potrzeb wskazanych w dokumencie strategicznym dla danego obszaru tematycznego (odniesienie do meta-reguł).
2. Komplementarność projektu informatycznego z innymi projektami, w tym wykorzystanie istniejących zasobów (w ramach tego kryterium badane będzie czy wnioskodawca dokonał analizy możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury informatycznej, zasobów IT, usług oraz produktów będących w posiadaniu instytucji administracji rządowej/instytucji publicznych). Analiza ta wykonywana będzie m.in. o system BASIA.
3. Koszty projektu są adekwatne do zakresu i celu projektu.
4. Projekt jest realizowany zgodnie z wymaganiami w zakresie interoperacyjności.

Warunkiem dostępowym na ocenie formalnej wniosku o dofinansowanie będzie pozytywna opinia KRMC, poprzedzona pozytywną rekomendacją ekspertów z Zespołu zadaniowego ds. oceny projektów informatycznych przy KRMC.

Warunkiem zgłaszania projektów do POPC będzie więc akceptacja założeń projektów przez KRMC. Projekty będą musiały spełniać oczekiwania opisane w zestawie meta-reguł, w szczególności być poddane narzędziom GIK (BASIA, SIMBA itp.). Kryteria konkursów działania 2.1 i 2.2 POPC zostaną zmodyfikowane wpisując się w założenia GIK i kreowania projektów w duchu centralizacji, synergii oraz racjonalności wydatków na ich realizację, a następnie utrzymanie.

C. BASIA

Baza Aktywnych Systemów Informatycznych Administracji. Baza istniejących systemów i informacjach, jakie są w nich gromadzone, powinna dać kompletny obraz istniejących zasobów IT w administracji publicznej. BASIA będzie udostępniana wszystkim beneficjentom i będzie też przez nich na bieżąco aktualizowana, trzymywana będzie przez MC. BASIA będzie regularnie aktualizowana za pomocą narzędzia SIST – System Inwentaryzacji Systemów Teleinformatycznych.

Rola:

Podstawowe narzędzie dla wszystkich instytucji GIK'a, które odwoływać się do niego będą na wszystkich etapach mechanizmu idei. Narzędzie to stwarza wcześniej nieistniejącą transparentność w dostępie do informacji o istniejących zasobach systemowych oraz infrastruktury, co pozwala na unikanie powielania nowotworzonych systemów IT, pozwala odkrywać synergie między istniejącymi

i nowotworzonymi systemami, itd. Pozwoli ono opracować aktualny Model Informacyjny Państwa oraz strategię jego przekształcania w kierunku likwidacji redundancji oraz eliminacji gromadzenia danych o niewielkiej użyteczności dla celów państwa.

Zakres działań:

Dostęp do wiedzy o aktywnych systemach IT administracji. Umożliwienie łatwej i szybkiej oceny zgłaszanych projektów w świetle istniejącej infrastruktury IT oraz potencjału integracji zgłaszanych projektów z Architekturą Informacyjną Państwa (PD MC). Wnioskodawcy zgodnie z kryterium strategicznym POPC będą musieli udowodnić, że dokonali stosownej analizy dostępnej infrastruktury oraz spełniają założenia meta-reguł, a co za tym idzie wpisują się w ekosystem PD MC.

Opis funkcji przy procesach mechanizmu Głównego Informatyka Kraju

1. Biuro Zarządzania Portfelem Projektów

Biuro Zarządzania Portfelem Projektów jest strukturą organizacyjną powołaną w Ministerstwie Cyfryzacji. Celem Biura jest wsparcie wdrożenia mechanizmów GIK w tym koordynacja i monitorowanie wszystkich projektów informatycznych administracji rządowej.

W skład biura wchodzi Zespół Zarządzania Portfelem Projektów. Podstawowym zadaniem Zespołu Zarządzania Portfelem Projektów jest weryfikacja poprawności przebiegu procesu realizacji projektów informatycznych oraz wsparcie w zakresie określonym przez poziom zaangażowania Ministerstwa Cyfryzacji w dany projekt. Zadanie te Zespół realizuje poprzez:

- 1) Przypisanie Koordynatora Głównego Informatyka Kraju dla projektów na etapie Inicjacji,
- 2) ocenę zgodności realizacji etapów w ramach realizacji projektu informatycznego,
- 3) monitorowanie i raportowanie efektywności realizacji projektów informatycznych w zakresie terminowości, wykorzystania budżetów i zasobów osobowych,
- 4) analiza i raportowanie ryzyk i problemów wynikających z realizacji projektów informatycznych oraz powiązań między nimi; rekomendowanie działań zaradczych,
- 5) rozwój narzędzi wspierających zarządzanie realizacją inicjatyw informatycznych
- 6) wspieranie metodyczne jednostki administracji zgłaszającej projekt w inicjacji i realizacji projektów informatycznych

Wśród członków Zespołu Zarządzania Portfelem Projektów wyznaczeni zostaną Koordynatorzy Głównego Informatyka Kraju. Zadania Koordynatora GIK dotyczą wsparcia jednostki administracji zgłaszającej projekt w przygotowaniu, realizacji, utrzymaniu i wyłączeniu projektu informatycznego. Zadania te Koordynator GIK realizuje poprzez:

- 1) Bieżącą współpracę z jednostką administracji zgłaszającą projekt informatyczny w trakcie procesu jego realizacji,
- 2) koordynowanie opiniowania dokumentów projektowych z Centrum Kompetencyjnym Administracji,
- 3) koordynowanie wsparcia dla jednostki administracji zgłaszającej projekt ze źródeł właściwych dla realizacji danego projektu (np. Help-Desk POPC w Departamencie Koordynacji Funduszy Europejskich Ministerstwa Cyfryzacji, dla projektów realizowanych ze środków unijnych),
- 4) jednostki administracji mogą posilkować się zasobami Centrum Kompetencyjnego Administracji za pośrednictwem Koordynatora GIK po stronie Ministerstwa Cyfryzacji właściwego dla danego projektu IT bez względu na to czy projekt realizowany jest przez Ministerstwo Cyfryzacji czy przez inną jednostkę administracji.

Docelowo wszystkie projekty informatyczne administracji będą inicjowane poprzez kontakt z Biurem Zarządzania Portfelem Projektów Ministerstwa Cyfryzacji.

2. Rada architektury

Rada architektury będzie działała w ramach KRMC jako zespół zadaniowy. Rada jest ciałem decyzyjnym, sterującym i nadzorczym względem Architektury Informatycznej Państwa. Rada stanowi kluczowy element struktury organizacyjnej w obszarze zarządzania AIP, podejmujący strategiczne decyzje odnośnie do tej architektury. Rada Architektury bazuje na pracach Zespołu Architektury w zakresie opracowania rekomendacji dla decyzji lub opracowań szczegółowych dotyczących zagadnień architektonicznych. Rada jest odpowiedzialna za nadzór architektoniczny nad właściwą realizacją projektów związanych z AIP. Przewodniczącym Rady Architektury jest Minister ds. Cyfryzacji.

Rola:

Pierwsza brama przy ocenie zgłaszanych projektów w zakresie Architektury Informatycznej Państwa.

Zakres działań:

Akceptacja zmian w Architekturze Informatycznej Państwa.

Weryfikacja koncepcji projektów – wydawanie promes architektonicznych.

Weryfikacja opisu projektów – wydawanie rekomendacji architektonicznych.

Nadzór architektoniczny nad realizacją projektów.

Weryfikacja przyrostów architektonicznych.

Rada architektury będzie zatem opiniować projekty informatyczne pod kątem architektury w dwóch trybach uzależnionych od dojrzałości koncepcji projektu informatycznego. Dla projektów w fazie pomysłu (przed wykonaniem prac wymaganych do przedłożenia Szczegółowego Opisu Projektu do decyzji KRMC) przedkładana jest ankieta architektury udostępniana przez Biuro Zarządzania Portfelem Projektów Ministerstwa Cyfryzacji, która ma determinować konieczność pozyskania opinii Rady architektury.

Dla projektów we wstępnej fazie koncepcji Radzie przedkładany jest dokument Koncepcja (udostępniany przez Biuro Zarządzania Portfelem Projektów Ministerstwa Cyfryzacji). Na jego podstawie pozyskiwana jest promesa architektoniczna, której uzyskanie zasila proces decyzyjny KRMC dotyczący dalszej realizacji projektu. Promesa jest ważna przez 6 miesięcy i jest rekomendacją kontynuowania prac koncepcyjnych w celu przygotowania dokumentu Szczegółowy Opis Projektu do opinii KRMC.

Dla projektów w końcowej fazie koncepcji, które starają się o decyzję KRMC w kwestii ich dopuszczenia do dalszej realizacji, Rada architektury opiniuje przedkładany KRMC dokument Szczegółowy Opis Projektu. Na jego podstawie Rada architektury wydaje rekomendację architektoniczną dla projektu do dalszej realizacji. Ocena ta ogranicza się do zakresu spójności z Architekturą Informatyczną Państwa oraz założeniami PD MC. Opinia ta jest komplementarna do opinii Rady ekspertów.

3. Rada ekspertów

Rada ekspertów będzie działała w ramach KRMC jako zespół zadaniowy. W oparciu o narzędzie BASIA, meta-reguły, założenia PD MC i AIP oraz ekspertów w zakresie prawa zamówień publicznych i prawa autorskiego w obszarze IT, Rada ta będzie swoistym przedsiönkiem projektów informatycznych wraz z Radą architektury, pierwszym ogniwem w ocenie projektów proponowanych przez zamawiających.

Rada ekspertów docelowo będzie się składać z grupy specjalistów z sektora prywatnego oraz publicznego z wiedzą ekspercką z obszarów IT oraz prawa zamówień publicznych.

Rola:

Pierwsza brama przy ocenie zgłaszanych projektów w zakresie innym niż kwestie architektoniczne (dla których pierwszą bramą jest Rada Architektury).

Zakres działań:

Ocena projektów pod względem ich integracji z PD MC i wypełnieniem meta-reguł oraz warunków POPC.

Biorąc pod uwagę potencjalną dużą liczbę zgłaszanych projektów, Rada Ekspertów będzie wspierana przez CKA.

4. KRMC

Zgodnie z Zarządzeniem nr 48 Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji do zadań Komitetu należy między innymi opiniowanie projektów informatycznych o publicznym zastosowaniu związanych z informatyzacją, planowanych do realizacji ze środków publicznych, pod kątem ich zgodności ze strategicznymi kierunkami rozwoju w obszarze informatyzacji, zwanych dalej „projektami informatycznymi”, na podstawie opisu założeń projektu informatycznego.

Rola:

Druga brama przy akceptacji projektów zgłaszanych przez beneficjentów do POPC, gdzie trafiają jedynie projekty pozytywnie zaopiniowane przez Radę Ekspertów oraz Radę Architektury. Projekt jest opiniowany przez KRMC, po uprzednim przygotowaniu rekomendacji przez Radę Ekspertów (jako zespół zadaniowy przez KRMC). Beneficjenci będą mieli szansę na wymianę opinii na temat zgłaszanych projektów i na bieżąco poprawiać założenia, tak by spełniły oczekiwania założeń POPC, meta-reguł, PD MC oraz GIK.

5. Minister Cyfryzacji

Rola:

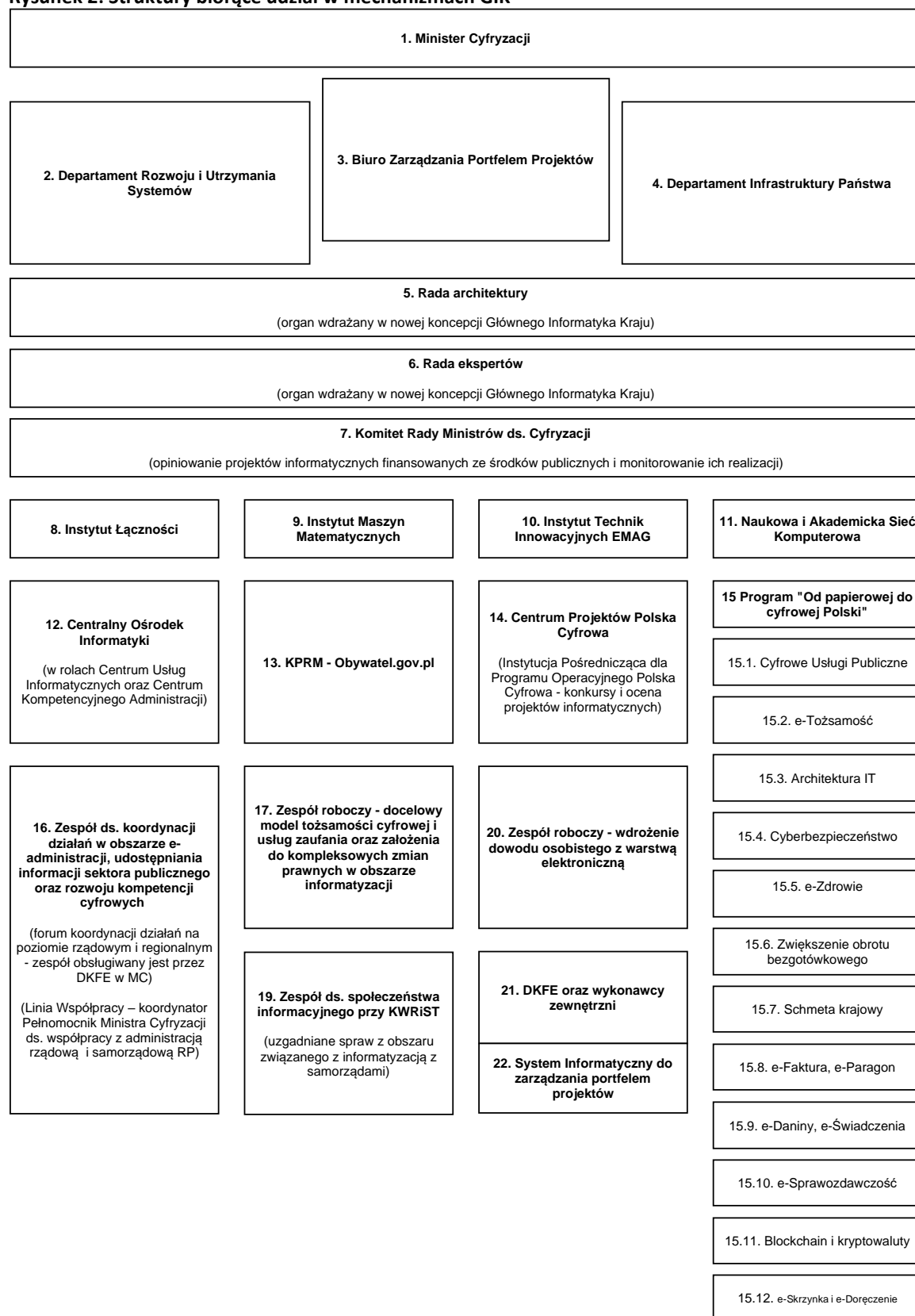
Minister Cyfryzacji pełni nadzorczą rolę w całym procesie funkcjonowania GIK.

Zakres działań:

Aby MC mogło skutecznie realizować i nadzorować mechanizmy GIK musi posiadać odpowiednie zasoby oraz przejrzystą strukturę organizacyjną, zespoły z podziałem ról i odpowiedzialności za poszczególne elementy GIK. Główne elementy GIK – Centrum Kompetencji Administracji, Centrum Utrzymania i Centrum Usług Informatycznych - w znacznym stopniu umiejscowione w COI – pełnić będą rolę wsparcia administracji na różnych etapach realizacji i utrzymania projektów, docelowo przejmując utrzymanie systemów w ramach wspólnej infrastruktury Państwa, o której mowa w PD MC.

W ramach MC funkcjonują następujące struktury biorące udział w mechanizmach GIK:

Rysunek 2: Struktury biorące udział w mechanizmach GIK

Źródło: Opracowanie własne

6. CPPC przy nadzorze formalnym umów POPC

Do tej pory Centrum Projektów Polska Cyfrowa zajmowało się organizowaniem konkursów, których regulamin zatwierdzany jest przez MR. Następnie przeprowadzało ocenę formalną złożonych wniosków, nadzorowało proces oceny merytorycznej, kontraktowało umowy i nadzorowało ich realizację.

Ze względu na brak kompetencji w CPPC, ocena merytoryczna była przekazywana zewnętrznym ekspertom. Nadzór merytoryczny nad realizacją projektów POIG miał charakter doraźny i sporadyczny (w przypadku projektów infrastrukturalnych z udziałem UKE i zewnętrznego eksperta, praktycznie nie nadzorowano merytorycznie projektów informatycznych). W POPC wsparcie merytoryczne w odniesieniu do I osi zapewnia UKE.

Istnieje więc precedens, który mógłby zostać wykorzystany w pozostałych osiach, gdzie CKA zostałyby włączone w:

- Ocenę merytoryczną zgłaszanych projektów,
- Nadzór nad realizacją projektów.

Wymaga to skoordynowania prac CPPC i CKA.

7. Help Desk POPC

Podstawa realizacji mechanizmu:

zapisy Porozumienia Trójstronnego, zgodnie z którym Minister:

- określa kierunki oraz cele strategiczne uwzględniające realizację dofinansowywanych w ramach PO PC działań, m.in. poprzez wkład w przygotowanie dokumentów o charakterze wdrożeniowym,
- wspiera pod względem merytorycznym i eksperckim realizację projektów, w tym pełni funkcje opiniotwórczo-doradczą w zakresie praktycznych aspektów realizacji projektów,
- organizuje szkolenia, warsztaty, konferencje, wizyty studyjne oraz publikuje materiały informacyjne w celu m.in.: podniesienia wiedzy i świadomości potencjalnych beneficjentów oraz beneficjentów, wymiany dobrych praktyk, obowiązujących przepisów prawnych oraz prowadzonych prac legislacyjnych i przewidywanych kierunków zmian.

Kto udziela wsparcia:

- Departament Koordynacji Funduszy Europejskich we współpracy z innymi departamentami lub za wynagrodzeniem pokrywanym z projektu z jednostkami podległymi lub nadzorowanymi MC, w szczególności Centralnym Ośrodkiem Informatyki w szczególności w zakresie: spełniania meta-reguł realizacji projektów IT w administracji publicznej, wsparcia technicznego w zakresie zagadnień IT, wykonalności technicznej, realizacji zadań w projekcie, architektury projektu, odbiorów zleconych prac.
- Wykonawca/cy zewnętrzny/ni wyłoniony w ramach przetargu (finansowane z projektu) – doradztwo prawne, finansowe i ekonomiczne.

Dla kogo:

- dla potencjalnych wnioskodawców (w podstawowym zakresie),
- dla potencjalnych wnioskodawców składających założenia projektu do zaopiniowania KRMC (w rozszerzonym zakresie),
- wnioskodawcy, z pozytywną opinią KRMC (w pełnym zakresie),
- beneficjenci (w pełnym zakresie po wyczerpaniu możliwości w budżecie projektu),
- MC, MR, CPPC (m.in. w zakresie wdrażania, monitorowania, opiniowania i wsparcia merytorycznego).

Kiedy:

- Wsparcie doradcze oferowane i udzielane będzie w odniesieniu do pełnego cyklu realizacji projektów, a więc od początku przygotowania projektów, np. od wsparcia przed oceną strategiczną na KRMC, poprzez wsparcie w przygotowaniu wniosku o dofinansowanie, aż do wsparcia beneficjentów na etapie realizacji projektu oraz rozliczenia projektu, a także w okresie trwałości.

Formy wsparcia, którego udzielać mogą ww. podmioty to w szczególności:

- sporządzanie analiz, opinii, ekspertyz indywidualnych (dedykowanych konkretnym projektom/wnioskodawcom/beneficjentom), jak i zbiorczych (dotyczących horyzontalnych kwestii), poradników, wzorów dokumentów, zbiorów dobrych i złych praktyk
- konsultacje osobiste i za pomocą środków komunikacji na odległość,
- warsztaty, spotkania informacyjne,

- udział w testach, odbiorach,
- przeprowadzanie kontroli i sprawdzeń na wniosek beneficjenta.

W przypadku gdy Beneficjent w trakcie realizacji projektu przewidział wyłonienie wykonawcy wspierającego projekt m.in. z zakresu porad prawnych, ekonomicznych, itp., udzielane będzie wsparcie jedynie w zakresie nieobjętym wsparciem w ramach projektu. Warsztaty, spotkania informacyjne będą realizowane dla wszystkich zainteresowanych wnioskodawców/ beneficjentów

8. COI

Rola:

Integracja oraz techniczne zapewnienie ciągłości i wydajności infrastruktury funkcjonowania systemów IT – odciążenie beneficjentów, czyli właścicieli biznesowych z konieczności zajmowania się kwestiami technicznymi obsługi systemów. Gromadzenie know-how, wsparcie i dzielenie się wiedzą z administracją.

Zakres działań:

Centralny Ośrodek Informatyki pełnić będzie kilka krytycznych funkcji, przy czym podstawową jest utrzymanie kluczowych systemów teleinformatycznych Państwa, w szczególności rejestrów państwowych. Koncentracja w jednym podmiocie zespołu informatyków różnych specjalności, którzy będą utrzymywać wszystkie (co do zasady) systemy/rejestry, ale wyłącznie w warstwie technicznej, pozostawiając obsługę merytoryczną (w tym możliwość samodzielnego definiowania i generowania raportów ad-hoc) poszczególnym resortom/urzędom doprowadzi do powstania centrum kompetencyjnego zdolnego pełnić wiele dodatkowych funkcji doradczych i wsparcia administracji publicznej w zakresie rozwoju i utrzymania systemów teleinformatycznych. Zespół kompetencyjny administracji należy rozproszyć np. w miastach akademickich, uzyskując tym ograniczenie zarówno kosztów, jak i ryzyka przejęcia całego zespołu w przypadku lokalnych zmian koniunktury na rynku pracy.

Budowa wewnątrz administracji stabilnego (czyli m.in. rozproszonego terytorialnie) zespołu zdolnego do utrzymywania systemów ma znaczenie krytyczne, gdyż tylko taki zespół jest w stanie kompetentnie zamawiać budowę i modyfikacje systemów – dotychczas stosowana metoda outsource'owania zarówno budowy, jak utrzymania rejestrów jest nieefektywna. Jednocześnie dotychczasowe rozproszenie organizacyjne do różnych resortów skutkowało budową systemów-silosów, rozwiązujących separowane problemy, ale nie współpracujących.

9. COI w funkcji Centrum Kompetencyjnego Administracji (CKA)

CKA zostanie utworzone w ramach struktur COI, na bazie istniejących oraz nowych zasobów.

W COI utworzony został Pion Doradztwa IT i Audytu. Do głównych zadań Pionu Doradztwa IT i Audytu należą:

- 1) doradztwo i konsultacje w zakresie usług dostarczanych przez COI,
- 2) kontrola w zakresie usług IT zleczanych do realizacji przez MC zadań,
- 3) współpraca z MC w ramach zleczanych zadań z zakresu doradztwa i analiz,
- 4) współpraca z podmiotami zewnętrznymi w ramach zleczanych zadań.

W związku z powyższym Pion ten wpisuje się w funkcję Centrum Kompetencyjnego Administracji, które będzie pełniło szereg ról i funkcji na różnych etapach mechanizmu GIK. Wspomniane role i funkcje są opisane w tabeli 1.

Zadania CKA są strumieniem wartości (ang. Value stream) wspomagania realizacji projektów IT administracji od oceny zgłaszanych projektów przez ich zatwierdzenie, implementację, utrzymanie, rozwój i ewentualną likwidację.

Istnieje więc potencjał dla rozliczania przez CKA zadań prowadzonych z poziomu MC. Prawdopodobnie wymagało to będzie zmian legislacyjnych i zmiany statutu COI (dotyczy to również procesu przejmowania przez COI infrastruktury i systemów IT o czym mowa w punkcie 6).

Kwestia konsultacji i przygotowania SIWZ – opracowany zostanie przy pomocy PGSP i UZP wzór SIWZ i umowy, zabezpieczających interesy zamawiającego oraz Skarbu Państwa.

Kluczowym dla realizacji zadań CKA będzie jego współpraca z czterema instytutami MC w zakresie wymiany i wspólnego budowania kompetencji. W szczególności CKA będzie korzystało z zasobów wiedzy istniejących i rozwijanych w następujących instytutach:

- 1) Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy (IŁ)

Państwowy Instytut Badawczy jest nowoczesną placówką badawczo-rozwojową zatrudniającą około 250 osób, w tym zespoły naukowców i specjalistów o wysokich kompetencjach w dziedzinie telekomunikacji i technik informacyjnych. Ponadto, IŁ utrzymuje i zarządza systemami kluczowymi dla realizacji idei GIK, w tym System Inwentaryzacji Systemów Teleinformatycznych, o który oparta została BASIA.

- 2) Instytut Maszyn Matematycznych (IMM)

Instytut Maszyn Matematycznych prowadzi ważne badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie szeroko rozumianej informatyki. W szczególności rozwijane są innowacyjne technologie informatyczne stosowane w zdalnym kształceniu, zdalnej komunikacji grupowej, w zarządzaniu informacją, w weryfikacji dokumentów i identyfikacji osób, kontroli dostępu oraz prace dotyczące modelowania i symulacji procesów. Prace badawcze i rozwojowe Instytutu dotyczą też urządzeń identyfikacji, m. in. biometrycznych, oraz urządzeń pomiarowych wykorzystujących technikę laserową.

- 3) Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa (NASK)

Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa funkcjonuje jako instytut badawczy. NASK jest wiodącym polskim operatorem sieci transmisji danych. Oferuje nowoczesne rozwiązania teleinformatyczne dla klientów biznesowych, administracji i nauki. Instytut posiada szerokie kompetencje z zakresu projektowania, budowy i utrzymania zintegrowanych systemów teletransmisyjnych oraz w ramach Akademii NASK z zakresu tworzenia i prowadzenia działalności szkoleniowej, edukacyjnej oraz popularyzatorskiej.

4) Instytut Technik Innowacyjnych EMAG w Katowicach

Instytut badawczy zajmujący się badaniami naukowymi i pracami rozwojowymi, specjalistycznymi usługami badawczymi, certyfikacją i atestacją oraz ekspertyzami, przede wszystkim w obszarach: energoelektronika i automatyka, monitorowanie systemowe, operacyjne i lokalne, informatyka stosowana, metrologia przemysłowa. EMAG realizuje projekty badawcze i rozwojowe w ramach funduszy krajowych i zagranicznych oraz projekty w ramach wspólnych przedsięwzięć z MŚP. W ramach Instytutu funkcjonują Centrum Naukowo-Badawcze, Centrum Badań i Certyfikacji oraz Centrum Koordynacji Projektów.

Zakłada się również możliwość skorzystania z zasobów innych instytucji administracji rządowej, administracji samorządowej oraz wsparcia ekspertów zewnętrznych.

Mechanizm GIK	Opis funkcji CKA	Rola	Zakres działań
Zatwierdzanie projektów do realizacji	Ze względu na potencjalnie dużą ilość zgłaszanych projektów może zabraknąć zasobów w Radzie Ekspertów. CKA będzie stanowić ciało wspomagające Radę przy ocenie projektów.	Wsparcie Rady Ekspertów	<ul style="list-style-type: none"> - Analiza dokumentacji projektów - Ocena projektów z uwzględnieniem meta-reguł, warunków POPC, BASIA, itd. - Dostarczenie zasobów dla Rady Ekspertów
Tworzenie i obrona SIWZ	Stworzenie funkcji „Smart-buyer’a” w ramach CKA z kompetencjami zakupowymi i prawno – merytorycznymi (wewnętrznymi/zewnętrznymi).	Wsparcie zamawiających w zakresie tworzenia SIWZ i umów oraz prowadzenia postępowań.	<ul style="list-style-type: none"> - Wsparcie beneficjentów w tworzeniu SIWZ (beneficjent pozostaje jednostką całkowicie odpowiedzialną za realizację projektu) - Udział w „obronie SIWZ”
Nadzór nad realizacją umów	W koordynacji z CPPC, CKA przejmie nadzór merytoryczny nad wdrażanymi projektami POPC (zastrzeżenia do realizacji tego działania opisane w punkcie 4. CPPC). Na przykład na podstawie oceny merytorycznej CKA będzie następować weryfikacja wniosków o płatność.	Zapewnienie realizacji projektów zgodnej z umową i SIWZ pod względem merytorycznym.	<ul style="list-style-type: none"> - Nadzór i współpraca z beneficjentami.
Odbiór systemów	Odbiór systemów IT wymaga wyspecjalizowanej wiedzy, której w mechanizmie GIK dostarczać będzie CKA na potrzeby beneficjentów.	Zapewnienie wsparcia technicznego do osiągnięcia celów biznesowych, jakie dany projekt miał przynieść dla beneficjenta. Zapewnienie integracji systemu do Architektury Informatycznej Państwa.	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca z beneficjentami. - Nadzór integracji projektu do infrastruktury, proces odbioru informowany przez BASIA.
Okresowa ewaluacja systemu	Wraz z użytkowaniem systemu może zaistnieć potrzeba rozwinięcia go wymagająca fundamentalnych i kosztownych zmian, które wykraczają poza relatywnie drobne zmiany np. w warstwie aplikacyjnej. Ponadto konieczna jest regularna ewaluacja projektów pod kątem ich adekwatności do bieżącej sytuacji biznesowej. Konieczna jest więc niezależna ocena wyspecjalizowanej komórki, która będzie rekomendować/podejmować decyzje o dalszym rozwoju lub likwidacji danego elementu infrastruktury.	<p>Ewaluacja istniejących systemów pod względem technicznym i merytorycznym – z inicjatywy własnej oraz na wniosek beneficjenta.</p> <p>Opiniowanie lub ocena wniosków wpływających od beneficjentów o rozwój istniejących systemów IT. Rozwój ten dotyczyć może np. rozbudowania funkcjonalności, modernizacji komponentów systemu, itd.</p> <p>Opiniowanie o konieczności zakończenia funkcjonowania danego systemu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca z beneficjentami. - Analiza istniejących systemów.

Tabela 1: Role i funkcje Centrum Kompetencyjnego Administracji na różnych etapach mechanizmu GIK

Źródło: Opracowanie własne

10. COI w funkcji Centrum Usług Informatycznych (CUI) – główny zamawiający

CUI zostanie utworzone w ramach struktury organizacyjnej COI lub innego podmiotu administracji publicznej wybranego przez MC.

Niewykluczone, że funkcja „Smart-buyer’a”, operująca w ramach pionu audytowo-doradczego w CKA będzie mogła spełniać zadania centralnego zamawiającego w zakresie systemów IT administracji rządowej.

Rola:

Kluczowa w centralizacji zakupów IT pod parasolem GIKa.

Zapewnienie interoperacyjności między istniejącymi systemami administracji i wpisywaniem się nowotworzonej infrastruktury w Architekturę Informatyczną Państwa.

Redukcja kosztów zamawianych rozwiązań IT.

Zapewnienie, że zamawiane systemy i infrastruktura będą przyczyniały się do realizacji celów biznesowych zgłaszanych projektów, w ramach których dane elementy systemowe czy sprzętowe są kupowane.

Zakres działań:

Analiza realizowanych projektów pod kątem wymagań dotyczących zakupów sprzętu i oprogramowania koniecznych do ich realizacji.

Zawieranie umów z dostawcami sprzętu i oprogramowania.

11. COI w funkcji Centrum Utrzymania

Separacja wytwarzania i utrzymania systemów ma zasadnicze znaczenie dla poprawności budowanych systemów i ich bezpieczeństwa, gdyż na etapie przejmowania systemu do utrzymania zespoły, które będą musiały system utrzymywać, są zainteresowane pozyskaniem pełnej wiedzy o przejmowanym systemie i wykryciem maksymalnej liczby błędów, które to utrzymanie będą utrudniać.

Niniejszy punkt wskazuje kierunkowo zamierzenia MC, niemniej kolejne działania będą musiały być poprzedzone szczegółową analizą i poddane konsultacjom.

Rola:

Samodzielne utrzymywanie systemów teleinformatycznych i budowa zespołów o weryfikowanych w praktyce kompetencjach.

Zakres działań:

Działania administracyjne i serwisowe (serwis pogwarancyjny) oraz drobne modyfikacje i uzupełnienia funkcjonalności, nie wymagające pełnego powtórzenia procedur GIK.

Warunki wdrożenia/uwagi:

Utrzymanie systemów teleinformatycznych budowanych ze środków unijnych jest często – w fazie początkowej – finansowane także ze środków POPC, a te środki muszą być wydatkowane w trybie konkursowym i nie mogą być wydawane z wyłączeniem Prawa Zamówień Publicznych. Dlatego dodano proces początkowego utrzymania przez Dostawcę systemu z ostatecznym przejęciem po zakończeniu okresu finansowania projektu.

Przewidziane do realizacji w etapie drugim (GIK 2.0).

12. COI w funkcji Centrum Udostępniania Danych

Rejestry służą udostępnianiu danych także na wnioski kierowane przez uprawnione podmioty drogą tradycyjną (papierową). Mimo przewidywanego ograniczenia znaczenia tej ścieżki na rzecz udostępniania on-line, jeszcze przez wiele lat będzie ona funkcjonowała, obsługując tysiące standardowych wniosków.

Niniejszy punkt wskazuje kierunkowo zamierzenia MC, niemniej ostateczne decyzje w tym zakresie oraz kolejne działania (w tym możliwości organizacyjne i finansowe poszczególnych organów oraz szczegółowy podział kompetencji między CUW a resortem merytorycznym) będą poprzedzone szczegółową analizą i poddane konsultacjom..

Rola:

Interfejs między rejestrami a wnioskującymi podmiotami, działający według jednolitych reguł prawnych i zabezpieczających przed niepowołanym dostępem, definiowanych w uzgodnieniu z właścicielami biznesowymi (resortami prowadzącymi merytorycznie) poszczególnych rejestrów.

Zakres działań:

Budowa dwóch zespołów zlokalizowanych w małych miejscowościach pozwoli ograniczyć koszty (nie tylko osobowe), ale także wymusi precyzyjne opisanie zasad udostępniania na wnioski standardowe i zdefiniować nietypowe, pozostawiając ich indywidualne rozpatrywanie po przekazaniu do resortów merytorycznych.

Warunki wdrożenia/uwagi:

Odpowiedzi udzielane są w imieniu poszczególnych resortów, do których wnioski są kierowane, dlatego konieczne jest opracowanie pełnomocnictw i wskazanie finansowania CUD z budżetów poszczególnych resortów zależnie od liczby wniosków realizowanych na ich rzecz (w innym wariantcie: z wydzielonego budżetu). W ramach budowy CUD określony zostanie zakres rozpatrywanych wniosków.

Przewidziane do realizacji w etapie drugim (GIK 2.0).

13. COI w funkcji Help-Desk

Utrzymanie każdego systemu teleinformatycznego wymaga prowadzenia help-desku, zapewniającego użytkownikom wsparcie – od najprostszego, udzielającego odpowiedzi na banalne pytania, poprzez rejestrację i dystrybucję do właściwych linii wsparcia (merytorycznych i technicznych) pytań, uwag i zgłoszeń błędów, po monitorowanie obsługi zgłoszeń. Budowa takiego zespołu jest naturalną konsekwencją samodzielnego utrzymywania systemów.

Niniejszy punkt wskazuje kierunkowo zamierzenia MC, niemniej kolejne działania będą musiały być poprzedzone szczegółową analizą i poddane konsultacjom

Warunki wdrożenia/uwagi:

Przewidziane do realizacji w etapie drugim (GIK 2.0).

14. Jednostka administracji zgłaszająca projekt

Beneficjenci projektów POPC.

Rola:

Beneficjenci projektów POPC ponoszą odpowiedzialność za realizację projektu. Mechanizmy GIK wspierają i nadzorują proces realizacji projektu.

Zakres działań:

Definiowanie potrzeb, przygotowanie założeń i szacowanych kosztów projektu, w szczególności obrona projektu przed Radą Ekspertów i KRMC.

Definicja projektu zgodna z GIK – przy formułowaniu projektu wzięcie pod uwagę:

- meta-reguł (a co za tym idzie PD MC),
- warunków POPC,
- istniejących produktów i systemów, w tym prezentowanych w BASIA.

Słownik

Skrót	Definicja	Opis
AIP	Architektura Informacyjna Państwa	Zestaw fundamentalnych produktów udostępnianych centralnie, na bazie których poszczególne jednostki administracji mają docelowo opierać swoje rozwiązania informatyczne.
API	ang. <i>Application Programming Interface, API</i>	Interfejs programistyczny aplikacji - ściśle określony zestaw reguł i ich opisów, za pomocą których programy komputerowe komunikują się między sobą.
API EZD RP		Interfejs programistyczny systemów elektronicznego zarządzania dokumentacją w Polsce.
BASIA	Baza Aktywnych Systemów Informatycznych Administracji	Narzędzie Głównego Informatyka Kraju dające transparentność dotyczącą istniejących systemów teleinformatycznych oraz gromadzonych i wymienianych za ich pomocą danych.
BIP	Biuletyn Informacji Publicznej	System stron internetowych służący powszechnemu i bezpłatnemu dostępowi do informacji publicznej.
CKA	Centrum Kompetencyjne Administracji	Nadzorowany przez MC, rozproszony ale centralnie zarządzany zespół kompetencyjny dla administracji RP w procesach informatyzacji kraju.
COI	Centralny Ośrodek Informatyki	Instytucja nadzorowana przez Ministerstwo Cyfryzacji.
CR	ang. <i>credential</i>	Poświadczenie identyfikacji osoby.
CRM	ang. <i>customer relationship management, CRM</i>)	Zarządzanie relacjami z klientami – to zestaw procedur i narzędzi istotnych w zarządzaniu kontaktami z klientami.
CUW	Centrum Usług Wspólnych	Organ publiczny, którego jednym z celów jest realizacja zadań centralnego zamawiającego.
eDOK		System do zarządzania dokumentami utworzony przez Centralny Ośrodek Informatyki.
eID	Elektroniczna identyfikacja	Zestaw mechanizmów, produktów i procedur porządkujących identyfikację i uwierzytelnianie obywateli, przedsiębiorców i urzędników RP w procesach dostarczania usług przez podmioty realizujące zadania publiczne
eIDAS	od ang. <i>electronic identification and trust services</i>	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do e-transakcji na rynku wewnętrznym.
ePUAP	elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej	Ogólnopolska platforma teleinformatyczna służąca do komunikacji obywateli z jednostkami administracji publicznej.
EZD	Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją	System teleinformatyczny służący do elektronicznego zarządzania dokumentacją, umożliwiający wykonywanie w nim czynności kancelaryjnych, dokumentowanie przebiegu załatwiania spraw oraz gromadzenie i tworzenie dokumentów elektronicznych.

EZD PUW	Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego	System klasy EZD budowany i udostępniany przez Wojewodę Podlaskiego, stanowiący jeden z fundamentów nowego systemu EZD RP administracji rządowej RP.
EZD RP	Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją Rzeczypospolitej Polskiej	Jednolity system elektronicznego zarządzania dokumentacją administracji rządowej, stanowiący fundament cyfryzacji urzędów oraz budowy i integracji systemów dziedzicznych w urzędach, a także standard dla innych systemów klasy EZD.
GIK	Główny Informatyk Kraju	Zestaw instytucjonalno-procesowych mechanizmów, porządkujący proces informatyzacji państwa.
ICT	ang. <i>information and communication technologies</i>	Technologie informacyjno-komunikacyjne.
IT	ang. <i>information technology</i>	Technologia informacyjna.
KAP	Katalog Administracji Publicznej	Lista jednostek administracji publicznej wraz z danymi je opisującymi, rozwinięcie bazy SSDIP.
KRMC	Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji	Organ pomocniczy Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów w sprawach informatyzacji.
LW	Linia Współpracy	Inicjatywa mająca na celu wspieranie synergii działań pomiędzy budowanymi centralnie rozwiązaniami IT przez administrację rządową oraz regionalnie samorządową.
MAiC	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	Urząd administracji rządowej istniejący w latach 2011-2015.
MC	Ministerstwo Cyfryzacji	Urząd administracji rządowej obsługujący ministra właściwego do spraw informatyzacji.
MIP	Model Informacyjny Państwa	Model inwentaryzujący dane i powiązania między nimi wymagane do realizacji działań przez administrację publiczną.
MSWiA	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Urząd administracji rządowej obsługujący ministra właściwego do spraw wewnętrznych, administracji publicznej oraz wyznań religijnych, mniejszości narodowych i etnicznych.
PGSP	Prokuratura Generalna Skarbu Państwa	Państwowa jednostka organizacyjna zapewniająca ochronę prawną interesów Skarbu Państwa.
POPC	Program Operacyjny „Polska Cyfrowa”	Program planowanego wydatkowania środków unijnych na informatyzację w okresie 2014-2020.
PZIP	Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa	Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa (PZIP) to strategiczny dokument opisujący działania Rządu zmierzające do dostarczenia społeczeństwu wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych. Utworzony w roku 2014, poddany ewaluacji i zaktualizowany w roku 2016.
RDBMS	ang. <i>Relational Database Management System</i> , RDBMS	System zarządzania relacyjną bazą danych to zestaw programów służących do korzystania z bazy danych opartej na modelu relacyjnym.
RP	Rzeczpospolita Polska	
PD MC	Plan Działań Ministra Cyfryzacji	Opis zintegrowanych działań Ministra Cyfryzacji w zakresie informatyzacji państwa polskiego.
SIWZ	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia	Podstawowy dokument w postępowaniu o zamówienia publiczne.

SRP	System Rejestrów Państwowych	Referencyjna baza rejestrów, umożliwiająca udostępnianie informacji w nich zawartych obywatelom oraz podmiotom świadczącym usługi na rzecz obywateli.
SSP	Strategia Sprawne Państwo	Dokument strategiczny – jedna z 9 zintegrowanych strategii rozwoju. Stanowi fundament dla celów i działań związanych z informatyzacją.
UE	Unia Europejska	
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Polski urząd antymonopolowy.
UZP	Urząd Zamówień Publicznych	

Załącznik 2. Katalog rekomendowanych e-usług

Z.2.1. Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie centralnym.

Zakłada się, iż usługi ujęte w katalogu zostaną udostępnione przez organy administracji publicznej na poziomie centralnym, a ich realizacja przez obywateli i przedsiębiorców możliwa będzie bez względu na miejsce inicjowania załatwienia danej sprawy na terenie kraju, a niektórych z nich - także transgranicznie. W tym celu nastąpi przebudowa i dostosowanie do wymagań rejestrów i systemów ewidencyjnych i zapewnienie ich referencyjności. Zmodernizowane zostaną sposoby pozyskiwania danych do rejestrów, zintegrowany obieg danych dotyczących obywatela od urodzenia do śmierci oraz zbudowane interfejsy wymiany danych pozwalające innym systemom na komunikację z systemami rejestrowymi. Biorąc pod uwagę zdiagnozowane zapotrzebowanie społeczne, w zakresie budowy usług świadczonych drogą elektroniczną przez administrację publiczną na rzecz obywateli i przedsiębiorców w perspektywie 2020 r. dokonano wyboru rekomendowanych usług do wdrożenia w pierwszej kolejności. Uwzględniono przy tym dotychczasowe zaawansowanie realizowanych projektów, skalę wykorzystania oraz generowanie konkretnej wartości dodanej dla użytkowników, następujące przykładowe e-usługi powinny być dostępne online, na odpowiednim do rodzaju usługi poziomie dojrzałości. Wskazane zostały jako **priorytetowe do wdrożenia e-usługi publiczne w 10 wyszczególnionych dalej obszarach działalności administracji publicznej**, a następnie 5 obszarach dodatkowych, które zostaną uwzględnione w miarę posiadanych środków finansowych. Ich wybór jest podyktowany stopniem zaawansowania realizowanych projektów w obszarach, które dzięki dodatkowemu wsparciu uzyskają optymalny poziom oczekiwanego przez obywateli zaawansowania.

1. Sprawy administracyjne, w szczególności sprawy obywatelskie:

- umożliwienie zameldowania na pobyt stały i czasowy,
- usługa powiadamiania obywatela przez sms/e:mail o możliwości odbioru paszportu.

2. Rynek pracy, w szczególności utrata i poszukiwanie pracy:

- umożliwienie aplikowania o pracę w sektorze publicznym w formie elektronicznej,
- umożliwienie obsługi spraw urzędowych dotyczących zatrudniania cudzoziemców.

3. Ochrona zdrowia:

- **prowadzenie i zarządzanie** indywidualną dokumentacją medyczną pacjenta jest wspierane w szczególności przez:
 - udostępnienie dedykowanych funkcjonalności umożliwiających dostęp uprawnionych osób do elektronicznej dokumentacji medycznej przechowywanej w postaci elektronicznej u usługodawców, dzięki zapewnieniu możliwości gromadzenia i udostępniania informacji o zdarzeniach medycznych oraz indeksie dokumentacji medycznej rozumianych jako centralny rejestr informacji o dokumentacji medycznej,
 - zapewnienie możliwości wytworzenia, przechowywania i udostępniania na potrzeby realizacji i odczytu elektronicznego dokumentu skierowania i recepty,
 - udostępnienie aplikacji, w tym dedykowanych mechanizmów, do zarządzania uprawnieniami dostępu do danych i dokumentów medycznych dla pacjenta,
 - udostępnienie funkcjonalności umożliwiających zamawianie dokumentacji medycznej przez uprawnione osoby, tak by zarządzanie indywidualną dokumentacją medyczną mogło być jak najefektywniej wykorzystywane na potrzeby usprawnienia procesów diagnozowania i leczenia pacjentów, poprzez umożliwienie szybszego dostępu do dokumentacji medycznej,

- udostępnienie Portalu – Platforma publikacyjna służącego do udostępniania informacji dotyczących służby zdrowia w szczególności dla usługobiorców, usługodawców, aptek i personelu medycznego, w postaci dostępnej przez WWW,
- wymiana informacji i danych dotyczących zdarzeń medycznych w ramach realizacji transgranicznej opieki zdrowotnej oraz przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w UE,
- wsparcie tworzenia możliwości w zakresie telekonsultacji i telemonitoringu między pracownikami medycznymi w ramach wymiany dokumentacji medycznej, jak również umożliwienie wspólnego przeglądania dokumentacji w trakcie prowadzonej konsultacji,
- e-recepta – wystawianie, zapewnienie możliwości realizacji oraz zapewnienie dostępu do odczytu uprawnionym użytkownikom, w tym w szczególności pacjentowi, osobie wystawiającej receptę oraz realizatorowi recepty,
- e-skierowania – wystawianie, zapewnienie możliwości realizacji oraz zapewnienie dostępu do odczytu uprawnionym użytkownikom, w tym w szczególności pacjentowi, osobie wystawiającej skierowanie oraz realizatorowi skierowania,
- e-zwolnienia (usługa zrealizowana przez ZUS) – pozwala na wyeliminowanie przesyłania przez usługodawców papierowych druków zwolnień do ZUS, a ze strony pacjenta docelowo zwolnienie z obowiązku dostarczania zwolnienia lekarskiego do swojego pracodawcy, ponadto przełoży się na skrócenie czasu poświęconego na wypisywanie zwolnienia lekarskiego przez usługodawców,
- usługa wsparcia w dotarciu do informacji o możliwości rejestracji online na wizytę do lekarza lub inne świadczenie opieki zdrowotnej, poprzez udostępnienie informacji, odnośnika do strony internetowej usługodawcy, na której możliwa jest rejestracja on-line, oraz umożliwienie zarządzania on-line terminem na wizyty na świadczenia zdrowotne przez pacjenta,
- wprowadzenie funkcjonalności elektronicznej karty ubezpieczenia zdrowotnego na dostępnych w systemie nośnikach – karta umożliwi między innymi potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej oraz będzie służyć do potwierdzenia, iż świadczenie zostało wykonane. Karta będzie również pełniła funkcję nośnika informacji o medycznych danych ratunkowych,
- e-learning dla profesjonalistów w ochronie zdrowia, dla personelu zarządzającego usługodawców, dla obywateli z zakresu funkcjonujących w ochronie zdrowia systemów informacyjnych i informatycznych oraz dostęp do szkoleń dla obywateli z zakresu edukacji zdrowotnej,
- rozwój usług udostępnionych w ramach Platformy Rejestrów Medycznych P2 oraz udostępnienie nowych usług w tym m.in.:
 - usługa udostępnienia danych z Wykazu Produktów Leczniczych (dane o produktach leczniczych dopuszczonych do obrotu, dopuszczonych do obrotu w ramach importu docelowego, poziomu refundacji),
 - usługa udostępnienia danych z Rejestru Pracowników Medycznych,
 - usługą udostępnienia danych z Wykazu Usługodawców,
 - usługa udostępnienia danych uprawnionym podmiotom z rejestrów wynikających z ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym (rejestr jednostek współpracujących, Ewidencja jednostek systemu, Ewidencja centrów urazowych),

- usługa złożenia wniosku o wpis do rejestru jednostek współpracujących z Państwowym Ratownictwem Medycznym,
- usługa udostępnienia danych o decyzjach Głównego Inspektora Farmaceutycznego dotyczących: wstrzymania w obrocie, zakazie wprowadzania do obrotu, wycofania z obrotu i ponownego dopuszczenia do obrotu produktu leczniczego,
- usługa złożenia wniosku o wpis na listę refundacyjną,
- usługa dla obywateli i przedsiębiorców w ramach publicznej służby krwi w zakresie elektronicznego umawiania dawcy lub kandydata na dawcę na wizytę w punkcie pobierania krwi, dostępu dawcy do wybranych informacji będących w dyspozycji publicznej służby krwi, uzyskania przez dawcę różnego typu przysługujących mu zaświadczeń, złożenie deklaracji o wycofaniu donacji, złożenie zamówienia na krew i składniki krwi przez podmiot wykonujący działalność leczniczą, powiadomienia o niepożądanych zdarzeniach i reakcjach poprzetoczeniowych, zgłoszenia informacji o działaniach podjętych w ramach procedury „look back”, konsultacji immunohematologiczne,
- usługa udostępnienia przez ponadregionalne podmioty lecznicze usług elektronicznych takich jak: wymiana dokumentacji medycznej w postaci elektronicznej, zlecenie on-line wykonania badań właściwym podmiotom i ich odbiór, oraz udostępnienie online wyników badań pacjentom, informowanie pacjenta o zdefiniowanych zdarzeniach dotyczących przebiegu realizacji jego świadczeń, zarządzanie on-line terminem wizyty na świadczenie zdrowotne przez pacjenta, udostępnienie online wyników badań pacjentom, informowanie pacjenta o zdefiniowanych zdarzeniach dotyczących przebiegu realizacji jego świadczeń;
- długoterminowe przechowywanie danych medycznych w formie archiwizowanych plików cyfrowych oraz dostęp do zgromadzonych zasobów,
- rozwój usług elektronicznych udostępnianych w ramach dziedzinowych systemów teleinformatycznych systemu informacji w ochronie zdrowia, w tym w ramach:
- obszar monitorowania kształcenia pracowników medycznych w zakresie:
 - umożliwienia gromadzenia informacji na temat procesu kształcenia podyplomowego,
 - dostarczenia informacji do planowania kształcenia podyplomowego dla interesariuszy projektu,
 - umożliwienia bieżącego monitorowania przebiegu szkolenia,
 - wsparcia procesów składania i oceny wniosków na specjalizację,
 - wsparcia procesów przeprowadzenia egzaminów,
 - utworzenia i udostępnienia rejestru informatycznego integrującego dane na temat wykształcenia personelu medycznego,
- obszar monitorowania zagrożeń w zakresie:
 - umożliwienia rejestracji/wprowadzenia danych zgłoszenia o zagrożeniu,
 - umożliwienia przetwarzania/edycji danych zgłoszenia,
 - eksportu danych zgłoszenia oraz eksport danych o zgłoszeniach,
 - modułu Resortowego Systemu Wczesnego Ostrzegania umożliwienie rejestrację/wprowadzenie informacji o niepożądanych zdarzeniach,
- obszar monitorowania obrotu produktami leczniczymi w zakresie:
 - informacji o dostępności leków,

- gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych dot. obrotu produktami leczniczymi,
- gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych dot. zgłoszeń braków,
- gromadzenia, przetwarzania i udostępniania danych dot. deklaracji dostaw,
- obszar ewidencjonowania zasobów ochrony zdrowia w zakresie:
 - przeglądania, modyfikacji, wysyłania zgłoszeń wyrobów medycznych i zadań szczególnych,
 - przeglądania rejestru płatników, zarządzania danymi instytucji kontrolujących,
 - kontroli nad zasobami, przeglądania rejestru wyrobów medycznych,
 - eksportu danych do plików zewnętrznych,
 - przeglądania rejestru instytucji kontrolujących,
 - zarządzania danymi jednostki kontrolującej,
 - dodawania oraz usuwania użytkowników oraz grup użytkowników w ramach swojego podmiotu,
- obszar statystyki w ochronie zdrowia w zakresie:
 - wprowadzania zautomatyzowanych mechanizmów porównawczych między danymi z bieżącego okresu sprawozdawczego a poprzednich okresów, wdrożenie kreatora formularzy sprawozdawczych, dostosowanych do wymagań stawianych w PBSSP,
 - wdrożenia narzędzi ewaluacyjnych dotyczących stanu realizacji obowiązku statystycznego przez jednostki sprawozdawcze,
 - wdrożenia mechanizmów umożliwiających obsługę sprawozdawczości jednorazowej,
 - integracji z systemem Rejestrem Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą w zakresie struktury podmiotów leczniczych i łóżek.

4. Wymiar sprawiedliwości i sądownictwo:

- Udostępnienie elektronicznego narzędzia wspomagającego pracę sądów powszechnych. Umożliwi ono **składanie pism procesowych w postępowaniu cywilnym wraz z załącznikami (dowodami) w postaci elektronicznej oraz dokonywanie doręczeń uczestnikom postępowań sądowych i pełnomocnikom elektronicznych, pism i orzeczeń w toku postępowania**. Pisma procesowe składane w postaci elektronicznej będą przetwarzane i przechowywane przez dedykowane narzędzia, natomiast pisma procesowe składane w postaci papierowej będą podlegały digitalizacji. Największym udogodnieniem dla obywateli będzie możliwość składania pism w sądzie przez internet oraz brak konieczności osobistego stawiennictwa w sądzie lub obowiązek ten zostanie ograniczony do potrzeby przeprowadzenia dowodów,
- Stworzenie powszechnego systemu elektronicznych akt sądowych i umożliwienie w pełni elektronicznego dostępu akt sprawy, zarówno dla sędziów, jak i uczestników postępowania i ich pełnomocników przez internet. Największym udogodnieniem dla obywateli będzie **możliwość zapoznania się z aktami sądowymi oraz nagraniami rozpraw (protokołami elektronicznymi) bez konieczności osobistej obecności w sądzie oraz oszczędność kosztów związanych z wydrukami, korespondencją i przejazdami**. Dostęp do akt sprawy (będących w postaci elektronicznej) jest już obecnie realizowany za pośrednictwem sądowych portali informacyjnych, takich jak Portal Informacyjny,
- Rozwijanie usług dotyczących informatyzacji rozpraw sądowych polegających na ich rejestracji audio-wideo w sprawach cywilnych, wykroczeniowych oraz na dokonywaniu czynności

procesowych (np. przesłuchiwanie świadków, biegłych i stron postępowania, na odległość przy użyciu systemów do wideokonferencji). Już obecnie umożliwiają one **utrwalenie rzeczywistego przebiegu rozpraw i rzeczywistych (a nie dyktowanych przez sędziego) wypowiedzi świadków i uczestników postępowania oraz skrócenie czasu posiedzeń sądowych**. Prowadzone już przesłuchania na odległość w drodze wideokonferencji powodują ułatwienia dla świadków i biegłych, eliminując konieczność osobistego stawiennictwa w odległym sądzie.

5. Bezpieczeństwo i powiadamianie ratunkowe:

- **masowe powiadamianie o zagrożeniu:**
 - funkcjonalność dostępna na poziomie Centrów Zarządzania Kryzysowego (CZK). W uzasadnionych przypadkach osoba zarządzająca może podjąć decyzję o wysłaniu wiadomości (sms, mms lub przy wykorzystaniu *cell broadcast* lub rozwiązania równoważnego) o zidentyfikowanym zagrożeniu do wszystkich abonentów mobilnej telefonii znajdujących się na danym obszarze,
 - informowanie obywateli przez władze publiczne w wiadomościach wysyłanych na telefony komórkowe (np. kanałem radiowym) o konkretnych zagrożeniach (np. powódzie, wichury) i zdarzeniach (np. informacja ze zdjęciem o zaginionym dziecku w galerii handlowej, do wszystkich osób przebywających w budynku),
 - rozbudowa sieci teleinformatycznej OST112 oraz dziedzinowych systemów teleinformatycznych, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany informacji i współdziałania służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa,
 - zapewnienie obsługi numerów alarmowych, w tym numerów 997, 998, 999,
 - budowa ogólnokrajowego cyfrowego systemu łączności radiowej dla służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa,
 - Integracja systemów/programów/aplikacji na szczeblach: centralnym, wojewódzkim i powiatowym w obszarze ochrony ludności, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego – przedmiotowa integracja będzie miała na celu stworzenie podstaw do budowy systemu na bazie którego społeczeństwo będzie miało bieżący dostęp poprzez Internet do informacji o zagrożeniach na danym terenie.
- przyjęcie zgłoszenia (sms, faks, email, www, video monitoring, itp.),
- system powiadamiania ratunkowego - rozbudowa SPR o nowe funkcjonalności, takie jak: 1) przekazywanie zgłoszeń na 112 za pomocą SMS, co wpisuje się także w dostęp do usługi SPR dla osób niepełnosprawnych (głuchoniemych), 2) obsługa zgłoszeń eCall-ogólnoeuropejskiego systemu powiadamiania o wypadkach drogowych - sprawne udzielenie pomocy dzięki automatycznemu bądź manualnemu przekazaniu zgłoszenia o wypadku drogowym na numer alarmowy 112,
- **spersonalizowane zgłoszenia – tzw. „złota lista”** - funkcjonalność pozwalająca obywatelowi na zgłoszenie specjalnych danych przypisanych do konkretnego abonenta. W momencie odebrania połączenia alarmowego z danego numeru operator będzie miał dostępne dodatkowe informacje (np. osoba chora na cukrzycę, czy poruszająca się na wózku),
- lokalizacja w terenie osób dokonujących zgłoszeń za pomocą sms,
- **powiadomienie grup ratowniczych** (sms, aplikacja) – możliwość automatycznej sygnalizacji (np. dźwiękiem) dla grup ratowniczych,

- zabezpieczenie służb w nowoczesne narzędzia informatyczne w celu zapewnienia odpowiedniej komunikacji w czasie działań na rzecz ratowania życia, zdrowia i mienia realizowane na poziomie reagowania przez odpowiednie służby,
- eCall- szybsza pomoc przy wypadkach drogowych, system zainstalowany w pojeździe uruchamia się w sposób automatyczny (opcjonalnie też manualnie) w momencie poważnego wypadku i przekazuje służbom ratunkowym informacje dotyczące zdarzenia, w tym jego momentu, dokładnej lokalizacji rozbitego pojazdu, a także kierunku podróży, (co ma szczególne znaczenie na autostradach oraz w tunelach).

6. Prowadzenie działalności gospodarczej, w tym zamówienia publiczne:

- **elektroniczne fakturowanie w administracji publicznej** - udostępnienie platformy umożliwiającej przedsiębiorcom wystawianie elektronicznych faktur dla administracji, a administracji odbieranie takich faktur i integrację z systemami finansowo-księgowymi,
- **komunikacja elektroniczna z podatnikiem za pomocą Portalu Podatkowego** – zapewnienie podatnikom możliwość składania i obierania dokumentów w postaci elektronicznej oraz dostęp do stanu rozliczeń i prowadzonych spraw,
- obsługa prowadzenia działalności gospodarczej – rozpoczęcie reglamentowanej działalności gospodarczej (np. poprzez uzyskanie licencji, koncesji, zezwolenia, wpis do rejestru),
- **pełny elektroniczny wgląd w akta spraw podatkowych** – wprowadzenie elektronicznych wzorów raportów danych dla ksiąg podatkowych i dokumentów księgowych (w tym e-fakturowania) dla wszystkich rodzajów podmiotów gospodarczych. Rozwiązanie takie przyczyni się również do skrócenia czasu kontroli podatkowej i skarbowej oraz zmniejszy ich uciążliwość. Przedsiębiorcy zyskają także możliwość elektronicznego wglądu w akta sprawy oraz sprawnej komunikacji z organami skarbowymi,
- **pełna obsługa spraw związanych z działalnością gospodarczą** dla osób fizycznych i osób prawnych w modelu „jednego okienka/one stop shop” za pomocą punktu kontaktowego w zakresie dostępu i udzielania niezbędnych informacji, realizacji procedur administracyjnych/usług,
- **udostępnianie informacji za pomocą punktu kontaktowego** w zakresie spraw pracowników i pracodawców, problematyki konsumenckiej oraz uznawania kwalifikacji zawodowych w odniesieniu do zawodów regulowanych,
- **rozwój Pojedynczego Punktu Kontaktowego o nowe funkcjonalności** (np. angielska wersja językowa, mechanizmy kreacji informacji zarządczej dotyczącej realizacji procedur administracyjnych, poszerzenie zakresu informacji dostępnych na portalu).
- **Zamówienia publiczne:**
 - usługa zamieszczania ogłoszeń w odpowiednich publikatorach, tj. Biuletynie Zamówień Publicznych, Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz stronie internetowej zamawiającego, np. w Biuletynie Informacji Publicznej,
 - generowanie przez jednostki zamawiające dokumentacji postępowań przekazywanej wykonawcom i jej udostępnienie drogą elektroniczną,
 - możliwość składania przez wykonawców wszystkich niezbędnych dokumentów wymaganych przez zamawiającego, tj. np. wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu wraz ze wszystkimi dokumentami elektronicznymi potwierdzającymi spełnienie warunków udziału w postępowaniu,
 - złożenie przez wykonawców ofert wraz z dokumentami elektronicznymi potwierdzającymi spełnianie przez oferowane dostawy, usługi bądź roboty budowlane

- postawionych przez zamawiającego warunków; miałyby być one zabezpieczone przed nieuprawnionym ich otwarciem przed upływem wyznaczonego terminu składania ofert,
- komunikacja między zamawiającym a wykonawcami; dzięki zapewnieniu weryfikacji tożsamości nadawcy oraz pochodzenia od niego przesyłanych treści zapewnione byłoby bezpieczeństwo tychże komunikacji,
 - automatyczna ocena ofert oraz wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu, w przypadku gdy możliwe będzie skwantyfikowanie wybranych warunków udziału w postępowaniu oraz kryteriów oceny ofert,
 - w ramach przejrzystości procedur przetargowych przewidziano możliwość automatycznego i bieżącego dokumentowania czynności podjętych przez zamawiających i wykonawców w trakcie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, określonych w protokole postępowania,
 - usługa dostępu do danych z ogłoszeń – świadczona w szczególności na rzecz wykonawców analizujących możliwość udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego, wprowadzenia na rynek zamówień publicznych oferowanych przez siebie produktów lub usług, a także podmiotów pozyskujących i przetwarzających dane dotyczące systemu zamówień publicznych,
 - usługa dostępu do danych z ogłoszeń – świadczona na rzecz podmiotów zewnętrznych, w tym organów administracji publicznej realizujących funkcje nadzorcze w stosunku do zamawiających.

7. Rozliczanie podatków i obsługa celna:

- **Rozliczanie należności podatkowych względem państwa:**
 - umożliwienie **przekazywania, przechowywania i przetwarzania deklaracji podatkowych i podań w postaci elektronicznej,**
 - **zapewnienie elektronicznego dostępu do informacji podatkowych,**
 - **umożliwienie automatycznej wymiany informacji na drodze elektronicznej** między Centralną Bazą Danych administracji skarbowej a innymi jednostkami administracji publicznej (integracja Centralnego Rejestru Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników jako rejestru referencyjnego z pozostałymi państwowymi rejestrami referencyjnymi),
 - **zapewnienie dostępności usług** poprzez usługi infrastrukturalne w modelu chmury obliczeniowej.
- **Obsługa podatku akcyzowego oraz obsługa celna:**
 - usprawnienie kontaktów z klientem i udostępnienie lub wymiana informacji i danych (konto klienta, portal wiedzy),
 - podniesienie sprawności i wydajności obsługi klienta na granicy (działanie ponadresortowe),
 - podniesienie sprawności i wydajności obsługi klienta w urzędzie poprzez:
 - obsługę procesów związanych ze specjalnymi procedurami celnymi - której celem jest automatyzacja czynności od objęcia towarów procedurą specjalną aż do zakończenia tej procedury, np. czynności wykonywane w trakcie procesu przetwarzania takie jak transfer towarów, transfer praw i obowiązków, zakończenie i rozliczenie procedury - kwit rozliczenia. Obecnie w postaci elektronicznej obsługiwane jest jedynie zgłoszenie celne do procedury, a sam proces obsługi procedury specjalnej, w tym komunikacja z przedsiębiorcą, nie ma wsparcia elektronicznego,

- obsługę procesu zgłoszenia celnego oraz współpracę z partnerami i klientami w ramach Pojedynczego okna w obrocie towarowym z zagranicą,
- obsługę procesu zgłoszenia celnego w ramach jednego okienka,
- obsługę procesu zapotrzebowania na znaki akcyzy,
- obsługę obrotu wyrobami zwolnionymi od akcyzy i opodatkowanymi stawką „zero” (obsługa dokumentu dostawy),
- obsługę obrotu alkoholem skażonym przy użyciu uproszczonego dokumentu towarzyszącego,
- usprawnienie i zmianę sposobu zarządzania Służbą Celną,
- automatyzację procesów związanych z rejestracją samochodów osobowych.

8. Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich:

- wsparcie mieszkańców obszarów wiejskich prowadzących działalność rolniczą, przy zarządzaniu gospodarstwem rolnym, wsparcie sprzedaży bezpośredniej i rozwoju e-sprzedaży,
- usługi zapewniające wsparcie producentów rolnych i producentów żywności, w tym także usługi dotyczące wsparcia wymiany towarów rolnych i żywnościowych z zagranicą,
- usługi zapewniające wsparcie dla prowadzenia działalności gospodarczej, w zakresie produkcji, obrotu (krajowego i zagranicznego), konfekcjonowania, składowania artykułów rolno-spożywczych,
- usługi w zakresie udostępniania i przeglądania: informacji agrometeorologicznych, statystycznych, rynkowych, informacji na temat mechanizmów pomocowych i mechanizmów wsparcia, wyników badań laboratoryjnych, informacji z rejestrów publicznych dla rolników i producentów rolnych oraz przedsiębiorców,
- usługi w zakresie przekazywania i przetwarzania dokumentów, koncesji obsługiwanych przez organy administracji rolnej i rybackiej oraz obsługi procesów związanych z udzielaniem wsparcia finansowego w zakresie wniosków dotyczących wdrażania programów pomocowych współfinansowanych ze środków UE oraz mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa żywności, w szczególności na rzecz rolników i producentów rolnych, przedsiębiorców oraz obywateli,
- usługi w zakresie sygnalizacji zagrożeń i wystąpienia ryzyk związanych z prowadzeniem produkcji rolniczej,
- usługi wsparcia działań innowacyjnych, dotyczących wydajnego i zrównoważonego rolnictwa oraz rozwoju współpracy instytucji otoczenia rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich poprzez Elektroniczną Platformę Usług Doradztwa Rolniczego i Transferu Wiedzy. Usługi będą kierowane do rolników, przedsiębiorców sektora rolno-spożywczego poprzez pracowników państwowych jednostek doradztwa rolniczego we współpracy z pracownikami jednostek naukowych i innych instytucji zaangażowanych w rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.

9. Zabezpieczenie społeczne (ubezpieczenia i świadczenia):

- integracja internetowych kont klientów ZUS z usługami administracji publicznej z obszaru zabezpieczenia społecznego (ubezpieczenia i świadczenia rolnicze, świadczenia z innych organów rentowych, składki i świadczenia OFE, wybór OFE),
- stworzenie konta socjalnego dostarczającego informacji o pomocy świadczonej przez państwo obywatelom, pozwalającego na skuteczniejszą ocenę efektywności podejmowanych

przez państwo działań pomocowych oraz ułatwiającego planowanie przyszłych działań socjalnych w dziale zabezpieczenie społeczne i rodzina.

10. Udostępnianie zasobów informacyjnych administracji i nauki, w tym szkolnictwa wyższego:

- **Prezentacja i udostępnienie danych przestrzennych oraz usług krajowej infrastruktury informacji przestrzennej:**
 - udostępnienie usług danych przestrzennych, w tym usługa przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania danych przestrzennych (**usługi dostępne również w standardzie INSPIRE**) w tym wyszukiwanie zbiorów i usług na podstawie metadanych,
 - dostęp, poprzez usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania, do danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego (np. Rejestr osnów, Państwowy Rejestr Granic i powierzchni jednostek podziałów terytorialnych kraju (PRG) wraz z adresami i ich lokalizacją przestrzenną, Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT) i Ogólnogeograficznych (BDOO), Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych (PRNG), ortofotomapa, numeryczny model terenu (NMT) i pokrycia terenu (NMPT), krajowa baza danych geodezyjnej ewidencji sieci uzbrojenia terenu (K-GESUT), rejestry wchodzące w skład Zintegrowanego Systemu Informacji o Nieruchomościach (ZSiN)),
 - dostęp, poprzez usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania i przekształcania, do danych przestrzennych z rejestrów krajowej infrastruktury informacji przestrzennej prowadzonych przez organy administracji inne niż służba geodezyjna i kartograficzna,
 - zgłaszanie i obsługa błędów dotyczących m. in. danych przestrzennych poprzez usługę udostępnioną przez geoportal.gov.pl - wrysowanie lokalizacji przestrzennej błędu, również z wykorzystaniem urządzeń mobilnych,
 - usługi związane z hostingiem węzłów infrastruktury informacji przestrzennej na rzecz podmiotów zewnętrznych oraz realizacja usług chmury obliczeniowej dla analiz przestrzennych,
 - usługa harmonizacji zbiorów danych przestrzennych do struktury zgodnej ze specyfikacjami danych **INSPIRE**,
 - usługa zarządzania metadanymi poprzez centralny serwer katalogowy – tworzenie, edytowanie, walidowanie publikacja metadanych dotyczących danych przestrzennych i usług,
 - dostęp do środowiska analitycznego bazującego na systemach i danych państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego oraz danych i usługach infrastruktury informacji przestrzennej z wykorzystaniem modułu analitycznego Uniwersalnego Modułu Mapowego,
 - usługa udostępniania informacji o środowisku naturalnym, w tym również o zjawiskach meteorologicznych i hydrologicznych oraz zagrożeniach hydrometeorologicznych,
 - dostęp do danych z zakresu gospodarki wodnej, poprzez usługi przeglądania, wyszukiwania, pobierania,
 - dostarczenie ogólnodostępnych narzędzi pozwalających na ocenę procesu inwestycyjnego pod kątem zagrożeń wodnych.
- **Realizacja obowiązku sprawozdawczego:**
 - umożliwienie wypełnienia i złożenia sprawozdań, formularzy i ankiet statystycznych w postaci elektronicznej, poprzez system inteligentnych formularzy dedykowanych

obywatelom, przedsiębiorcom, rolnikom oraz jednostkom administracji publicznej i innym podmiotom objętym obowiązkami sprawozdawczymi;

○ **Dostęp do informacji statystycznych:**

- dostarczanie wysokiej jakości wyników informacji i metainformacji statystycznych, zgodnych z podejściem procesowym wykorzystujących generyczny model statystycznych procesów pracy (ang. Generic Statistical Business Process Model – GSBMP) oraz kompleksowego zarządzania jakością w statystyce (ang. Total Quality Management – TQM), będących podstawą do analiz, prognoz oraz stanowiących wsparcie informacyjne przy podejmowaniu decyzji na różnych szczeblach administracji rządowej i samorządowej oraz w biznesie, a także służących szerokim kręgom społeczeństwa aktywnie uczestniczącego w życiu społeczno-gospodarczym kraju;
- dostarczenie możliwości prowadzenia analiz w oparciu o zagregowane informacje wynikowe udostępniane na rzecz systemu informacyjnego statystyki publicznej przez systemy informacyjne administracji publicznej w postaci bezpośredniej elektronicznej wymiany danych;
- dostęp do wyników informacji statystycznych z wykorzystaniem nowoczesnych form ich prezentacji, nowoczesnych kanałów dostępu, w tym kanałów społecznościowych oraz możliwością zarządzania treścią oraz personalizacji kanałów i platform komunikacji;
- dostęp do systemu dziedzicznych baz danych umożliwiających prowadzenia samodzielnych analiz i zestawień, w tym udostępnienie platform umożliwiających włączenie do procesu analizy własnych danych;
- dostęp do informacji statystycznych oraz dostarczenie możliwości prezentacji informacji z systemów informacyjnych administracji publicznej lub systemów własnych w ujęciu przestrzennym, w tym dostarczenie narzędzi i modeli zaawansowanej analizy i prezentacji danych w ujęciu przestrzennym;
- dostęp do prognoz i analiz makroekonomicznych;
- dostęp do danych gromadzonych w krajowych rejestrach urzędowych prowadzonych przez Prezesa GUS, w tym prezentacja ich w układzie przestrzennym;
- dostęp do archiwalnych i bibliotecznych zasobów statystyki publicznej.

○ **Nauka i szkolnictwo wyższe:**

- stworzenie centralnego narzędzia dostępu do informacji publicznej, zasobów naukowych i interaktywnych usług elektronicznych dla studentów, naukowców, przedsiębiorców, administracji publicznej i obywateli w zakresie szkolnictwa wyższego i działalności naukowo-badawczej,
- świadczenie usługi zdalnego ubiegania się o finansowanie nauki przy założeniu: najwyższego stopnia transakcyjności procedury, podejścia procesowego, kompleksowej obsługi elektronicznej od złożenia wniosku, poprzez opinię recenzentów, aż po wydanie decyzji, udostępnienia wszechstronnych narzędzi uwierzytelniania tożsamości w systemie (np. przekazywanie tożsamości ePUAP albo e-podpis),
- świadczenie usługi zdalnej sprawozdawczości i centralnego zasilania bazy przez podmioty szkolnictwa wyższego przy założeniu: najwyższego stopnia transakcyjności procedury, podejścia procesowego, całościowej obsługi elektronicznej, udostępnienia wszechstronnych narzędzi uwierzytelniania tożsamości w systemie (np. przekazywanie tożsamości ePUAP albo e-podpis).

○ **Planowanie przestrzenne:**

- usługi dostępu do informacji o planach zagospodarowania przestrzennego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, plany zagospodarowania przestrzennego województw),
- usługi dostępu do bazy danych przestrzennych o obszarach inwestycji ponadlokalnego celu publicznego,
- dostęp do jednolitego krajowego systemu monitoringu procesów przestrzennych oraz jego środowiska analitycznego w zakresie oceny zjawisk przestrzennych, opartego na systemach regionalnych, integrujących informację przestrzenną ze wszystkich regionalnych ośrodków monitoringu.

Rekomendowane usługi z pozostałych obszarów również wymagających interwencji, w miarę posiadanych środków i zasobów, są następujące:

11. Kultura i dziedzictwo narodowe:

- usługi dostępu elektronicznego do zasobów kultury i dziedzictwa narodowego,
- udostępnianie internautom możliwości dodawania opisów do zasobów archiwalnych udostępnianych przez archiwa państwowe w internecie.

12. Turystyka

- Usługa dostępu do informacji turystycznej obejmująca atrakcje turystyczne, bazę noclegową i gastronomiczną oraz wydarzenia kulturalne i sportowe na wielojęzycznej platformie WWW, stacjonarnych urządzeniach prezentacyjnych (infokioskach) oraz za pomocą specjalnych aplikacji na urządzenia mobilne,
- Usługa dostępu do planowania podróży za pomocą zaawansowanego rozwiązania pozwalająca na zaplanowanie pobytu w danym regionie Polski,
- Usługa wielokanałowej infolinii turystycznej (IVR, komunikatory, e-mail),
- Usługa dostarczania/modyfikacji informacji przez gestorów obiektów znajdujących się w ogólnopolskiej bazie danych turystycznych – Repozytorium Informacji Turystycznej – zakładająca wdrożenie i uruchomienie spersonalizowanego dostępu do danych dla obiektów znajdujących się w narodowej bazie danych,
- Usługa e-certyfikacji informacji turystycznej zakładająca elektroniczną realizację prowadzonego od 2010 roku przez Polską Organizację Turystyczną i Regionalne Organizacje Turystyczne procesu certyfikacji punktów i centrum informacji turystycznej oraz elektroniczną realizację konkursu na najlepsze centrum informacji turystycznej.

13. Rozwój inteligentnych systemów transportowych:

- Usługa przekazywania informacji podróżnym o dynamicznie zmieniających się warunkach ruchu w czasie rzeczywistym (np. stan nawierzchni, zatory drogowe, nieprzejezdność odcinka autostrady, wolne miejsca na MOP-ach, dynamiczne wyznaczanie objazdów),
- Pobór opłaty elektronicznej od użytkowników pojazdów (i zespołów pojazdów) o dopuszczalnej masie całkowitej >3,5 t. za korzystanie z sieci dróg płatnych zarządzanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, za pomocą elektronicznego systemu poboru opłat (do 2 listopada 2018 r. w ramach systemu viaTOLL działającego na podstawie umowy z dnia 2 listopada 2010 r.). Rozliczenie następuje bezgotówkowo - za pomocą konta przedpłaconego (pre-pay) lub konta z odroczonej płatnością (post-pay),

- Usprawnienie nadzoru nad ruchem drogowym (pełna automatyzacja działań kontrolnych) - uruchomienie zautomatyzowanego systemu nakładania kar administracyjnych za przekroczenie norm związanych z naciskiem osi lub masą sumaryczną pojazdu, rozbudowa sieci stacjonarnych urządzeń rejestrujących prędkość, uruchomienie pomiaru odcinkowego prędkości (tzw. section control), uruchomienie systemu nakładającego kary za przejazd na czerwonym świetle,
- Udostępnianie informacji i danych dla usług planowania podróży z uwzględnieniem rozkładów jazdy, przesiadek i opóźnień pojazdów, również podróży multimodalnych, poprzez m.in. portale internetowe, telefonię komórkową, terminale pasażerskie,
- Udostępnianie informacji i danych o warunkach ruchu na wybranej sieci dróg publicznych, warunkach atmosferycznych, zdarzeniach drogowych, robotach drogowych, wolnych miejscach postojowych za pośrednictwem krajowego punktu dostępowego, m.in. dla usług informacji o ruchu w czasie rzeczywistym,
- Usługa przekazywania jednolitej informacji krajowym i zagranicznym przewoźnikom kolejowym, dotyczącej warunków prowadzenia ruchu kolejowego na sieci objętej systemem ERTMS (Europejski System Zarządzania Ruchem Kolejowym),
- Udostępnianie informacji dotyczących rzeczywistych czasów przejazdu, o aktualnym położeniu ładunku, o cenie usługi transportowej, o liczbie wagonów przewożących dany towar oraz o przewoźniku wykonującym usługę transportową, itp,
- Usługa „Wspólnego Biletu” jako umożliwienie pasażerowi zakupu jednego biletu na cały przejazd koleją (wszystkie pociągi łączące punkt odjazdu z punktem przyjazdu), niezależnie od kanału sprzedaży i przewoźnika kolejowego. Projekt ten uwzględniac będzie również budowę multimodalnego Krajowego Punktu Dostępowego do danych o podróżach.

14. Usługi świadczone w oparciu o centralną ewidencję kierowców (CEK) i centralną ewidencję pojazdów (CEP):

- Uzyskanie przez właściciela wszelkich danych na temat posiadanych pojazdów,
- Uzyskanie informacji o liczbie posiadanych przez kierowcę punktów karnych,
- Uzyskanie informacji o posiadanych kategoriach uprawnień do prowadzenia pojazdami i okresach ich ważności,
- Usługa opłacenia mandatu za wykroczenie drogowe,
- Uzyskanie informacji o okresie ważności posiadanych dokumentów,
- Uzyskanie informacji o okresie obowiązywania okresu próbnego dla kierowcy,
- Usługa złożenia wniosku dotyczącego aktualizacji danych bądź wydania dokumentu drogą elektroniczną,
- Uzyskanie informacji o ośrodku szkolenia kierowców i instruktorze,
- System przypomnień i powiadomień za pośrednictwem poczty elektronicznej lub sms, np.: o zbliżającym się terminie badań technicznych, zawarcia umowy OC, ważności prawa jazdy itp.,
- Narzędzia do zaawansowanej analizy statystycznej dotyczącej, np. liczby rejestrowanych pojazdów o zadanych parametrach w danym czasie i na danym terytorium, dynamiki pierwotnego i wtórnego rynku samochodowego (rejestracje/wyrejestrowania), liczby pojazdów itp.,

- Udostępnianie danych z bazy pojazdów dotyczącej np. floty pojazdów w poszczególnych firmach na danym terytorium (usługa jest obecnie dostępna wyłącznie po złożeniu odpowiedniego wniosku),
- Udostępnienie oprogramowania interfejsowego, wraz z odpowiednią dokumentacją, które w granicach przewidzianych przepisami, bez udostępniania danych osobowych, pozwoli podmiotom trzecim rozwijać własne usługi oparte na danych z ewidencji.

Rozwój e-usług administracji publicznej nie może następować wyłącznie w odniesieniu do krajowych potrzeb i celów. E-administracja, podobnie jak wszystkie inne dziedziny, posiadają silne oddziaływanie i powiązania europejskie. Istotne korzyści rozwojowe wynikające z postępu w udostępnianiu e-usług pojawią się wraz ze zmaterializowaniem się ich transgranicznego charakteru.

Z.2.2. Rekomendacje do katalogu podstawowych e-usług publicznych do wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym (województwa, powiatu i gminy).

Aspekt regionalny w zakresie rozwoju e-administracji jest niezwykle istotny dla programowania interwencji. Dlatego też bardzo ważnym jest aby poprawnie zidentyfikować potrzeby JST w zakresie konkretnych e-usług. **W ramach współpracy z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu, zostanie określona linia demarkacyjna pomiędzy usługami, które oferowane będą przez urzędy centralne a tymi, które dostarcza administracja regionalna.** Współpraca z samorządami obejmie również określenie i rozgraniczenie ról i zadań administracji rządowej i samorządowej przy budowie i utrzymaniu e-usług publicznych. Dotyczyć to będzie na początku w szczególności wspólnego podejścia do opisu procesów. Z tego też względu w dokumencie brak jest wskazania podziału usług na poszczególne jednostki terytorialne (np. województwa). Wynika to z faktu, iż celem interwencji jest zapewnianie jednolitości w zakresie e-usług dostarczanych regionalnie.

Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa obejmuje zadania realizowane przy wsparciu systemów teleinformatycznych na wszystkich poziomach administracji, w szczególności przez Jednostki Samorządu Terytorialnego (gminy, powiaty i urzędy marszałkowskie), wykorzystując ich dotychczasowy dorobek i uwzględniając zgłaszane potrzeby.

Należy zauważyć, że część usług na poziomie lokalnym i regionalnym (zwłaszcza świadczonych wzajemnie przez jednostki administracji w modelu A2A) będzie mogła wykorzystywać możliwości wspólnej infrastruktury obliczeniowej, oferującej zintegrowane usługi elektronicznej administracji, świadczone przez jednostki administracji publicznej.

Stworzenie tego typu wspólnej infrastruktury teleinformatycznej pozwoli uzyskać całej administracji (nie tylko samorządowej) wartość dodaną, niemożliwą do uzyskania w systemach informatycznych pojedynczego urzędu, co będzie ważnym krokiem do likwidacji szkodliwego zjawiska „silosowości” systemów polskiej administracji publicznej.

W tym kontekście wymienić należy następujące kategorie:

Usługi związane z bezpośrednią obsługą klientów urzędów (A2B i A2C) obejmujące w szczególności:

- Deklaracje podatków lokalnych:
 - Deklaracja podatku od nieruchomości,
 - Deklaracja podatku leśnego,
 - Deklaracja podatku rolnego,
- Deklaracja o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości,
- Obsługę płatności wykonywanych na rzecz urzędu,

- Obsługę wniosków i wydanie decyzji w sprawie pozwolenia na budowę, zmiany pozwolenia na budowę oraz zgłoszenie robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę,
- Obsługę innych wniosków i związanych z nim decyzji wydawanych lokalnie:
 - wydanie zezwolenia na zajęcie pasa drogowego,
 - wyrażenie zgody na czasowe zajęcie gruntów Skarbu Państwa/Powiatu,
 - podział nieruchomości oznaczonej w Ewidencji Gruntów i Budynków,
 - udzielenie koncesji na działalność gospodarczą w zakresie wydobywania złóż kopalin,
 - wyłączenie gruntów rolnych z produkcji rolniczej,
 - przyznanie dodatku mieszkaniowego,
 - związanych z ewidencją zabytków,
- Obsługę wniosków związanych z partycypacją społeczną w planowaniu przestrzennym,
- Elektroniczne Centrum Obsługi Obywatela zintegrowane z wielokanałowym systemem typu help-desk.

Usługi realizowane przy wykorzystaniu infrastruktury związanej z wymianą informacji pomiędzy jednostkami (A2A), co obejmuje w szczególności:

- Hosting stron internetowych JST,
- Użyczenie mocy obliczeniowej i przestrzeni dyskowej do wykorzystania przez jednostki do uruchamiania własnych aplikacji,
- Stopniowe wprowadzenie jednolitego systemu adresacji poczty elektronicznej oraz wewnętrzna książka adresowa całej administracji,
- System wewnętrznej łączności IP, wideokonferencje, wewnętrzne fora dyskusyjne,
- Platforma szkoleń multimedialnych pozwalająca JST udostępniać opracowane przez siebie szkolenia multimedialne wybranym grupom odbiorców (eLearning),
- Centrum SMS administracji,
- Dostęp do aplikacji związanych z automatyzacją pracy urzędów w szczególności z:
 - obsługą procesów finansowo-księgowych,
 - obsługą spraw kadrowo-płacowych,
 - inwentaryzacją majątku trwałego,
 - elektronicznym zarządzaniem dokumentacją umożliwiającym w szczególności obsługę umów, skarg, wniosków i interwencji i innych czynności, których dokumentowanie możliwe jest w postaci elektronicznej,
- Usługi archiwizacji:
 - usługa przekazywania materiałów archiwalnych w postaci elektronicznej do archiwów państwowych,
 - usługa wspomaganie procesu przekazywania materiałów archiwalnych w postaci nieelektronicznej do archiwów państwowych,
 - usługa zamawiania i udostępniania materiałów archiwalnych.

Załącznik 3. Tabela 1: Etapy wdrażania Programu Zintegrowanej Informatyzacji Państwa

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022-2023	2024
Zadania										
Zadanie 1 I Etap wdrożenia PZIP										
Z 1.1 Monitoring realizacji zadań zapisanych w pierwszej wersji PZIP										
Z 1.2 Przegląd wyników wdrożenia										
Z 1.3 Ocena wyników wdrożenia I etapu w kontekście realizacji PO Polska Cyfrowa i RPO										
Z 1.4 Wprowadzenie korekt do zapisów PZIP										
Z 1.5 Przyjęcie przez RM modyfikacji PZIP										
Zadanie 2 II Etap wdrożenia PZIP										
Z 2.1 Monitoring realizacji zadań zapisanych w drugiej wersji PZIP										
Z 2.2 Przegląd wyników wdrożenia										
Z 2.3 Ocena wyników wdrożenia II etapu w kontekście realizacji PO Polska Cyfrowa i RPO										
Z 2.4 Wprowadzenie korekt do zapisów										
Z 2.5 Przyjęcie przez RM modyfikacji PZIP										
Zadanie 3 Zamykanie PZIP										
Z 4.1 Monitoring realizacji zadań zapisanych w trzeciej wersji PZIP										

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022-2023	2024
Zadania										
Z 4.2 Zamykanie projektów PZIP										
Z 4.3 Wstępny przegląd ex-post wyników wdrożenia PZIP										
Z 4.4 Przegląd ex-post wyników wdrożenia PZIP										
Z 4.5 Ocena wyników realizacji PZIP przez Radę Ministrów										

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik 4. Słowniczek skrótów

ABW	Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
ADE	Archiwum Dokumentów Elektronicznych
API	Application Programming Interface
B2A	Business to Administration
BDOO	Baza Danych Obiektów Ogólnogeograficznych
BDOT	Baza Danych Obiektów Topograficznych
BPMN	Business Process Modeling Natation
BUSC	Baza Urzędów Stanu Cywilnego
CAII	Computer Assisted Internet Interview
CAPI	Computer Aided Personal Interview
CATI	Computer Assisted Telephone Interview
CBA	Centralne Biuro Antykorupcyjne
CEIDG	Centralna Ewidencja Informacji Działalności Gospodarczej
CEPIK	Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców
CEWIUDP	Centralna Ewidencja Wydanych i Unieważnionych Dokumentów Paszportowych
CPPC	Centrum Projektów Polska Cyfrowa
CPR	Centrum Powiadamiania Ratunkowego
CRIP	Centralne Repozytorium Informacji Publicznej
CRP KEP	Centralny Rejestr Podmiotów – Krajowej Ewidencji Podatników
CZK	Centrum Zarządzania Kryzysowego
E.B.P	Elektroniczne Biuro Podawcze
EAC	Europejska Agenda Cyfrowa
eCODEX	e-Justice Communication via Online Data Exchange
eID	Krajowy oraz paneuropejski schemat identyfikacji elektronicznej
EDI	Electronic Data Interchange
EFMS	European Forum of Member States (Europejskie Forum Państw Członkowskich)
EGiB	Ewidencja Gruntów i Budynków
EMCS	Excise Movement and Control System
ENISA	European Network and Information Security Agency (Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji)
EORI	Economic Operators' Registration and Identification
EPI	Europejskie Partnerstwo Innowacji
EPN	Ewidencja Podatkowa Nieruchomości
epSOS	European Patients Smart Open Services
ePUAP	Elektroniczna Platforma Usług Administracji Publicznej
ERP	Enterprise Resource Planning
ESP	Elektroniczna Skrzynka Podawcza
EUCARIS	European CAR and driving license Information System
EWA	Efektywna Wojewódzka Administracja
eWUŚ	Elektroniczny Wykaz Upoważnień Świadczeniobiorców
EZD RP	Elektroniczne Zarządzanie Dokumentacją Rzeczypospolitej Polskiej
FedICT	the Federal Public Service for Information and Communication Technology
GIK	Główny Informatyk Kraju

GUS	Główny Urząd Statystyczny
IaaS	Infrastructure as a Service
INSPIRE	dyrektywa zaproponowana przez Komisję Europejską w czerwcu 2004 r. ustanawiającą legalne ramy dla ustanowienia i działania Infrastruktury Informacji Przestrzennej w Europie
IPv6	Internet Protocol Version 6
ISS	Informatyczny System Spisowy
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
K-GESUT	Krajowa Baza Danych Geodezyjnej Ewidencji Sieci Uzbrojenia Terenu
KPA	Kodeks Postępowania Administracyjnego
KRK	Krajowy Rejestr Karny
KRMC	Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji
KRS	Krajowy Rejestr Sądowy
KRUS	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
KSIP	Krajowy System Informacji Policji
KW	Księga Wieczysta
MAC	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MF	Ministerstwo Finansów
MG	Ministerstwo Gospodarki
MNiSW	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
MS	Ministerstwo Sprawiedliwości
NCTS	New Computerised Transit System
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	Non-Governmental Organization
NIP	Numer Identyfikacji Podatkowej
NKW	Nowa Księga Wieczysta
NMPT	Numeryczny Model Pokrycia Terenu
NMT	Numeryczny Model Terenu
OECD	Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju
OLED	Organic Light-Emitting Diode
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych
PaaS	Platform as a Service
PD MC	Plan Działań Ministra Cyfryzacji
PEPOL	Pan European Public Procurement Online
PESEL	Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności
PKI	Public Key Infrastructure
PO PC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
POCRP	Polityka Ochrony Cyberprzestrzeni Rzeczypospolitej Polskiej
POL-on	System Informacji o Szkolnictwie Wyższym
PPP	Partnerstwo Publiczno - Prywatne
PRG	Państwowy Rejestr Granic i Powierzchni Jednostek Podziałów Terytorialnych Kraju
PRNG	Państwowy Rejestr Nazw Geograficznych
PZGiK	Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny

PZIP	Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa
RDO	Rejestr Dowodów Osobistych
REGON	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
RPO	Regionalne Programy Operacyjne
SaaS	software-as-a-service
SIMBA	System Informatyczny do spraw Monitorowania, Badania i Analiz
SIS	Systemem Informacyjny Schengen
SISP	System Informatyczny Statystyki Publicznej
SIWZ	Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
SLA	Service Level Agreement
SOA	Service-Oriented Architecture
SP2020	Strategia Sprawne Państwo 2020
SPOCS	Simple Procedures Online for Cross-border Services
SRK2020	Strategia Rozwoju Kraju 2020
s-TESTA	secured TransEuropean Services for Telematics between Administrations
STORK	Secure idenTity acrOss boRders linKed
TERYT	Wykaz Identyfikatorów i nazw jednostek podziału terytorialnego kraju
TIK	Technologie Informacyjno – Komunikacyjne
TSL	Trust Service Status List (zaufana lista kwalifikowanych dostawców usług zaufania)
UE	Unia Europejska
UEPA	Uproszczenie i Elektronizacja Procedur Administracyjnych
US	Urząd Skarbowy
UZP	Urząd Zamówień Publicznych
VINNOVA	Swedish Governmental Agency for Innovation Systems
VIS	Visa Information System
VPN	Virtual Private Network
WCAG	Web Content Accessibility Guidelines
WCPR	Wojewódzkie Centrum Powiadomienia Ratunkowego
ZSIN	Zintegrowany System Informacji o Nieruchomościach